

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2014–2015

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Petra Hrdličková

**Hodnocení potenciálu přírodních předpokladů cestovního
ruchu v regionu NUTS III – Jihomoravský kraj.**

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce: Ing. et Mgr. Daniel Toth, PhD. et PhD.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED (PART TIME) STUDIES

2014-2015

DIPLOMA THESIS

Petra Hrdličková

**Evaluation of potential natural assumptions for tourism in
the region NUTS III - South Region**

Prague 2015

Diploma Thesis Work Supervisor: Ing. et Mgr. Daniel Toth, PhD. et PhD.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Petra Hrdličková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu diplomové práce Ing. et Mgr. Danielovi Tothovi, PhD. et PhD. za poskytnutí času, věcných rad a připomínek při zpracování mé diplomové práce.

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá hodnocením současného stavu přírodních předpokladů cestovního ruchu ve vybraném regionu NUTS III, legislativním vymezením tohoto regionu v rámci Evropské unie. Provádí rozbor financování cestovního ruchu v regionu z evropských strukturálních fondů. Na základě zjištěných skutečností koncipuje doporučení lepšího využití přírodních zdrojů v místním cestovním ruchu.

V teoretické části diplomové práce jsou popsány základní legislativní faktory místního cestovního ruchu v rámci Evropské unie, evropských fondů a operačních programů Evropské unie. V praktické části je proveden rozbor současného stavu přírodních předpokladů vybraného regionu a v závěru navrhuje doporučení lepšího využití přírodních zdrojů v oblasti cestovního ruchu pro další období.

Klíčová slova

Cestovní ruch, Přírodní předpoklady cestovního ruchu, Evropská unie, NUTS III, Jihomoravský kraj, Evropské strukturální fondy.

Annotation

This thesis deals with the assessment of the current state of the natural assumptions of tourism in the selected region NUTS III, legislative definition of the region within the European Union. It performs analysis of the financing of tourism in the region from the European Structural Funds. Based on the findings it draws up recommendations for better use of natural resources in the local tourism industry.

The theoretical part of the thesis describes the basic legislative factors of local tourism within the European Union, European funds and operational programs of the European Union. In the practical part is an analysis of the current state of the natural assumptions selected region and in the end makes recommendations for better use of natural resources in the tourism sector for the next period.

Key words

Tourism, Natural assumptions tourism, European Union, NUTS III, South Moravian Region, the European Structural Funds.

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST	12
1 CESTOVNÍ RUCH.....	13
1. 1 Definice cestovního ruchu	13
1. 2 Orgány politiky v České republice pro cestovní ruch.....	16
1. 3 Legislativa.....	18
1. 4 Koncepce státní politiky v cestovním ruchu 2014 – 2020.....	19
1. 5 Regionální a strukturální politika	20
1. 6 Význam cestovního ruchu v ekonomice.....	23
2 FONDY EVROPSKÉ UNIE.....	25
2. 1 Evropská unie	25
2. 2 Evropské strukturální a investiční fondy	26
2. 3 Finanční prostředky fondů.....	33
2. 4 Operační programy Evropské unie	36
3 TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM.....	39
3. 1 Pozice TIC v cestovním ruchu.....	39
3. 2 NATURA 2000.....	40
3. 3 Definice marketingového výzkumu.....	41
3. 4 Dotazníkové šetření	43
3. 5 Přírodní potenciál cestovního ruchu	44
PRAKTICKÁ ČÁST	46
4 NUTS III – JIHOMORAVSKÝ KRAJ.....	47
4. 1 Víceletý finanční rámec EU.....	47
4. 2 Dohoda o partnerství.....	50
4. 3 Integrovaný regionální operační program 2014 – 2020	52
4. 4 Přírodní a administrativní vymezení regionu	56
4. 5 Předpoklady daného regionu v cestovním ruchu.....	61
4. 6 SWOT analýza Jihomoravského kraje.....	64
4. 7 Dotazníkové šetření	68
4. 7. 1 Zadání dotazníkového šetření	70
4. 7. 2 Výsledky dotazníkového vyšetření.....	70
4. 8 Doporučení lepšího využití přírodních předpokladů v regionu	75

ZÁVĚR.....	80
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	83
SEZNAM ZKRATEK	90
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	91
SEZNAM TABULEK	91
SEZNAM PŘÍLOH	91

ÚVOD

Cestovní ruch představuje důležitou složku národních i regionálních ekonomik, v rámci naší země je intenzita cestovního ruchu v různých regionech rozdílná. Tato skutečnost je dána potenciálem přírodních předpokladů krajiny pro cestovní ruch, kterým daný region disponuje. Zachovalost přírodních poměrů je ovlivněna v daném regionu nízkou koncentrací průmyslu a jiných hospodářských odvětví, která mohou poškozovat životní prostředí. Neustálý vývoj regionů je třeba strategicky ovlivňovat pozitivním směrem. Díky svému krajinnému potenciálu je cestovní ruch dominujícím odvětvím nad ostatními a stává se tak významným pro strategii dalšího rozvoje daného regionu. Cestovní ruch patří k dynamicky se rozvíjející oblasti lidské činnosti. Obzvláště v posledních dvaceti letech zaznamenala Česká republika rozvoj tohoto odvětví. Podobně rychle vyrůstá nová infrastruktura, regiony nabízejí kromě tradičních atraktivit nové zážitky a adrenalinové možnosti zábavy. Vyrůstají nová ubytovací zařízení, neustále se mění skladba stravovacích zařízení, jsou renovovány kulturní a architektonické památky. Probíhá modernizace turistických informačních center. Cestovní ruch a jeho rozvoj patří k důležitým faktorům pro rozvoj dané lokality, regionu či celého státu. Odvětví cestovního ruchu je závislé nejen na přírodních podmínkách, ale také na nejrůznějších službách, profesích a dalších hospodářských činnostech.

Rozvoj cestovního ruchu daného regionu je spojen s přínosem mnoha pozitivních efektů do tohoto území. Projevem podpory a následným zvýšením atraktivnosti regionu pro cestovní ruch je intenzita návštěvnosti, důležitá pro stimulaci podnikatelské činnosti a tvorbu nových pracovních míst. V případě cestovního ruchu je pro rozvoj regionu důležitým předpokladem potenciál krajiny na straně nabídky. Pro realizaci úspěšného rozvoje cestovního ruchu je potřeba hodnotit přírodní předpoklady a na základě tohoto hodnocení vyvíjet budoucí strategii rozvoje regionu. K rozvoji cestovního ruchu přispívá i neustále rostoucí poptávka, která podněcuje rozvoj tohoto odvětví v daném regionu. Tato zvýšená poptávka má mnoho důvodů, tím nejdůležitějším je urbanizace, která má za následek nárůst městského obyvatelstva. Tento stav vede ke zvýšení poptávky obyvatel po cestovním ruchu, protože nepříznivé životní prostředí měst neláká k rekreačním aktivitám. Dalším důvodem zvýšené poptávky je trend stoupající životní úrovně obyvatelstva, který souvisí s nárůstem života plného stresu a ten opět vede k potřebě odpočinku. Způsobů jak trávit dovolenou může být mnoho, ať už se rozhodnutí zakládá na potřebě poznání cizí země a její kultury, snaze naučit

se nový jazyk, nalezení nových přátel, spojení rekreace se sportovním vyžitím a zábavou nebo na prosazování zdravého životního stylu a odpočinku.

Je zřejmé, že odvětví cestovního ruchu je významné v mnoha směrech a jeho podpora prostřednictvím státu i Evropské unie je nezbytná. Česká republika vstoupila do Evropské unie v roce 2004 a tím se zapojila také do čerpání dotací z evropských fondů pro zvýšení konkurenceschopnosti a rozvoj destinací, společností i jednotlivců. Evropská unie funguje na principu prosazování několika hlavních zásad. Mezi tyto klíčové zásady patří solidarita a soudržnost, bez těchto zásad by regionální a strukturální politika nikdy nemohla fungovat. Důkazem toho, že regionální a strukturální politika je významnou oblastí politiky Evropské unie, je výše prostředků vyčleněná z rozpočtu. Na regionální a strukturální politiku bylo na programové období 2014 - 2020 vyčleněno přes 30 % z celkových finančních prostředků, což tuto sféru politiky řadí na druhé místo po společné zemědělské politice. Regionální rozvoj, respektive vše co se i pouze vzdáleně dotýká pojmu region, je zase fenoménem v oblasti evropského a českého ekonomického a geografického výzkumu. Regionální rozvoj a rovněž konkurenceschopnost jednotlivých regionů jsou v současnosti stále častějším tématem výzkumů, například zkoumání vzájemných vztahů cestovního ruchu a regionálního rozvoje s implikací pro rozvoj vybrané destinace s využitím jejího přírodního potenciálu. Nabídka na trhu cestovního ruchu je tvořena podniky, které jsou zároveň tahouny regionálního rozvoje, protože poskytují pracovní příležitosti a vytvářejí hodnoty. Z podstaty cestovního ruchu vyplývá, že produkce finálních služeb pro turisty musí probíhat v jednotlivých destinacích cestovního ruchu a tuto produkci tedy lze pouze omezeně koncentrovat, čímž se ovšem podniky cestovního ruchu stávají poměrně zásadním způsobem závislými na vnějším prostředí.

Cestovní ruch je v nemalé míře ovlivňován přírodními a klimatickými podmínkami, už i alpské oblasti trpí v současnosti nedostatkem sněhu, který je klíčovým faktorem pro existenci cestovního ruchu v zimním období. Investice veřejné správy tvořené z části dotacemi z evropských fondů kladně působí na počty příjezdějících turistů a jejich komfort. Je třeba si však uvědomit, že služby cestovního ruchu, zejména jejich nabídka a kvalita jsou nejvýznamnějšími faktory, které ovlivňují spokojenost účastníků cestovního ruchu. Právě služby v cestovním ruchu rozhodují o tom, zda turista zvolenou destinaci navštíví či nikoliv a jestli návštěvu regionu v budoucnu zopakuje nebo ji doporučí svým příbuzným a známým. Důležitou úlohu hrají ve službách cestovního ruchu lidé. Právě zaměstnanci totiž poskytují turistům služby a jsou s nimi v neustálém kontaktu. Rovněž dochází k vyšším odvodům

peněžních prostředků do místního rozpočtu, což vytváří možnosti investovat část těchto prostředků zpět do regionu např. prostřednictvím zvyšování kvality dopravní infrastruktury, poskytovaných služeb apod. Tyto skutečnosti jsou důvodem, proč směřovat odvětví cestovního ruchu k jeho dlouhodobému rozvoji. V případě cestovního ruchu je pro jeho rozvoj směrodatným předpokladem potenciál krajiny, který představuje stranu nabídky cestovního ruchu. Pro realizaci úspěšného rozvoje cestovního ruchu v daném regionu je potřeba hodnotit jeho krajinný potenciál a na základě tohoto hodnocení vyvíjet budoucí strategii rozvoje regionu.

Cílem diplomové práce bude zmapovat současný stav přírodních zdrojů regionu NUTS III – Jihomoravský kraj a na základě zjištěných skutečností koncipovat doporučení dalšího rozvoje využití přírodních zdrojů v místním cestovním ruchu. Dojde k vymezení pojmu cestovní ruch – legislativní rámec, význam, typologie, faktory rozvoje, organizace CR a popis vybrané destinace z pohledu cestovního ruchu. V rámci lokalizačních předpokladů jsou nejprve analyzovány předpoklady přírodní a to zejména reliéf, vodní toky, chráněná území, potenciál přírodních ploch, lázeňství a wellness. Je prozkoumán přírodní potenciál Jihomoravského kraje pro cestovní ruch, včetně analýzy vymezení silných a slabých stránek cestovního ruchu v Jihomoravském kraji. Jsou vymezeny vybrané destinace z pohledu standardizace a tvorby strategií v místním cestovním ruchu v legislativním rámci Evropské unie a České republiky. Je vymezen pojem NUTS III – Jihomoravský kraj – vznik, význam a vývoj v cestovním ruchu.

Metodika diplomové práce bude v teoretické části studiem odborné literatury, která se zabývá cestovním ruchem, Evropskou unií, strukturálními fondy Evropské unie, regionální a strukturální politikou Evropské unie. K představení Jihomoravského kraje bude použita příslušná literatura a také webové stránky. Proběhne zjišťování, analýza a syntéza získaných informací, šetření v jednotlivých turistických informačních centrech regionu zapojených v Asociaci turistických informačních center České republiky. Dále budou využity statistické údaje v oblasti cestovního ruchu důležité pro rozvoj cestovního ruchu v regionu NUTS III – Jihomoravský kraj. Tyto materiály by měly pomoci vyhodnotit danou situaci v cestovním ruchu regionu. Bude provedeno hodnocení přírodních předpokladů daného regionu. Jako jeden ze vstupů pro analytickou část bude zpracován kvalitativní průzkum, jehož výsledky budou součástí podkladů pro návrhovou část.

TEORETICKÁ ČÁST

Cílem této části diplomové práce je seznámení se s nejdůležitější problematikou cestovního ruchu, což jsou přírodní předpoklady regionů. Jsou objasněny pojmy cestovní ruch, Evropská unie, fondy, programy a rozpočtový rámec EU, přičemž regionální a strukturální politika programového období 2014 – 2020 je součástí této problematiky. Cílem této kapitoly je vytvořit teoretický podklad, který bude vycházet z dostupné odborné literatury, a který poslouží jako základ pro praktickou část diplomové práce.

V první kapitole Cestovní ruch je všeobecný přehled tohoto tématu, je zjištěno, které orgány státní správy a organizace se zabývají oblastí cestovního ruchu, a jaká je právní úprava této oblasti a státní koncepce cestovního ruchu na období 2014 – 2020. Tato koncepce je pojata vlastně jako SWOT analýza situace v České republice. Z toho také vychází systém priorit a podpůrných opatření. Politika podpory cestovního ruchu je v České republice uplatňována jak na národní úrovni, tak i na úrovni krajů a obcí. Druhá kapitole teoretické části se zabývá Evropskou unií z hlediska historie a jejího postupného vývoje. Následuje výčet a problematika jednotlivých strukturálních fondů Evropské unie, rozpočtový plán a jeho nová standardizace pro roky 2014 – 2020. Třetí kapitola se zabývá vymezením pojmu Turistické informační centrum a jeho ukotvením v legislativě ČR. Tato diplomová práce je zaměřena na turistická informační centra v Jihomoravském kraji, která jsou součástí Asociace turistických informačních center v České republice. Objasňuje podstatu marketingového výzkumu a jeho teoretické vymezení. Pro primární analýzu dat byla vybrána metoda marketingového výzkumu formou dotazníkového šetření, která je následně použita v praktické části diplomové práce.

1 CESTOVNÍ RUCH

Cestovní ruch je dnes považován za nejvýznamnější a dynamicky se rozvíjející odvětví světové ekonomiky. Svými multiplikačními efekty zvyšuje zaměstnanost, vytváří nové pracovní příležitosti, podporuje investiční aktivity a přispívá k vyrovnanosti platebních bilancí zemí. Z těchto důvodů plyne do oblastí cestovního ruchu značná veřejná podpora, která má být řešením nezaměstnanosti v periferních a problémových oblastech.¹ Jedná se o relativně mladý vědní obor, který má multidisciplinární charakter, což vede k tomu, že na jeho předmět a objekt zkoumání se nahlíží z několika úhlů pohledu. Komplexní pohled na problematiku cestovního ruchu podává teorie systému, která zachycuje vazby mezi jednotlivými systémy a jejich prvky.² Produkty v cestovním ruchu se vyznačují nehmotností, krátkou trvanlivostí, heterogenitou a působením lidského faktoru. Nadřazeným systémům cestovního ruchu patří například ekonomické prostředí, sociální prostředí, politické prostředí a ekologické podsystémy. Toto všechno jsou faktory cestovního ruchu, které na něj působí a ovlivňují ho.

1. 1 Definice cestovního ruchu

Cestovní ruch je výrazně vázán na území, ve kterém se rozvíjí a tím podporuje stabilitu regionální ekonomiky. Ve vybraných územích může rozvoj cestovního ruchu přispět ke zmírnění regionálních disparit, resp. zastavit jejich prohlubování. Toto území však musí disponovat vhodným potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a poté lze využít jeho specifika. V úvahu musíme brát také fakt, že stabilita tohoto odvětví je značně omezována nepředvídatelnými událostmi.³ Ohledně definice cestovního ruchu se během posledních desetiletí minulého století vedly živé debaty. Předmětem diskuzí byl spor, zda cestovní ruch lze chápat jako odvětví nebo trh. Dnes panuje v ekonomické literatuře shoda, že není ani jedním. Naopak je složitým komplexem různých produktů a služeb nabízených na různých trzích. Cestovní ruch je považován za průřezový jev, který se promítá do celé řady lidských

¹ FORET, M. a FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1 vyd. Praha: Grada Publishing a. s., 2001. str. 15-20. ISBN 80-247-0207-X.

² VYSTOUPIL, J. a ŠAUER, M. *Základy cestovního ruchu: destinační studijní opora*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, ekonomicko-správní fakulta, 2006. str. 8. ISBN 80-210-4205-2.

³ PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu, Jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. str. 62-63. ISBN 80-247-1014-5.

aktivit. Navzájem se ovlivňuje s environmentálním, socioekonomickým i kulturním prostředím, ve kterém působí.⁴

Sjednocenou definici cestovního ruchu nám nakonec poskytla Světová organizace pro cestovní ruch (UNWTO). Definice dle UNWTO zní: "*cestovní ruch je činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí / mimo místo bydliště / a to na dobu kratší než je stanovena (u mezinárodního cestovního ruchu tato doba činí 1 rok, u domácího cestovního ruchu 6 měsíců), přičemž hlavní účel její cesty je jiný, než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě (tj. není založena na trvalém či přechodném pracovním poměru).*"⁵

V souvislosti s definicemi nelze nezmínit také definici dle Páskové a Zelenky. Dle těchto autorů je cestovní ruch pokládán za souhrnné aktivity účastníků cestovního ruchu, souhrnné procesy související s budováním a provozováním zařízení, poskytujícím těmto účastníkům služby, aktivity spojené s rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně správních aktivit (politika, propagace a regulace CR, mezinárodní spolupráce apod.) a současně i za reakce místních komunit a ekosystémů na uvedené aktivity (zpětná vazba).⁶ Cestovní ruch slouží k uspokojování lidských potřeb, je součástí způsobu života společnosti, ale také jednotlivce. Z lidských potřeb a motivací pak vycházejí jednotlivé konkrétní formy cestovního ruchu. Dle Páskové a Zelenky se formou cestovního ruchu rozumí typ cestovního ruchu, pro jehož určení je klíčovým kritériem motivace návštěvníka. Za základní motivace cestovního ruchu lze považovat odpočinek, poznávání prostředí a kontakty s lidmi. Rozlišujeme následující formy cestovního ruchu: rekreační, poznávací, socioprofesionální, společenský.⁷ Můžeme také rozlišovat několik druhů cestovního ruchu. Druhem se myslí cestovní ruch, pro jehož určení je rozhodujícím kritériem jevový průběh a způsob realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, jakož i jeho účinky. Podle místa realizace rozlišujeme domácí, příjezdový, výjezdový, vnitřní a mezinárodní cestovní ruch. Takovou evidenci CR vede Český statistický úřad. Příjezdový cestovní ruch je návštěva a pobyt zahraničních návštěvníků na území České republiky, domácí cestovní ruch je cestovní ruch domácích návštěvníků na území

⁴ FORET, M. a FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1 vyd. Praha: Grada Publishing a. s., 2001. str. 56-58. ISBN 80-247-0207-X.

⁵ UNWTO. *Indicators of Sustainable Development for Tourism Destinations: A guidebook*. Madrid: UNWTO, 2004. str. 12. ISBN 92-844-0726-5.

⁶ PÁSKOVÁ, M. a ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. str. 22-30. ISBN 80-239-0152-4.

⁷ Tamtéž str. 30-33.

České republiky, tedy cestování a pobyt občanů mimo místo jejich obvyklého pobytu za účelem využití volného času, rekreace, poznání nebo za jiným nevýdělečným účelem, trávající ne déle než jeden rok a realizovaný kompletně ve vlastním státě, výjezdový cestovní ruch zahrnuje návštěvu a pobyt rezidentů mimo území České republiky, vnitřní cestovní ruch je celkový cestovní ruch v hranicích daného státu, obsahuje tedy domácí a příjezdový cestovní ruch, mezinárodní cestovní ruch je součtem příjezdového cestovního ruchu všech zemí světa, zahrnuje cestování návštěvníků mezi všemi zeměmi světa.⁸

Cestovní ruch je převážně chápán jako samostatná oblast národního hospodářství. Navíc je cestovní ruch provázen některými multiplikačními efekty, které jeho váhu mezi ostatními sektory poněkud zvyšují nad rámec daný podílem na tvorbě hrubého domácího produktu. Například poskytuje zaměstnání nebo spoluvytváří podstatně více pracovních míst, než odpovídá tvorbě HDP – podle odhadů jde asi o šest až osm procent pracovních míst, která jsou ve větší míře svázána s turistickým ruchem. Rozšířenou definici lze chápat jako socioekonomický proces probíhající v určitém prostoru a čase, kdy na určité destinaci a v určitém okamžiku dochází ke vzájemné interakci mezi účastníky cestovního ruchu.⁹ Takže všeobecná definice potom uvádí, že cestovní ruch je „*Činnost lidí cestujících a zdržujících se mimo místo svého obvyklého prostředí po dobu nejvýše jednoho roku za účelem rekreace, obchodu nebo z jiného důvodu.*“¹⁰

Pro Českou republiku jsou charakteristické zejména první dva typy venkovské krajiny, s velmi příznivými předpoklady (35 % rozlohy ČR) a průměrnými předpoklady (29 %). Venkovská krajina s minimálními předpoklady pro cestovní ruch zaujímá daleko menší plochu (asi 10 %). Venkovská krajina představuje tři čtvrtiny území České republiky, což hovoří o velkém potenciálu pro rozvoj venkovského cestovního ruchu. Z regionálního pohledu se vyčlenily tři „typické“ venkovské oblasti s největším rozvojovým potenciálem pro rozvoj šetrných forem cestovního ruchu. Jedná se o Jihočeský, Středočeský a Jihomoravský kraj, které v meziregionálním srovnání disponují více než dvoupětinovým podílem z celkového počtu turistických lůžek ve venkovském prostoru.¹¹

⁸ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. str. 25-26. ISBN 978-80-7201-699-0.

⁹ HOLEŠÍNSKÁ, A. *Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2012. str. 11. ISBN 978-80-210-5847-7.

¹⁰ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Cestovní ruch pro všechny VŠE Praha* [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/4fa1846e-ee0c-40d7-ae2e-a43007314a2e/GetFile14_1.pdf, str. 9

¹¹ Ústav územního rozvoje. *Vývoj cestovního ruchu v ČR a jeho prostorové organizace v letech 1990-2009*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/12_vyvoj%20cestovniho.pdf

1. 2 Orgány politiky v České republice pro cestovní ruch

Ministerstvo pro místní rozvoj působí jako metodický a koordinační orgán pro všechny subjekty působící v oblasti cestovního ruchu. Ministerstvo při vytváření podmínek pro rozvoj cestovního ruchu zohledňuje a využívá veškeré dostupné legislativní nástroje v České republice, za pomoci jasných pravidel se snaží o maximální ochranu spotřebitele a stanovuje pravidla pro provoz cestovních kanceláří a agentur. Ministerstvo je také realizátorem některých projektů financovaných ze strukturálních fondů Evropské unie, které napomáhají rozvoji cestovního ruchu v České republice. Významným způsobem se ministerstvo zapojuje do aktivit mezinárodních organizací v oblasti cestovního ruchu. Svoji činnost představuje veřejnosti prostřednictvím účasti na odborných konferencích a veletrzích cestovního ruchu.¹²

Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism je státní příspěvkovou organizací ministerstva pro místní rozvoj, která byla zřízena v roce 1993. Základním cílem této organizace je propagace České republiky jako destinace cestovního ruchu v zahraničí. Mezi hlavní úkoly organizace patří zajišťování, podpora a koordinace marketingových aktivit v rámci domácího a zahraničního trhu.¹³ Podporuje všestranný rozvoj, spolupráci organizací v oblasti cestovního ruchu s orgány státní správy a samosprávy. Koordinuje akce pořádané profesními organizacemi a zajišťuje spolupráci mezi dalšími subjekty, které jsou ovlivněny touto oblastí národního hospodářství, např. školy, výzkumné a poradenské institucemi a analogické zahraničními instituce. Připravuje organizace a provádí vzdělávací činnosti v oblasti cestovního ruchu. Vytváří příznivou image turistické destinace "Česká republika" a její prosazování na domácím a zejména zahraničním trhu, stanovení a rozpracování prioritních produktů v oblasti cestovního ruchu. Dále podporuje tvorbu produktů se šetrným přístupem k životnímu prostředí, spolupráce při vytváření celostátního turistického informačního systému a další.¹⁴ Na regionální úrovni jsou nositeli politiky cestovního ruchu zejména kraje. Kraje ovlivňují rozvoj na svém území pomocí k tomu určených odborů. Kraje ve své činnosti zohledňují členění ČR na turistické regiony a oblasti. Toto rozčlenění stanovily kraje.

¹² GAVLASOVÁ, I., BINEK, J., HOLEČEK, J., CHABIČOVSKÁ, K., SYCZYRBA, Z. a kol. *Průmysl cestovního ruchu*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2008. str. 191-193. ISBN 978-80-87147-06-1.

¹³ PALÁTOVÁ, M., Š. TITTELBACHOVÁ a VALSKÁ, T. *Marketingová koncepce cestovního ruchu 2013 – 2020*. Praha: Institute for Strategic Studies on Tourism, o.p.s. (CzechTourism), 2012. str. 5-6.

¹⁴ Czech Tourism. *O Czech Tourism*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-14] Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/o-czechtourism/zakladni-informace/>

V případě turistických regionů, které leží na území více krajů, postupují podle společného plánu, na kterém se domluví zástupci daných krajů. Za nositele lokální politiky cestovního ruchu jsou pokládána města, obce, mikroregiony nebo svazky obcí. V řadě těchto útvarů hraje ČR velkou roli, a jsou na něj vynakládány velké výdaje z veřejných rozpočtů.¹⁵

Na území ČR existuje řada zájmových organizací, které dbají o zvyšování kvality poskytovaných služeb v oboru, pomáhají prosazovat zájmy svých členů, pravidelně informují členskou základnu o novinkách v oboru, pořádají vzdělávací akce a školení. Můžeme jmenovat například Asociaci hotelů a restaurací ČR, Asociaci turistických informačních center ČR nebo Asociaci cestovních kanceláří. Zájmová sdružení pomáhají při uchovávání kulturního dědictví, posilování národní hrdosti a zachovávání hodnot spojených s tradicemi, obyčejí, zvyklostmi a folklórem v jednotlivých částech republiky. Tyto organizace pořádají také mezinárodní akce, které přitahují zahraniční návštěvníky a představují jim Českou republiku jako kulturní destinaci přinášející řadu kvalitních zážitků a nových poznatků.¹⁶ Program „Místní agenda 21“ (dále jen MA21) vznikl jako lokální implementace dokumentu OSN Agenda 21, který se snaží o udržitelný rozvoj země pro 21. století.

Účelem MA21 v ČR je praktická realizace Agendy 21 na místní úrovni. Zejména dlouhodobého zajišťování kvalitního zapojení veřejné správy na místní úrovni v oblasti ochrany životního prostředí, kultury a zaměstnanosti. Dále se klade důraz na plánování dalšího rozvoje regionu ve spolupráci se širokou veřejností a neziskovými organizacemi a spolky. Kritéria MA21 zajišťují monitorování procesu Agendy 21 v jednotlivých regionech a jsou nastavena tak, aby vyhovovala rozdílným typům regionů¹⁷. Kritéria rovněž slouží jako podpůrný prostředek pro žádosti o granty z fondů EU. Místní agenda 21 je tedy nástrojem pro uplatnění principů udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni v praxi, v konkrétních obcích, městech a regionech, při zohlednění místních problémů. Ve spolupráci s občany a organizacemi zvyšuje kvalitu života ve všech směrech. Správním orgánem programu MA21 je Rada vlády pro udržitelný rozvoj.¹⁸

Nejdůležitější agenturou v oblasti cestovního ruchu pro zlepšování přírodních předpokladů v regionech je Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Agentura je správním

¹⁵ VYSTOUPIL, J. a ŠAUER, M. *Základy cestovního ruchu: destinační studijní opora*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, ekonomicko-správní fakulta, 2006. str. 55-57. ISBN 80-210-4205-2.

¹⁶ Tamtéž str. 59.

¹⁷ GAVLASOVÁ, I. a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. sts. 36-37. ISBN80-251-20-9.

¹⁸ CENIA. *Česká informační agentura životního prostředí*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-14] Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/ma21>

úřadem ve smyslu čl. 79 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky. Agentura vykonává dohled a podporuje rozvoj na územích chráněných krajinných oblastí, mimo chráněnou krajinnou oblast Šumava, národní přírodní rezervace a jejich ochranná pásma a národní přírodní památky jejich ochranná pásma, mimo území národních parků a jejich ochranných pásem, pozemků určených k obraně státu a vojenských újezdů v rozsahu určeném zákonem. Provádí potřebná sledování, šetření a dokumentaci v ochraně přírody a krajiny, poskytuje informace, vypracovává odborná stanoviska, zpracovává návrh souhrnných doporučených opatření pro evropsky významné lokality a navrhuje soubory doporučených opatření pro ptačí oblasti na území České republiky. Zpracovává návrhy záchranných programů pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, provádí jejich koordinaci, realizaci a průběžné vyhodnocování jejich plnění v obvodu své působnosti dle daných bodů. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR rovněž provádí odbornou a metodickou koordinaci tvorby soustavy Natura 2000. Další činností z pověření Ministerstva životního prostředí je zajišťování administrace dotačních programů v oblasti ochrany přírody a krajiny včetně kontroly a monitoringu, realizace schválených záchranných programů pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů mimo obvod své působnosti.¹⁹

1. 3 Legislativa

Právní předpisy zabývající se oblastí cestovního ruchu řeší zákon č. 159/1999 Sb., zákon o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, který zahrnuje ubytovací a hostinskou činnost, cestovní agentury a cestovní kanceláře, překladatelskou a průvodcovskou činnost a podmínky týkající se ubytování. Podle autora Petráše je samotná speciální právní úprava cestovního ruchu v tuto chvíli na pomezí obchodního, živnostenského a občanského práva. Přitom vychází z evropského práva, především ze směrnice č. 90/314/EHS.²⁰ Cestovní ruch je také velice důležitou součástí národního hospodářství a ekonomie se o cestovní ruch zajímá ve spojitosti s dopady právě na národní hospodářství. Kromě ekonomického pohledu je také důležité zasazení cestovního ruchu do politiky cestovního ruchu, která utváří svými regulacemi

¹⁹ Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. *O AOPK ČR*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-09] Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz>

²⁰ PETRÁŠ, R. *Právo v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2013. str. 12. ISBN 978-80-7452-032-7.

podporu hospodářského významu na národní a mezinárodní úrovni. Národní a mezinárodní úroveň cestovního ruchu ovšem není konečným ukazatelem. Dle autorů Vystoupila a Šauera hraje v rozvoji cestovního ruchu regionu podstatnou roli i marketing a nové využívání informačních a komunikačních technologií.²¹

Agentura ochrany přírody a krajiny v České republice je legislativně ukotvena na základě několika vyhlášek. Jedná se o tyto vyhlášky: vyhláška č. 64/2011 Sb., o plánech péče, podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území, vyhláška č. 667/2004 Sb., kterou se stanoví obsah a rozsah dokumentace jeskyní, dále zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, v souladu s Evropskou unií podle směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.²²

1. 4 Koncepce státní politiky v cestovním ruchu 2014 – 2020

Implementace Koncepce státní politiky cestovního ruchu 2014 - 2020 má dvě základní roviny. Předně musí být transformovány instituce, které politiku cestovního ruchu realizují, druhou rovinou je nastavení pravidel a procesů. Reforma institucí může být vnímána různě. Můžeme ji chápat jen jako reorganizaci řídicí struktury (instituce a kompetence) nebo v širším kontextu jako snahu o odstranění neefektivního a korupčního chování institucí. Významným faktorem, který bude mít zejména vliv na budoucí proces implementace Koncepce, je budoucí podoba Společného strategického rámce.²³

Společný strategický rámec má být pro členské státy Evropské unie vodítkem při jejich přípravách na budoucí politiku soudržnosti, pomůže v členských státech a jejich regionech stanovit jasné investiční priority pro další programové období od roku 2014 do roku 2020. Začlenění cestovního ruchu do struktury společného strategického rámce je důležitým předpokladem pro uskutečnění většiny navrhovaných aktivit v Koncepci. Důvodem jsou

²¹ VYSTOUPIL, J. a ŠAUER, M. *Základy cestovního ruchu: destinační studijní opora*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, ekonomicko-správní fakulta, 2006. str. 29. ISBN 80-210-4205-2.

²² Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. *O AOPK ČR*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-09] Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz>

²³ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014-2020*. [online]. © 2014 [cit. 2014-10-12] Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/dac4627c-c5d4-4344-8d38-f8de43cec24d/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na-obdobi-2014-2020.pdf>

především finanční zdroje. České veřejné finance na všech úrovních řízení nejsou schopny ve větší míře finančně podporovat cestovní ruch. Bez evropských financí by byla ve velké míře omezena podpora turistické infrastruktury, podpora vzdělávání, kvality, marketingu i destinačního řízení.²⁴ Při podpoře cestovního ruchu z fondů dochází ke spolupráci ministerstva pro místní rozvoj a ministerstva zemědělství. Ministerstva spolupracují na vytvoření společného metodického postupu při výběru a monitoringu budoucích projektů. V dokumentu s názvem Souhrnný návrh zaměření budoucí kohezní politiky Evropské unie po roce 2013 nalezneme pět národních rozvojových priorit České republiky. Podpora cestovního ruchu spadá do oblasti integrovaného rozvoje území²⁵.

Nástroje politiky cestovního ruchu mají na regionální a místní úrovni podobu strategických dokumentů, v jejichž rámci jsou stanoveny cíle a prioritní oblasti rozvoje cestovního ruchu a vybrány aktivity vedoucí k dosažení těchto cílů. V českém prostředí se nejčastěji jedná o nástroje marketingové propagace daného území. Tvorba programů rozvoje cestovního ruchu není na regionální a místní úrovni specificky vymezena. Jistou pomůckou může být zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Tento zákon stanoví obsah programu rozvoje kraje, který lze použít jako předlohu pro tvorbu programu rozvoje cestovního ruchu.²⁶

1. 5 Regionální a strukturální politika

Území Evropské unie je všeobecně pokládáno za jednu z nejlépe prosperujících oblastí, přesto však mezi jejími regiony existuje výrazný nepoměr v příjmech a možnostech jejich obyvatel. Je to přirozená skutečnost plynoucí z vývoje rozsáhlejšího území, kdy se postupně vymezily prosperující regiony s vysokou životní úrovní a naopak problémové regiony s nízkou ekonomickou výkonností, vysokou nezaměstnaností a jinými nepříznivými sociálními jevy. Tyto rozdíly mohou být dány nedostatečnou rozvinutostí některých regionů, upadáním jejich hospodářství, nepříznivou strukturou pracovních sil nebo jejich periferní

²⁴ PALATKOVÁ, M. *Marketingový management destinací: strategický marketing destinace turismu, systém marketingového řízení destinace a jeho financování, řízení kvality v destinaci a informační systém destinace*. 1 vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2011. str. 131-133. ISBN 978-80-247-3749-2.

²⁵ Strukturální fondy. *Informace o fondech EU*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-15] Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

²⁶ Portál Gov. *Zákon č. 148/2000Sb., o podpoře regionálního rozvoje*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-14] Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49565&fulltext=&nr=248~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>

zeměpisnou polohou. Pro výše jmenované důvody byla vytvořena regionální politika, která si dává za cíl rozdíly mezi jednotlivými regiony snižovat, vytvořit podmínky pro hospodářský rozvoj všech regionů a zajistit všem obyvatelům rovnocenný životní standard. Regionální politika se tedy pokouší napravit pro některé regiony nepříznivé důsledky volné tržní ekonomiky a zahrnuje veškeré veřejné intervence, které vedou ke zlepšení geografického rozmístění ekonomických aktivit. Regionální problémy jsou způsobeny řadou faktorů, které mohou být jak ekonomické, tak neekonomické povahy. K ekonomickým faktorům patří nízká mobilita pracovní síly a kapitálu, nevyhovující ekonomická struktura regionu a rigidita nákladů a cen. Ostatní faktory mohou být nedostatečné přírodní zdroje v regionu, institucionální, demografické a další podobné.²⁷ Na základě dominujících faktorů, které způsobují regionální problémy, je možné rozlišovat regiony nedostatečně vybavené přírodními zdroji, regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů, regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími. Pokud existují významné rozdíly v sociálně ekonomické vyspělosti jednotlivých regionů, může dojít k ostrým sociálním nepokojům. Proto byla ve většině zemí s tržní ekonomikou iniciována regionální politika. Její primární úlohou je snižovat nadměrné rozdíly ve vyspělosti regionů a tím dosahovat stability ekonomické i sociální situace.²⁸ V regionální politice má nezanedbatelný význam rovněž vzdělávání a přispívá k udržitelnému rozvoji v evropských regionech.²⁹

Nástroje regionální politiky jsou úzce vázány na koncepci hospodářské politiky. Státní rozpočet je prostředkem meziregionální redistribuce. Na jedné straně do něho plynou finance ze systému daní a odvodů, na druhé straně se z něj čerpají výdaje. Z více příjmových regionů do něj plyne více prostředků než z nízkopříjmových a naopak výdaje rozpočtu v daleko vyšší míře směřují do nízkopříjmových regionů, zejména ve formě sociálních výdajů. Regionalizace fiskální politiky umožňuje ovlivňovat celkovou poptávku v regionech. Tato rozdílnost v daňových sazbách je však v praxi velmi citlivá, protože tento krok by vyvolal nevoli v prosperujících regionech, na které jsou uvaleny vyšší sazby. A mimo jiné podvazování ekonomického vývoje v prosperujících regionech je nežádoucí v celkovém dopadu na příjmovou stránku rozpočtu. Výjimku mohou tvořit tzv. podporované oblasti se sníženou daní z příjmu, avšak na časově omezené období. Stát má také možnost fungovat jako odběratel zboží z problémových regionů a tím podporovat jejich rozvoj. Regionalizace

²⁷ WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2003. str. 25. ISBN 80-245-0517-7.

²⁸ HUČKA, M. *Strukturální politika a její regionalizace*. Ostrava: Repronis, 2001. str. 33. ISBN-80-86122-90-5.

²⁹ DUŠEK, J. a PÁNA, L. *Udržitelný rozvoj v evropských regionech*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, str. 37. ISBN 978-80-86708-90-4.

této politiky probíhá tak, že v podporovaných regionech se usnadní přístup k úvěrům přes snížení úrokové míry, či prodloužení doby splatnosti. Vliv na regionální politiku je ovšem kontroverzní, protože může dojít k odlivu peněžních prostředků díky meziregionálním vazbám. Protekcionismus znamená ovlivňování dovozu ze strany státu prostřednictvím dovozních limitů a cel. Regionalizace protekcionismu je uvalení dovozních limitů a cel na produkty, které jsou vyrobené v upadajících regionech a tím orientovat poptávku na domácí produkci. Toto omezení však trvá jen krátkou dobu. Protekcionismus má stejně jako ostatní nástroje i své stinné stránky, v tomto případě hrozí nebezpečí ze strany diskriminované země, ta může zavést podobná odvetná ochranná opatření proti produktům vyrobeným v prvně zmiňované zemi. Další nevýhoda spočívá ve ztrátě komparativních výhod plynoucí ze specializace země v rámci mezinárodního obchodu.³⁰

Nástroje realokace pracovních sil jsou především zaměřeny na podporu migrace pracovních sil. Pracovní síly totiž nereagují pružně na změny ve mzdové úrovni a v míře nezaměstnanosti. Rozhodování obyvatel v otázkách migrace je závislé na několika faktorech. V převážné míře rozhodují ekonomické faktory, dále jde např. o psychologické a sociální faktory. Pokud se má subjekt rozhodnout pro migraci, je nutné, aby ekonomický motiv byl dostatečně vysoký, aby tím převážil ostatní faktory.³¹ Mikroekonomické nástroje byly užity při počátcích realizace regionální politiky.

V současnosti převládají nástroje podporující rekvalifikaci pracovních sil a nástroje, které přitahují kapitál do problémových regionů. Rozhodování obyvatel v otázkách migrace je závislé na několika faktorech. V převážné míře rozhodují ekonomické faktory, dále jde např. o psychologické a sociální faktory. Pokud se má subjekt rozhodnout pro migraci, je nutné, aby ekonomický motiv byl dostatečně vysoký k tomu, aby převážil ostatní faktory. Mikroekonomické nástroje byly užity při počátcích realizace regionální politiky. V současnosti převládají nástroje podporující rekvalifikaci pracovních sil a nástroje, které přitahují kapitál do problémových regionů. Cílem realokace kapitálu je napomoci ke konkurenceschopnosti regionů za kratší období než bez státní pomoci. Subvence nabývají mnoha podob jako např. kapitálové subvence, subvence na pracovní sílu, subvence na hotovou produkci, subvence na dopravu, levné půjčky, snížení cen pozemků.³²

³⁰ WOKOUN, R. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 3. vyd. IFEC 1, 2001. str. 58-65. ISBN: 80-86412-08-3.

³¹ TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011 str. 36-38. ISBN 978-80-247-3842-0.

³² Tamtéž str. 77-78.

Většina evropských zemí implementovala regionální politiku v rámci hospodářských koncepcí a jejím prvořadým cílem je podpora problémových regionů. Tyto regiony, ve kterých je nutná restrukturalizace, nemusí disponovat finančními prostředky potřebnými ke strukturální změně, a proto jsou závislé na státní pomoci. Z pohledu efektivnosti vložených prostředků je výhodnější investovat prostředky do restrukturalizace regionu, než vyplácet dotace ohroženým podnikům pro jejich zachování nebo aplikovat protekcionistická opatření. Tradiční přístup se opírá o teorii neoklasickou a o Keynesovu ekonomii. Podle tohoto přístupu by se měla socioekonomická úroveň mezi regiony harmonizovat a vytvářet tak rovnocenné podmínky životního standardu obyvatel. Stát koncentruje ve svých rukách základní nástroje regulace problémových regionů, jedná se především o zaostávající či naopak přetížené regiony. Hlavními způsoby realizace regionální politiky pak mohou být podpora soukromého kapitálu, omezení lokalizace soukromých firem v přetíženém regionu, rozmístění státních podniků nebo vybudování infrastruktur ze státních prostředků. Charakteristický je vysoký stupeň přerozdělovacích procesů. Naopak akcelerační přístup odmítá státní intervencionismus a prosazuje se jasná snaha o liberalismus. Cílem je vytvořit prostor pro tvorbu a rozvoj tržních mechanismů v problémových regionech bez zásahu státu.³³

V regionech se společný postup místní veřejné správy a podnikatelské sféry označuje jako destinační management. Cílem je efektivnější řízení činností místních poskytovatelů služeb v cestovním ruchu. V rámci partnerské spolupráce se hledají vhodná řešení při poskytování služeb zákazníkům, jako uznávání návštěvnických slev a pasů a tím lepší využívání volných kapacit. Mezi aktéry místní spolupráce řadíme také veřejnost, a to nejen místní obyvatele ale i nejrůznější občanské iniciativy, politické subjekty, nevládní organizace, regionální sdělovací prostředky a také akademická a výzkumná pracoviště.³⁴

1. 6 Význam cestovního ruchu v ekonomice

„Cestovní ruch je dnes jedním z nejvýznamnějších odvětví světové ekonomiky. Pouze mezinárodní cestovní ruch generuje roční příjem přes bilion dolarů a řadí tak cestovní ruch mezi přední exportní odvětví světa (za ropný, chemický a automobilový průmysl).“³⁵

³³ WOKOUN, R. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 3. vyd. IFEC 1, 2001. str. 95. ISBN80-86412-08-3.

³⁴ FORET, M. a kol. *Cestovní ruch v regionálním rozvoji (1. díl)*. 1. vyd. Brno: Mendlova univerzita v Brně, 2014. str. 49 - 50. ISBN 978-80-7509-049-2.

³⁵ Ministerstvo pro místní rozvoj; *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 – 2020*, Praha, 2014. str. 5. ISBN 978-80-87147-40-5.

Pro ekonomiky jednotlivých evropských a mimoevropských zemí má podstatný význam, protože vytváří nové pracovní příležitosti i v jiných sektorech služeb. Z globálního hlediska mají obrovský význam konference cestovního ruchu ve světě. Konkrétně Vilamourská deklarace z roku 2000 obsahuje následujících několik významných bodů rozvoje:

- „pokračovat v propagaci významu cestovního ruchu jako činitele ekonomického růstu, tvorby pracovních příležitostí a udržení míru mezi vedoucími politickými a ekonomickými představiteli s rozhodovacími pravomocemi,
- prosazovat rozšiřování infrastruktury, rozvoj a vzdělávání lidských zdrojů a zasadit se o snižování zadluženosti některých rozvojových ekonomik tak, aby bylo dosaženo růstu poptávky cestovního ruchu jak v rozvojových, tak i vyspělých ekonomikách,
- rozvíjet takový cestovní ruch, který je ekonomicky, sociálně a ekologicky udržitelný a obohacující.“³⁶

Podle vyjádření UNWTO je v následujících letech nadále předpokládán růst přibližně ve výši 4%. I přes nepříznivý vývoj světové ekonomiky si růstový trend toto odvětví udržuje a v roce 2020 by příjezdy měly celosvětově dosáhnout 1,5 miliardy cestujících. Podle prognózy na prvním místě vyjíždějících turistů zůstanou Němci, na druhém místě Američany nahradí Japonci. V současné době je Čína až ve třetí desítce, ale v roce 2020 by měla být již na čtvrtém místě. Česká republika by měla patřit do první desítky nejnavštěvovanějších míst světa, což by představovalo 2,7% celosvětového trhu cestovního ruchu.³⁷ Jak již bylo uvedeno, cestovní ruch je velkou hybnou silou ekonomiky hlavně z důvodu vytváření nových pracovních příležitostí. V České republice bylo dle statistik Statistického úřadu v cestovním ruchu přes 230 000 pracovních míst.³⁸

³⁶ FORET, M. *Marketing místního rozvoje a cestovního ruchu*. 1. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická, 2008. str. 5. ISBN 978-80-903914-3-7.

³⁷ FORET, M. *Cestovní ruch v regionálním rozvoji (2. díl.)*. 1. vyd. Brno: Mendlova univerzita v Brně, 2014. str. 53-54. ISBN 978-80-7509-050-8.

³⁸ Český statistický úřad. *Počet pracovních míst a zaměstnaných osob v cestovním ruchu v ČR podle odvětví v roce 2012*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-14] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/modul_zamestnanosti_cestovniho_ruchu

2 FONDY EVROPSKÉ UNIE

2.1 Evropská unie

Evropská unie vytvořila vlastní soubor právních norem, její činnost podléhá pravidlům stanoveným ve smlouvách, které byly dobrovolně a demokraticky ratifikovány členskými zeměmi. Smlouvy jsou právními akty a ustanovení v nich jsou pro všechny členské země závazná. Zakladatelské dokumenty definují cíle Evropské unie a pravidla řízení činnosti orgánů EU, dále vymezují způsob přijímání rozhodnutí a vztah vůči členským státům. Smlouvy jsou čas od času novelizovány pro efektivnější a transparentnější fungování Evropské unie, a aby mohlo být uděleno členství novým státům a navázána spolupráce v nových oblastech.

Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO) byla podepsána dne 18. dubna 1951 v Paříži. Byla podepsána zástupci těchto zemí – Německo, Lucembursko, Nizozemí, Itálie, Belgie a Francie. Smlouva byla prvním příkladem supernacionality s myšlenkou založení jednoho společného trhu pro obchod s uhlím a ocelí. Důvodem přijetí této smlouvy byla snaha o dosažení provázanosti odvětví uhlí a oceli jednotlivých členských států, zamezení možnosti členským státům, aby začaly mobilizovat své ozbrojené složky bez vědomí ostatních a uvolnění napětí ve středu Evropy a posílení vzájemné důvěry po druhé světové válce.³⁹

Postupným vývojem a podpisy dalších strategických dokumentů, přes Římské smlouvy, Bruselskou smlouvu, Amsterodamskou smlouvou došlo až k podepsání smlouvy o Evropské unii v Maastrichtu. Důvodem přijetí další smlouvy byla přípravná opatření na zavedení jednotné evropské měnové unie. Byly zavedeny nové prvky politické unie - vymezeno občanství, společná zahraniční politika, jednotná obrana a společná politika v oblasti spravedlnosti a vnitřních záležitostí. Smlouvou byla zavedena nová struktura se třemi pilíři, politické i hospodářské povahy, které společně vytvářejí Evropskou unii a zavádějí proces spolurozhodování, díky němuž má Evropský parlament větší pravomoc. Důvodem přijetí byla reforma evropských institucí související s přípravou na přistoupení nových členských států - Česká republika, Estonsko, Kypr, Maďarsko, Malta, Litva,

³⁹ FIALA, P. a PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. str. 39-41. ISBN 978-80-7325-223-6.

Lotyšsko, Polsko, Slovensko, Slovinsko v roce 2004.⁴⁰ Důvodem přijetí byla reforma evropských institucí a orgánů zaměřená na zefektivnění procesů po rozšíření na 25 členských států v roce 2004 a na 27 v roce 2007. Článek č. 13 Smlouvy o Evropské unii pojednává o základních orgánech tvořících institucionální rámec unie. Do výčtu se řadí Evropský parlament, Evropská rada, Rada Evropské unie, Evropská komise, Soudní dvůr Evropské unie, Evropská centrální banka a Evropský účetní dvůr. Lisabonská smlouva přinesla rovněž významné změny i z pohledu cestovního ruchu. Evropský parlament má také v pravomoci přijímání nových zemí a ovlivňuje fungování ostatních orgánů.

Evropská komise publikuje pravidelně od roku 1985 Zelené knihy. Zpravidla v první části popisují stávající stav určité problematiky a dále navrhují řešení. Zelené knihy mají za úkol nastartovat veřejné diskuze o konkrétních tématech a záměrech Evropské komise ještě předtím, než přistoupí k jejich zpracování do podoby zákona či směrnice. Do těchto diskuzí může vstupovat formou připomínek prakticky kdokoliv. Připomínkování probíhá v určitých časových obdobích, zpravidla na stránkách generálního ředitelství, pod které diskutovaná problematika spadá.⁴¹ Bílé knihy Komise jsou dokumenty, které obsahují návrhy na činnost Společenství v určité oblasti. V některých případech Bílá kniha následuje po vydání Zelené knihy, jejímž cílem je zahájit proces konzultací o daném tématu na evropské úrovni. Po schválení Radou se z Bílé knihy může stát akční program Unie pro danou oblast. Bílá kniha má pro členské státy EU pouze doporučující povahu, je nezávazným dokumentem.⁴²

2. 2 Evropské strukturální a investiční fondy

Jak už bylo zmíněno v předchozí části, strukturální fondy slouží ke snižování rozdílů v úrovni různých regionů. Sbližováním úrovní jednotlivých regionů a obcí dochází ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti a zlepšení vývoje. Strukturální politika EU je založena na solidaritě zemí s vysokým ekonomickým potenciálem vůči ekonomicky zaostalejším státům a regionům.⁴³ Ze strukturálních fondů jsou financovány víceleté rozvojové programy. Tyto programy jsou vypracovávány společně s regiony, členskými státy EU a Evropskou komisí.

⁴⁰ FIALA, P. a PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. str. 145-151. ISBN 978-80-7325-223-6.

⁴¹ Evropa. *Zelené knihy*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-16] Dostupné z: http://ec.europa.eu/green-papers/index_cs.htm

⁴² Evropa. *Bílé knihy*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-16] Dostupné z: http://ec.europa.eu/white-papers/index_cs.htm

⁴³ WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2006. str. 14. ISBN 80-7357-138-2.

Jsou významné pro uplatnění základního principu hospodářské politiky. V současné době existují dva strukturální fondy, kterými jsou:⁴⁴

Evropský fond regionálního rozvoje

Byl zřízen v roce 1972, fungovat začal od roku 1975 a od roku 1988 je integrován do regionální politiky unie. Jedná se o základní nástroj regionální politiky za účelem financování strukturální pomoci prostřednictvím regionálních rozvojových programů, zaměřený na nejvíce postižené regiony s cílem odstranění rozdílů. Fond se v současné době zaměřuje především na investice do infrastruktury (zejména v nejméně rozvinutých regionech), podporu malého a středního podnikání v regionech, podporu zaměstnanosti a na územní spolupráci v rámci unie.

„Článek 6 – Ukazatele pro cíl Investice pro růst a zaměstnanost

1. *Společné ukazatele výstupů stanovené v příloze I tohoto nařízení, ukazatele výsledků specifické pro jednotlivé programy a případně ukazatele výstupů specifické pro jednotlivé programy se použijí v souladu s čl. 27 odst. 4, čl. 96 odst. 2 písm. b) body ii) a iv) a písm. c) body ii) a iv) nařízení (EU) č. 1303/2013.*

2. *Pro společné ukazatele výstupů a ukazatele výstupů specifické pro jednotlivé programy se stanoví výchozí hodnota na nule. Kumulované kvantifikované cílové hodnoty uvedených ukazatelů se stanoví pro rok 2023.*

3. *Pro ukazatele výsledků specifické pro jednotlivé programy, které se týkají investičních priorit, se stanoví výchozí hodnoty na základě posledních dostupných údajů a cílové hodnoty se stanoví pro rok 2023. Cílové hodnoty mohou být vyjádřeny kvantitativně nebo kvalitativně.*

4. *Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 14, pokud jde o změnu seznamu společných ukazatelů výstupů uvedeného v příloze I s cílem provádět v odůvodněných případech úpravy k zajištění účinného posouzení pokroku v provádění operačního programu.*⁴⁵

⁴⁴ BAJER, P. a MATYÁŠ, J. *Praktický průvodce dotacemi z fondů Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Eurospolečnost a.s., 2009. str. 10-11. ISBN 978-80-254-4017-9.

⁴⁵ Úřední věstník Evropské unie L 347/289. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1301>

Evropský sociální fond

Evropský sociální fond je nejstarší ze všech strukturálních fondů založený v roce 1960. Hlavním účelem fondu jsou investice na rozvoj lidských zdrojů, řešení problematiky nezaměstnanosti, rozvoj trhu práce v oblasti zvyšování konkurenceschopnosti podniků a problematiku rovných příležitostí pro všechny v přístupu na trh práce. Tyto dva fondy jsou v současné době určeny k financování tří cílů.⁴⁶ Jedná se o cíl Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a cíl Evropská územní spolupráce. Jednotlivé cíle jsou popsány dále v práci.

Fond solidarity

Fond solidarity - Fond poskytuje rychlou a flexibilní finanční pomoc při velké přírodní katastrofě. O pomoc může požádat členský stát, pokud jsou škody vyšší než 0,6 % Hrubého domácího produktu postiženého státu. Jedna z oblastí fondu členských států a Komise podporují rovnost žen a mužů prostřednictvím zohledňování rovnosti pohlaví podle článku 7 nařízení (EU) č. 1303/2013, a to v průběhu přípravy, provádění, monitorování a vyhodnocování operačních programů. V článku 7 - 3 odstavec 1 písmena a) bodě IV) tohoto nařízení řeší EU otázku genderového znevýhodnění, za účelem zvýšení udržitelné zaměstnanosti žen a udržitelného postupu žen v zaměstnání, a tím i za účelem boje proti feminizaci chudoby, snížení segregace podle pohlaví a boje proti genderovým stereotypům na trhu práce a v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, za účelem podpory sladění pracovního a soukromého života jako možnosti pro všechny, jakož i za účelem rovného rozdělení odpovědnosti za péči mezi ženy a muže. Další oblastí, do které jsou prostředky z tohoto fondu poskytovány, je pomoc při přírodních katastrofách a také na vytváření preventivních opatření proti těmto katastrofám. Projekty v rámci tohoto fondu vypracovává veřejná správa, na regionální úrovni zpracovává potřebné podklady krajský úřad daného regionu.⁴⁷

⁴⁶ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2005. str. 98. ISBN 80-247-0906-6.

⁴⁷ Úřední věstník Evropské unie L 347/470. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1300/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1084/2006*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>

Tabulka 1: Společné ukazatele výstupů

	Jednotka	Název
Životní prostředí		
Pevný odpad	tuny/rok	Zvýšení kapacity pro recyklaci odpadů
Zásobování vodou	osoby	Počet obyvatel nově připojených na zlepšené zásobování vodou
Čištění odpadních vod	ekvivalentní obyvatelé	Počet obyvatel nově připojených na zlepšené čištění odpadních vod
Předcházení rizikům a řízení rizik	osoby	Počet obyvatel chráněných opatřeními proti povodním
	osoby	Počet obyvatel chráněných opatřeními proti lesním požárům
Rekultivace půdy	hektary	Celková plocha rekultivované půdy
Příroda a biologická rozmanitost	hektary	Plocha stanovišť, která jsou podporována s cílem zlepšit jejich stav z hlediska ochrany
Energie a změna klimatu		
Energie z obnovitelných zdrojů	MW	Nová kapacita výroby energie z obnovitelných zdrojů
Energetická účinnost	domácnosti	Počet domácností s lépe klasifikovanou spotřebou energie
	kWh/rok	Pokles roční spotřeby energie z primárních energetických zdrojů
	odběratelé	Počet nových odběratelů napojených na inteligentní sítě
Snížení emisí skleníkových plynů	tuny ekv. CO ₂	Odhadovaný roční pokles emisí skleníkových plynů
Doprava		
Železnice	kilometry	Celková délka nové železniční tratě
	kilometry	Celková délka rekonstruované nebo modernizované železniční tratě
Silnice	kilometry	Celková délka nově vybudovaných silnic
	kilometry	Celková délka rekonstruovaných nebo modernizovaných silnic
Městská doprava	kilometry	Celková délka nových nebo modernizovaných tratí metra a tramvajových tratí
Vnitrozemské vodní cesty	kilometry	Celková délka nových nebo modernizovaných vnitrozemských vodních cest

Zdroj⁴⁸

⁴⁸ Úřední věstník Evropské unie L 347/470. *NARÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1300/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1084/2006.* [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci

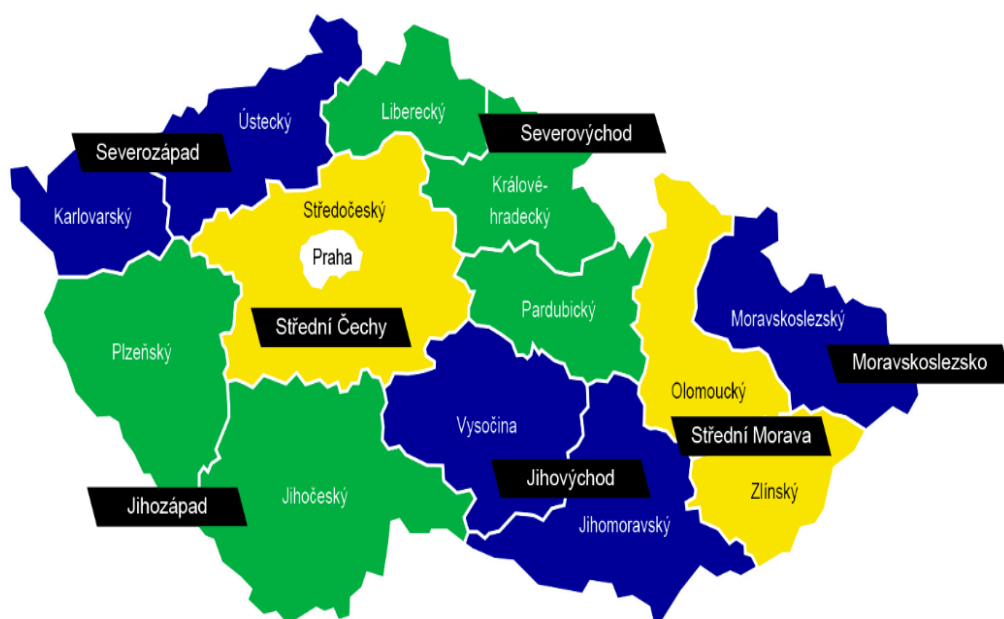
Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci financuje projekty na pomoc pracovníkům propuštěným v důsledku globalizace. To znamená například v případě bankrotu velkého podniku či při přemístění továrny mimo území EU, popřípadě když je v určitém regionu v jednom odvětví propuštěno mnoho lidí najednou. O pomoc z tohoto fondu mohou požádat pouze členské státy.

Fond soudržnosti

Vedle strukturálních fondů existuje od roku 1993 Kohezní fond (Fond soudržnosti, FS) ustanovený Maastrichtskou smlouvou. Fond soudržnosti není strukturálním fondem. Nezaměřuje se na regionální politiku, ale je orientován na území celého státu a spolufinancuje velké projekty v oblasti životního prostředí a transevropských dopravních sítí. Zasahuje také do oblastí souvisejících s udržitelným rozvojem (energetika, využívání obnovitelných zdrojů atd.). Prostředky z Kohezního fondu se vztahují na členské státy s HDP nižším než 90 % průměru Společenství. Pro účely efektivního získávání prostředků z Evropských fondů byly na území našeho státu zřízeny regiony soudržnosti, které se skládají z jednoho či více českých krajů. Evropská kohezní politika je totiž směřována především do územních celků s počtem obyvatel pohybujícím se mezi 800 tisíci a třemi miliony. Protože české kraje těchto počtů obyvatelstva většinou nedosahují, vznikly regiony soudržnosti Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jihozápad, Střední Čechy, Moravskoslezsko a Střední Morava vedené regionálními radami regionů soudržnosti. Toto členění na regiony soudržnosti, kterým se říká v souladu s evropskou terminologií také NUTS (nomenklatura územních statistických jednotek) pokrývá celou ČR obrázek č. 1. Při předkládání návrhu programů spolupráce mohou členské státy v řádně odůvodněných případech a v zájmu zajištění soudržnosti přeshraničních oblastí požádat, aby byly k dotyčným přeshraničním oblastem spolupráce přidány další regiony úrovně NUTS III. S cílem usnadnit nejvzdálenějším regionům přeshraniční spolupráci může Komise na žádost dotčených členských států do rozhodnutí zařadit regiony úrovně NUTS III, nacházející se v přeshraniční oblasti, které mohou získat podporu z odpovídajících vyčleněných prostředků těchto členských států.⁴⁹

⁴⁹ Úřední věstník Evropské unie L 347/259. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1299/2013 ze dne 17. prosince 2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce.* [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1299>.

Obrázek 1: Mapa NUTS II a NUTS III

Zdroj:⁵⁰

Při předkládání návrhu programů spolupráce mohou členské státy v řádně odůvodněných případech a v zájmu zajištění soudržnosti přeshraničních oblastí požádat, aby byly k dotyčným přeshraničním oblastem spolupráce přidány další regiony úrovně NUTS III. S cílem usnadnit nejvzdálenějším regionům přeshraniční spolupráci může Komise na žádost dotčených členských států do rozhodnutí zařadit regiony úrovně NUTS III, které jsou od sebe vzdáleny více než 150 km, jakožto přeshraniční oblasti, které mohou získat podporu z odpovídajících vyčleněných prostředků těchto členských států.⁵¹

Fond pro zemědělství a pro rozvoj venkova

Je finanční nástroj na podporu rozvoje venkova, který spadá do společné zemědělské politiky EU. Prostředky z fondu slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny nebo kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. Dotace pro zemědělce jsou nejvíce

⁵⁰ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Mapa ukazuje skladbu 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II)*. [online]. © 2014 [cit. 2014-10-12] Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

⁵¹ Úřední věstník Evropské unie L 347/259. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1299/2013 ze dne 17. prosince 2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1299>.

vyhledávanou oblastí. V České republice mají zemědělské dotace ve správě Ministerstvo zemědělství a Státní zemědělský intervenční fond. Je určen pro tyto oblasti zemědělství - rybolov, místní rozvoj, životní prostředí, cestovní ruch. K příjemcům finančních dotací patří výzkumná centra, místní a regionální orgány, korporace, vzdělávací organizace, federace odborových svazů, orgány státní správy, agenturní komory, malé a střední podniky, univerzity, asociace. Finanční prostředky z tohoto fondu slouží pro zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví prostřednictvím podpory restrukturalizace. Napomáhají ke zlepšení životního prostředí a krajiny za pomoci podpory hospodaření s půdou. Rovněž pomáhají zlepšit kvalitu života ve venkovských oblastech a povzbuzují diverzifikaci hospodářské činnosti. Jeho cílem je podpora trvale udržitelného rozvoje venkova v celé unii. V rámci České republiky je program implementován pomocí Státního zemědělského intervenčního fondu, konkrétně Programem rozvoje venkova.⁵²

Dalším důležitým pojmem, který je třeba definovat je regionální rozvoj. Tento pojem je možno chápat jako vyšší využívání a zvyšování potenciálu daného prostoru. Tato možnost vzniká v důsledku prostorové optimalizace sociálních a ekonomických aktivit a využití přírodních zdrojů.⁵³

Fond námořní a rybářský

Je to finanční nástroj na podporu rybolovu, který spadá do společné rybářské politiky unie. Fond podporuje projekty vedoucí k vyšší konkurenceschopnosti a ochraně životního prostředí. Financuje aktivity týkající se mořského i vnitrozemského rybolovu (např. odbahňování rybníků), investice na modernizaci zpracovatelského průmyslu, modernizaci plavidel, podpory likvidace už nedostačujících plavidel, zlepšování akvakultury. Operační program rybářství přísluší pod ministerstva zemědělství. Samotné programy jsou v tuto chvíli v rozpracovaném stádiu. Aktuálně ministerstvo pro místní rozvoj striktně vyhodnotilo tzv. 1. fázi programů a to z hlediska zacílení oblastí podpory, souladu s Dohodou o partnerství a přijatých národních strategiích. Programy zpracováváné v další fázi již budou obsahovat návrhy implementační struktury. Postup prací se momentálně zaměřuje na celkové zacílení a zúžení aktivit v programech tak, aby byly koncentrované a nesuplovaly aktivity, které mají být hrazeny ze státního rozpočtu.

⁵² Dotační info. *Evropský zemědělský fond*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-15] Dostupné z: <http://www.dotacni.info/evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova/>

⁵³ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. str. 11. ISBN 978-80-7201-699-0.

2.3 Finanční prostředky fondů

Pro programové období 2014 – 2020 Evropský parlament odhlasoval víceletý finanční rámec, který schválila Rada EU. Mezi lety 2014 - 2020 bude EU investovat téměř 1 bilion EUR do růstu a zaměstnanosti. Moderní a na budoucnost orientovaný rozpočet je skutečně schopen pozitivně ovlivnit životy občanů a bude udržovat probíhající hospodářské oživení v unii. Prostředky poskytne na podporu osob, které žijí pod hranicí chudoby či hledají zaměstnání, dále na investiční příležitosti malým podnikům a na pomoc místním komunitám, zemědělcům, výzkumným pracovníkům a studentům. Dlouhodobý finanční rámec rozpočtu umožní unii investovat až 960 miliard EUR v prostředcích na závazky a 908,4 miliardy EUR v prostředcích na platby. Mimo stropy finančního rámce jsou zde umístěny nástroje pro nepředvídané okolnosti, jako jsou rezervy na pomoc při mimořádných událostech, které představují dalších 36,8 miliardy EUR. Rozpočtový rámec stanoví výdajové priority, které se v souladu se strategií Evropa 2020 soustředí na udržitelný růst, zaměstnanost a konkurenceschopnost.⁵⁴

Schválený rozpočet je moderním rozpočtem pro Evropskou unii 21. století a obsahuje řadu významných inovací, jak dokládá dvanáct hlavních prvků tohoto rozpočtu:

1. Lidé, kteří hledají zaměstnání, mohou v budoucnu počítat s podporou z rozpočtu EU, jenž poskytne významný příspěvek na vytváření pracovních míst prostřednictvím Evropského sociálního fondu (ESF) a Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). V rámci ESF bude za tímto účelem k dispozici nejméně 70 miliard EUR, jako doplněk vnitrostátních opatření v této oblasti. Politika soudržnosti umožní do evropských regionů investovat celkem až 366,8 miliardy EUR. Je to investiční nástroj unie pro dosažení cílů strategie Evropa 2020, mezi něž patří nastartování růstu, omezení chudoby, tvorba pracovních míst. Důležité bude v tomto směru zacílení EFRR, který se bude soustředit na klíčové priority, jako je podpora malých a středních podniků. Patrná bude výraznější orientace na výsledky a to v rámci všech fondů, jež by měla fungovat jako pobídka k provádění kvalitních projektů.

2. Více mladých lidí než kdykoli předtím může plánovat pobyt v zahraničí v rámci nového programu EU Erasmus+. Rozpočet tohoto programu, jehož účelem je stimulovat dovednosti a zaměstnatelnost, bude činit téměř 15 miliard EUR. Podporu obdrží mladí lidé na studium a odborné vzdělávání. Dvě třetiny rozpočtu budou přiděleny na vzdělávací

⁵⁴ Europa. *Evropská komise*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-20] Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1096_cs.htm

příležitosti pro jednotlivce v zahraničí v rámci EU i mimo ni. Zbývá částka půjde na podporu partnerství mezi podniky, regionálními orgány a nevládními organizacemi.

3. Evropská kultura, film, televize, hudba, literatura, divadelní umění, kulturní dědictví a příbuzné oblasti budou těžit ze zvýšené podpory v rámci nového programu EU Tvůrčí Evropa s rozpočtem ve výši 1,5 miliardy EUR. Podporu z programu Tvůrčí Evropa obdrží rovněž Evropská hlavní města kultury, v roce 2015 je to město České republiky, Plzeň.

4. Nový program pro výzkum a inovace Horizont 2020 disponuje rozpočtem ve výši 80 miliard EUR. Výzkumní pracovníci a podniky v celé Evropě mohou počítat se zvýšenou podporou na špičkový výzkum, nové technologie. Program také pomůže řešit problémy, jako je změna klimatu, vývoj udržitelné dopravy, zlepšení cenové dostupnosti obnovitelné energie nebo řešení problematiky stárnutí obyvatelstva. Důležitou prioritou programu Horizont 2020 bude akce programu Marie Skłodowska-Curie. Pro tuto akci bude uvolněno 6 miliard EUR. Evropský inovační a technologický institut získá v období 2014–2020 za účelem posílení vazeb mezi vysokoškolským výzkumem a podnikatelskou sférou téměř 2,7 miliardy EUR.

5. Malé a střední podniky, které představují přibližně 99 % všech evropských podniků, poskytují dvě třetiny pracovních míst v soukromém sektoru. Díky novému programu COSME dojde k posílení jejich konkurenceschopnosti. COSME je první program EU zaměřený na malé a střední podniky, který jim usnadní přístup na trhy uvnitř i vně EU a posílí financování prostřednictvím záruk na úvěry a mechanismu v oblasti rizikového kapitálu.

6. Růst a zaměstnanost v Evropě závisí na investicích do infrastruktury, částka na její podporu bude podpořena částkou 33,3 miliardy EUR. Tyto prostředky přispějí k budování silnic, železnic a infrastruktury a služeb pro jednotný digitální trh. Propojení Evropy je prvním programem na úrovni unie, jehož investice do širokopásmových sítí a infrastruktur digitálních služeb přispějí k uskutečnění jednotného digitálního trhu.⁵⁵

7. Finanční prostředky nad rámec běžného rozpočtu EU 2014–2020 budou použity jako podpůrné nástroje trhu, např. úvěry, záruky, vlastní kapitál a další nástroje sdílení rizik. Budou uplatňovány ve spolupráci s Evropskou investiční bankou (EIB), Evropským investičním fondem (EIF) a vnitrostátními bankami na podporu podnikání. Úkolem těchto nástrojů je řešit selhání trhu v určitých oblastech, jako je financování malých a středních podniků, výzkumných a vývojových projektů, energetické účinnosti a klíčové infrastruktury. Otevírá tak projekty pro institucionální investory, jako jsou penzijní fondy a pojišťovny, které

⁵⁵ Europa. *Evropská komise*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-20] Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1096_cs.htm

vyhledávají stabilní dlouhodobé peněžní toky, a zároveň tvoří alternativu k tradičním bankovním úvěrům jako zdroj financování. Finanční nástroje budou používány v programech COSME, Horizont 2020, Erasmus+ a jako nástroj pro propojení infrastruktury Evropy.

8. Rozpočet unie na období 2014–2020 představuje hlavní krok vpřed v úsilí konkurenceschopné evropské ekonomiky. Na projekty a politiky v oblasti změny klimatu bude vynaloženo více než 180 miliard EUR, což je 20 % z celkového rozpočtu.

9. Reformovaná společná zemědělská politika je reakcí unie na výzvy dnešní doby, jako je bezpečnost potravin, změna klimatu, udržitelný růst a tvorba pracovních míst ve venkovských oblastech. Nová zemědělská politika bude cílenější, účinnější a transparentnější. Společná zemědělská politika podporuje tržně orientované zemědělství, je proto důležitá pro zaměstnanost a udržitelný růst.

10. Pravidla financování budou tentokrát pro příjemce mnohem jednodušší a srozumitelnější, takže nebude tak často docházet k chybám, které dříve čerpání podpory komplikovaly. V programu COSME bude podporováno elektronické předkládání dokumentů a podávání zpráv. V programu Horizont 2020 dojde k významnému zjednodušení díky jednotnému souboru pravidel pro veškeré financování výzkumu a inovací, které bylo předtím poskytováno v rámci různých programů.

11. Otevřená a bezpečnější Evropa pomůže občanům bez obav cestovat, studovat nebo podnikat v jiných členských státech. Budoucí rozpočet podpoří spolupráci v oblasti občanského i trestního práva, umožní občanům lépe uplatňovat svá práva v rámci EU. Poskytne rovněž finanční prostředky na řešení přeshraničních problémů, jako je azyl, migrace, hraniční kontroly a víza a boj proti zločinnosti a teroru.

12. Vzhledem k tomu, že sílí vzájemná globální závislost, je třeba posilovat bezpečnost unie. Proto cílem činnosti v zahraničí v podmínkách nového víceletého finančního rámce bude zajistit, aby unie zůstala vlivným a akceschopným partnerem, který podporuje demokracii, mír, solidaritu, boj proti chudobě, stabilitu a prosperitu nejen v EU ale i na celém světě. Prostředky EU budou ještě více zaměřeny na pomoc nejchudším lidem na světě a podpora se soustředí na menší počet zemí. Nástroje vnější pomoci také posílí spolupráci EU se zeměmi třetího světa v otázkách změny klimatu, ochrany životního prostředí a regionální nestability, a umožní EU rychle a účinně reagovat na přírodní pohromy a katastrofy způsobené člověkem na celém světě.⁵⁶

⁵⁶ Evropa. *Evropská komise*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-20] Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1096_cs.htm

2. 4 Operační programy Evropské unie

Pro programové období 2014-2020 jsou připravovány nové programy rovněž financované ze strukturálních fondů Evropské unie. Proces přípravy probíhá souběžně na půdě unie i na národní úrovni. Stanovení důležitých témat vychází z národní strategie, které představují převodník mezi úrovní národních priorit a cílů a prioritními stanovenými osami jednotlivých programů. Tato témata se opírají o řádně zpracované problémové analýzy daných resortů, krajů a zástupců měst a obcí, okruhy byly podrobeny dlouhé, důkladné debatě a systematickému ověřování potřeb ze strany partnerů. Programy jsou připravovány v gesci příslušných resortů a projednávány s relevantními partnery regionálními, lokálními, hospodářskými i sociálními a také se zástupci neziskového sektoru.⁵⁷

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

Cílem tohoto programu je inovace pro konkurenceschopnost k dosažení udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích. Pojem udržitelný označuje dlouhodobý horizont konkurenční schopnosti, což zahrnuje mj. i environmentální dimenzi hospodářského rozvoje. Program je zaměřen na zvýšení počtu firem schopných dosahovat technologických možností ve svém oboru, důraz je kladen na rozvoj výzkumných, vývojových a inovačních kapacit a jejich propojení s okolním prostředím. Program je zaměřen na sektory, využívání obnovitelných zdrojů energie, modernizaci energetické infrastruktury a zavádění nových technologií v oblasti nakládání s energiemi, druhotnými surovinami a s efektivním využíváním moderní výpočetní techniky.⁵⁸

Na základě strategických dokumentů unie a analýzy potřeb České republiky pro budoucí období kohezní politiky 2014 – 2020 byly pro OP PIK identifikovány čtyři věcně zaměřené prioritní osy. Prioritní osa na technickou pomoc, osa pro podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj, dále Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace, dále Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních firem a technická pomoc.

⁵⁷ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Operační programy*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-20] <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

⁵⁸ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*. [online]. © 2015 [cit. 2015-1-15] Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Spadá pod Ministerstvo školství a tělovýchovy. Tento program je specifický variabilitou, která umožní investice současně do výzkumné a vzdělávací infrastruktury a zároveň do lidských zdrojů, rovněž se zacílením podpory do všech regionů s různou socioekonomickou úrovní. Maximální snahou ministerstva při přípravě programů je synergie s dalšími operačními programy a začlenění regionálních koordinátorů do implementace programu.

Operační program Zaměstnanost

Je řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí, obsahuje 5 prioritních os rozdělujících operační program na logické celky, které vymezují, jaké aktivity, cílové skupiny a typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny. Jedná se o tyto osy – Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly, Sociální začleňování a boj s chudobou, Sociální inovace a mezinárodní spolupráce, Efektivní veřejná správa, Technická pomoc.

Operační program Doprava

Doprava je připravován v gesci Ministerstva dopravy souběžně s přípravou Dohody o partnerství a dalších operačních programů. Operační program Doprava byl zpracován tak, aby byl v souladu s klíčovými metodickými, strategickými a legislativními dokumenty, mezi které patří zejména Evropa 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst. Bílá kniha Plán jednotného evropského dopravního prostoru vytváří konkurenceschopný dopravní systém účinně využívající zdroje. Strategie regionálního rozvoje ČR je nástrojem realizace regionální politiky a koordinace působení ostatních veřejných politik na regionální rozvoj. V rámci hodnocení regionální konkurenceschopnosti je podrobně rozpracována problematika stavu a rozvoje dopravní infrastruktury, která je zde zahrnuta mezi hlavní pilíře charakterizující předpoklady pro regionální rozvoj a konkurenceschopnost území.⁵⁹

Operační program Životní prostředí

Hlavním cílem programu je ochrana a zajištění kvalitního a zdravého prostředí pro život obyvatel České republiky a podpora efektivního využívání přírodních zdrojů a eliminace negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a s tím související

⁵⁹ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Operační programy*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-20] <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

zmírňování dopadů změn klimatu. Legislativně spadá tato oblast pod Ministerstvo životního prostředí.

Integrovaný regionální operační program

Spadá do působnosti Ministerstva pro místní rozvoj. Prioritou Integrovaného regionálního operačního programu je umožnění vyváženého rozvoje všech území České republiky, zlepšení veřejných služeb a organizací veřejné správy a zajištění udržitelného rozvoje obcí, měst a regionů. Cíle programu bude dosaženo snižováním územních rozdílů, zkvalitněním infrastruktury a posílením konkurenceschopnosti jednotlivých regionů prostřednictvím čerpaných finančních prostředků z fondů EU.

Další operační programy

V rámci EU existuje mnoho dalších operačních programů, ze kterých je možné čerpat prostředky na podporu a rozvoj. Jedná se o tyto programy: Operační program Praha - pól růstu ČR; Operační program Technická pomoc; Operační program Rybářství 2014-2020; Program rozvoje venkova; Operační program přeshraniční spolupráce mezi ČR a Polskem; Slovenskem; Rakouskem; Svobodným státem Bavorsko; Svobodným státem Sasko; Program nadnárodní spolupráce Central Europe 2020; Operační program nadnárodní spolupráce Danube, Dunajský program zahrnuje země Rakousko, Bosnu a Hercegovinu, Bulharsko, Chorvatsko, Českou republiku, Německo, Maďarsko, Moldavsko, Černou Horu, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko, Ukrajinu. ČR je součástí skupiny pro přípravu dalšího programu v rámci nadnárodní spolupráce; Program meziregionální spolupráce INTERREG EUROPE. Je určen k podpoře vzájemného učení mezi veřejnými orgány s cílem zlepšit fungování politik a programů regionálního rozvoje. Také umožňuje, napříč Evropou, veřejným orgánům výměnu praxí a nápadů týkajících se způsobu fungování veřejných politik a takto najít řešení pro zlepšení jejich rozvojových strategií; ESPON 2020 – Jeho cílem je poskytnout informace, analýzy, scénáře, mapy, databáze, indikátory, které přispívají k vyváženému rozvoji regionů či větších územních celků; Operační program INTERACT III je zaměřen na posílení efektivnosti a zkvalitnění aktivit územní spolupráce. Cílí zejména na šíření znalostí, zkušeností a dalších výstupů z programů přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce.⁶⁰

⁶⁰ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Operační programy*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-20] <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

3 TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM

Turistické informační centrum (dále jen TIC) je účelové zařízení poskytující v oblasti svého působení komplexní informace o všech službách souvisejících s cestovním ruchem. Posláním TIC je funkce shromažďování informací a vytváření komplexní databáze CR v dané oblasti. Databáze obsahuje turistické, kulturní a všeobecné informace. To znamená informace o oblasti svého působení, jejích atraktivitách, ubytovacích a stravovacích možnostech, dopravě, obchodní síti, kulturních a sportovních programech a dalších akcích podle zaměření regionu. Podmínkou tvorby databáze je soustavná aktualizace. TIC shromažďuje a zpracovává informace na základě předem stanovených zásad, aby databáze poskytovala aktuální a komplexní přehled o možnostech cestovního ruchu v oblasti jeho působení. TIC informace uložené v databázi poskytuje veřejnosti. TIC může při výkonu své činnosti také nabízet a prodávat další služby související s cestovním ruchem například jako cestovní agentura, pokud jsou poskytovány v souladu s platnými právními předpisy a jestliže nenaruší komplexnost, objektivitu a kvalitu poskytovaných informací. TIC musí být připojeno k internetu a informace jsou poskytovány v českém a minimálně jednom světovém jazyce.

3.1 Pozice TIC v cestovním ruchu

TIC má nejlepší předpoklady být nejdůležitějším článkem praktické propagace města, okolního regionu i celého státu. Jeho úkolem je zdarma poskytnout návštěvníkovi všechny důležité informace a navázat s ním lidsky přívětivý kontakt, aby byl při pobytu spokojen, aby jeho pobyt byl co nejdelší, pro region ekonomicky přínosný a aby se do něj i opakovaně vracel. Současně TIC získává nezprostředkovanou zpětnou vazbu v podobě přehledu o potřebách turistů a návštěvníků místa působnosti TIC, oblasti, regionu. K nejednotné právní formě zřizovatele existují v České republice různé právní formy zřizovatelů TIC. Z průzkumu Asociace turistických informačních center (A.T.I.C. ČR) vyplynulo, že nejčastějším zřizovatelem TIC je obec.⁶¹ TIC může být příspěvkovou či rozpočtovou organizací státní správy nebo samosprávy, orgánem samosprávy, obecně prospěšnou společností, zájmovým sdružením právnických osob, nadací či fondem, občanským sdružením, společností s ručením

⁶¹ Asociace turistických a informačních center. *Jednotná klasifikace TIC*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-11] Dostupné z: <http://www.aticcr.cz/jednotna-klasifikace-turisticky-ch-informacnich-center-cr/ds-1087/p1=1916>

omezeným, akciovou, veřejnou nebo obchodní společností, družstvem, fyzickou osobou. Hlavní činností TIC je bezplatné poskytování informací veřejnosti. TIC shromažďuje informace a vytváří komplexní databázi CR dané oblasti při dodržování určitých postupů práce s informacemi. TIC zajišťuje udržování a doplňování propagačních materiálů určených k volné distribuci v prostorách informační kanceláře a podílí se různou měrou na vydávání propagačních materiálů zaměřených na podporu CR v dané oblasti. Databáze obsahuje turistické, kulturní a všeobecné informace. TIC shromažďuje, zpracovává a průběžně ověřuje informace na základě předem stanovených zásad dokumentační činnosti tak, aby databáze poskytovala aktuální, komplexní přehled o možnostech CR v oblasti jeho působení. Cílovou skupinou uživatelů poskytnutých informací jsou nejen turisté a návštěvníci města, ale i místní občané. Shromažďování informací probíhá neustále. Informace jsou vybírány a shromažďovány ze všech dostupných zdrojů - informační materiály, denní tisk, časopisy. Uložené informace je třeba neustále prověřovat, zaznamenávat změny a doplňky.⁶²

3. 2 NATURA 2000

Podle jednotných principů vytvářejí jednotlivé státy Evropské unie soustavu chráněných území pod názvem Natura 2000. Cílem soustavy je ochrana přírodních oblastí, které jsou endemicky vzácné nebo ohrožené zničením. Vytvoření soustavy Natura 2000 legislativně ukotvují dvě směrnice EU na ochranu přírody, směrnice 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků a směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. V České republice jsou tyto směrnice implementovány prostřednictvím zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. V chráněných územích, která jsou součástí soustavy Natura 2000, není cílem zcela vyloučit vliv člověka, neboť jsou tato stanoviště v naší přírodě přítomna v podstatě jen díky lidské činnosti. Pro udržení těchto lokalit je tedy nutná volba správného managementu, tudíž jsou zakázány pouze takové činnosti, jejichž vliv na daná území by byl negativní. Z důvodu zachování ptačích oblastí nebo evropsky významných lokalit, podléhají veškeré plány a projekty, které mohou tyto lokality významným způsobem ovlivnit, samostatnému posuzování vlivu z hlediska zachování předmětu ochrany. Soustava Natura 2000 je tvořena

⁶² Asociace turistických a informačních center. *Jednotná klasifikace TIC*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-11] Dostupné z: <http://www.aticcr.cz/jednotna-klasifikace-turisticky-ch-informacnich-center-cr/ds-1087/p1=1916>

ptačími oblastmi (PO) a evropsky významnými lokalitami (EVL), které se přibližně na třetině své rozlohy překrývají. EVL jsou v ČR vyhlášeny, aby byly ochráněny evropsky významné druhy živočichů, rostlin a přírodních stanovišť, mezi něž patří např. bobr evropský, zvonek český, či rašelinné lesy. Rozloha EVL může být velmi variabilní, od velikosti méně než 1 km² po více než 50 km². V současnosti je v ČR vyhlášeno 1 075 EVL o celkové rozloze 7 857 km². V ČR jsou PO vyhlášeny na ochranu volně žijících ptáků, např. orel mořský, čáp bílý či tuhýk obecný. Velikostně, na rozdíl od EVL, je většina PO vyhlášena na rozloze větší než 50 km² a žádná z nich nemá rozlohu menší než 1 km². Aktuálně je v ČR vyhlášeno 41 PO o celkové rozloze 7 034 km². Zařazení těchto oblastí do soustavy Natura 2000 umožní finanční zajištění ze státního rozpočtu a z některých fondů EU na šetrné hospodaření, které umožní zachování předmětů ochrany. Za celkovou přípravu soustavy Natura 2000 zodpovídá Ministerstvo životního prostředí, které pověřilo přípravou odborných podkladů Agenturu ochrany přírody a krajiny. Ptačí oblasti a Evropsky významné lokality vyhláší vláda ČR. Evropská komise je pak jednotlivými členskými státy informována o lokalitách soustavy Natura 2000 prostřednictvím standardního formuláře, který obsahuje základní identifikační údaje o lokalitě, její popis včetně výčtu předmětů ochrany a informace o jejich kvalitě, informace o vlivech působících na lokalitu, způsobu hospodaření, vztahu k jiným chráněným územím a další nepovinné položky.⁶³

3. 3 Definice marketingového výzkumu

Marketing slouží jako nástroj všem, co potřebují upoutat pozornost na své výrobky a služby. Marketingový výzkum slouží jako prostředek k tomu, jak nás bude vnímat okolí. Jeho hlavním cílem je pomoci při řešení marketingových rozhodnutí a také být nápomocen, abychom klientovi nabídli optimální službu a ve správném množství. Pokud má organizace být zisková, musí dobře rozumět potřebám svých klientů a také trhu, na kterém působí a je pro ni velmi podstatné věnovat se marketingovému výzkumu.⁶⁴

Marketingový výzkum patří k nejdůležitějším prostředkům poznávání zákazníků. Zaměstnanci působící na straně nabídky zpracovávají informace o zákaznických poptávaných službu nebo produkt, tak je mohou třídit na skupiny potenciálních, cílových a dostupných

⁶³ NATURA 2000. *Co je Natura 2000*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-14] Dostupné z: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub.php?id=1802>

⁶⁴ HAUGE, P. *Průzkum trhu*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2003. str. 6. ISBN 80-7226-917.8.

subjektů. Předvídání potřeb klientů, kteří chtějí uspokojit potřeby v oblasti cestovního ruchu, je důležitou součástí tohoto odvětví, a podle těchto potřeb je nutné směřovat svou činnost tak, jak je tomu i u ostatních odvětví národního hospodářství. I v případě přírodních předpokladů v dané destinaci tomu není jinak, standardizace, kterou musí do budoucího období projít všechna turistická a informační centra, má ověřit jednak jejich kvalitu samotnou a jednak i kvalitu jejich projektů a schopnost, kterou budou uspokojovat potřeby svých obyvatel i návštěvníků v oblasti, ve které působí. Pojmy jako marketing, management, konkurence, destinace, cestovní ruch jsou úzce spojeny i s TIC a pokud mluvíme o spojitosti TIC a cestovního ruchu, není možné tyto pojmy vyloučit ze souvislostí. Jedním z ukazatelů TIC je daný region, ve kterém tato působí. Jak uvádí Monika Palatková ve svojí knize „*destinace je jedním produktem složeným zároveň z bezpočtu dalších produktů.*“⁶⁵ Proto marketing destinace patří k důležitým činnostem daných subjektů působících v dané destinaci. Jednotlivé subjekty ať již z podnikatelské sféry, neziskového sektoru a veřejné sféry spolupracují na vytváření charakteru dané destinace, ve které podnikají, působí a žijí.

Autor Miroslav Foret definuje techniky marketingového výzkumu jako primární a sekundární marketingový výzkum a kvalitativní a kvantitativní marketingový výzkum. Primární marketingový výzkum přináší úplně nově zjištěná data. Jde o výzkum tzv. v terénu a obsahuje v sobě všech pět kroků procesu marketingového výzkumu. Nejdříve je nutné definovat, čeho se marketingový výzkum bude týkat a co přesně potřebujeme zjistit. Poté se musí stanovit plán výzkumu, určí se technika, která bude k výzkumu použita. Potom vytýčíme zkoumaný soubor, jeho velikost a složení. Připravíme časový rozvrh, jak bude výzkum a jeho jednotlivé fáze na sebe časově navazovat a rozhodneme o způsobu zjišťování dat a určíme jejich metodu zpracování. Dalším krokem je samotný sběr dat a jejich statistické zpracování a analýza. Závěrem celého výzkumu je prezentace získaných výsledků a vypracování doporučení, jak naložit se stávající situací.⁶⁶

Velmi obtížným úkolem marketingového výzkumu je správně definovat problém a zjistit příčiny vzniku problému. Zadavatel výzkumu ví, že něco je špatně, bez toho aniž by znal specifické příčiny problému. Např. manažeři obchodu se zlevněným zbožím ukvapeně rozhodli, že reklama nepůsobí dobře a způsobila snižování prodeje. Proto zadali agentuře průzkum, aby tuto reklamu otestovala. Průzkumem se prokázalo, že současná reklama

⁶⁵PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu, Jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. str. 25. ISBN 80-247-1014-5.

⁶⁶FORET, M. *Marketingový průzkum*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2008. str. 41-66. ISBN 978-80-251-2183-2.

působila správně na danou skupinu zákazníků a předávala jim správné informace, problém se ukázal v tom, že obchod nedodržel, co reklama slibovala. Lepší definicí problému bylo možné zabránit vydání zbytečných prostředků na průzkum a rovněž by se zkrátila doba řešení daného problému.⁶⁷

Kniha Průzkum trhu autora Paula Hauge uvádí, že v případě sekundárního marketingového výzkumu používáme data, která byla zpracována někým jiným. Podstatnou nevýhodou je, že data nemusejí přesně odpovídat potřebám našeho zkoumaného problému. Primární marketingový výzkum se dělí na kvantitativní a kvalitativní. Kvantitativní výzkumy zkoumají obsáhlejší soubory stovek i tisíců respondentů, aby reprezentativní vzorek byl dostatečně velký. Při tomto druhu výzkumu se odpovídá na otázky Co?, Jak často?, atd. Mezi techniky výzkumu patří dotazování, pozorování a experiment.⁶⁸ Oproti tomu kvalitativní výzkum jde do hloubky tématu, zkoumaný vzorek je podstatně menší a jde o nalezení příčiny. Do kvalitativního výzkumu řadíme individuální hloubkové rozhovory a skupinové rozhovory. Tento druh výzkumu je rychlejší, méně náročnější a levnější.⁶⁹ Kvalitativní výzkum se snaží zjistit důvody chování lidí, jejich motivy a příčiny, je tedy hlubším poznáním a může sloužit jako doplněk kvantitativních poznatků.⁷⁰

3. 4 Dotazníkové šetření

V diplomové práci bude použita písemná forma dotazníku. Dotazník bude použit k získání informací od TIC, které působí v Jihomoravském kraji. Dotazník je zaměřen na získání podrobných informací, na jaké aktivity cestovního ruchu se TIC zaměřují a jaké akce a pobídky pořádají v dané destinaci. Prvním krokem a vlastně tím nejdůležitějším, co od dotazníku očekáváme, je, jaké informace by měl přinést a k čemu získané informace následně použijeme. Stanoví se zkoumaná skupina, na kterou bude dotazníkové šetření zaměřeno. V druhém kroku stojí sestavení dotazníku. Tazatel prostřednictvím dotazníků oslovuje dotazované a je důležité použít správné prostředky. Dotazník musí zahrnout všechno,

⁶⁷ KOTLER, P., ARMSTRONG, G. and ed. Principles of Marketing. 2. Milan: Rotolitolombarda, Prentice Hall Europe, 1990. str. 321. ISBN 0-13-262254-8.

⁶⁸ HAUGE, P. *Průzkum trhu*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2003. str. 77. ISBN 80-7226-917-8.,

⁶⁹ FORET, M. *Marketingový průzkum*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2008. str. 14. ISBN 978-80-251-2183-2.

⁷⁰ FORET, M. *Marketingová komunikace*. 2. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2008. str. 115. ISBN 80-251-1041-9.

co je potřeba od dotazovaného zjistit.⁷¹ Dotazník by podle autorů Foreta a Stávkové měl splňovat dva důležité požadavky. Měl by vyhovovat účelově technickým požadavkům, formulovat otázky a sestavit dotazník tak, aby mohl dotazovaný co nejpřesněji odpovědět. Druhým požadavkem je psychologický, vytvořit takové podmínky a prostředí, které budou co nejvíce vyhovovat tomu, aby se úkol pro dotazovaného zdál být snadný.⁷²

Celkový dojem z dotazníku ovlivňuje i jeho návratnost. Dotazník by měl dotahovaného zaujmout a měl by působit tak, že nezabere příliš mnoho času. V úvodním dopise je potřeba dotazovanému vysvětlit, co je důvodem dotazování a k čemu budou získaná data použita. Další důležitou informací, kterou je potřeba vysvětlit, je, jakým způsobem má dotazovaný dotazník vyplnit. Důležité rovněž je dát dotazovanému možnost získat informace, které z dotazníku vyplynou po zpracování. Je také potřeba otázky v dotazníku řadit logicky a dát dotazovanému možnost některé otázky, které se ho třeba netýkají, přeskočit. Je možné také dotazovaného navést, které otázky a za jakých podmínek je možné přeskočit. V dotazníku je vždy nutné uvést datum, do kterého je možné odpovídat a odevzdávat dotazníky zpět tazateli. Po uplynutí stanoveného limitu se získaná data statisticky vyhodnotí a data utřídí do přehledných výstupů pomocí tabulek, grafů a slovního popisu získaných dat, neméně důležitá je samotná prezentace výsledků.

3. 5 Přírodní potenciál cestovního ruchu

Aby se území stalo cílem cestovního ruchu, musí vykazovat určité předpoklady. Obecně lze vyčlenit dvě hlavní skupiny: lokalizační a realizační podmínky. Lokalizační podmínky jsou vyjádřeny atraktivitou místní přírody a krajiny, nebo místními kulturními hodnotami a pozoruhodnostmi, popř. oběma sektory současně. Do realizačních podmínek řadíme dopravní a časovou dostupnost a materiálně-technické předpoklady, které vyjadřují vybavenost území ubytovacími, stravovacími, sportovními, zábavními a jinými zařízeními. Lokalizační podmínky mají obvykle větší význam než podmínky realizační. Může však nastat situace, kdy překonáním určitých lokalizačních handicapů (jako např. klimatické podmínky),

⁷¹ FORET, M. *Marketingová komunikace*. 2. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2008. str. 68-70. ISBN 80-251-1041-9.

⁷² FORET, M. a STÁVKOVÁ, J. *Marketingový výzkum: jak poznávat svoje zákazníky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a. s., 2003. str. 33. ISBN 80-247-0385-8.

budou mít větší význam realizační podmínky. Jako příklad lze uvést budování lyžařských areálů s umělým sněhem ve velmi teplých oblastech.

Pro hodnocení potenciálu cestovního ruchu je důležitou podmínkou zjednodušení a rozčlenění systému lokalizačních podmínek na relativně přirozené segmenty. Segmenty lze považovat jako jednotlivé a v zásadě homogenní aktivity cestovního ruchu jako jsou cykloturistika, kulturně poznávací turistika, wellness a další. Celkový potenciál se tak skládá z dílčích potenciálů, to znamená možností, které na daném území existují. Každému dílčímu potenciálu se přiřadí jednotlivé body, které jsou rozdílné podle významnosti a důležitosti pro cestovní ruch. Potenciál daného území je konstruován pro každou obec v daném regionu, podle zastoupení některé z daných 24 potenciálních složek cestovního ruchu. Za součást cestovního ruchu považuje Jan Bína i rekreaci. Cesty za rekreací jsou dle autora rovněž neopomenutelnou součástí oblasti CR, proto je důležité zda hodnocené území v sobě zahrnuje také tento rekreační potenciál. Aktualizace dané metodiky pro hodnocení potenciálu cestovního ruchu se zaměřuje na rozhodující aspekty ovlivňující rozvoj cestovního ruchu a rekreace na daném území. Jednotkami jsou obce s rozšířenou působností. Do metodiky jsou přidány další aspekty a to míra dostupnosti daného území individuální dopravou a obslužnost území veřejnou dopravou. Atraktivita se diferencují podle jejich významu do dvou až tří významových stupňů. Plochy a linie jsou vyhodnocovány z rozlohy obcí s rozšířenou působností, u ploch je to přímým podílem v procentech, u linií pomocí koeficientu. Závěrečným metodickým krokem je přiřazení bodových hodnot těmto prvkům.⁷³

Součtem bodových hodnot je možné předpoklady regionů seřadit na oblasti vhodné pro cestovní ruch. Existence vhodných přírodních předpokladů neznamená, že budou správně využity pro rozvoj cestovního ruchu. Pro uspokojení lidských potřeb jsou zapotřebí i další služby, které se označují jako selektivní předpoklady. Jsou to předpoklady a impulsy uvádějící v činnost rekreační procesy, jedná se o veškeré socioekonomické faktory, jako např. dobrá dopravní dostupnost, kapacita ubytovacích a stravovacích zařízení, kulturní památky a pamětihodnosti, sportovní areály a jiné.⁷⁴

⁷³ Ústav územního rozvoje. *Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice*. [online]. © 2014 [cit. 2014-10-22] Dostupné z:

http://www.google.cz/url?sa=t&rcrt=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0CCkQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.uur.cz%2Fimages%2Fuzemnirozvoj%2Fcestovniroch%2FpotencialCR%2FpotencialCR-text.pdf&ei=eIXtVJfoCeSnygOdo4Bw&usq=AFQjCNHnqVqcRw6girb22MeR_LwVMOSZBQ&sig2=bC-w1upyryEsZP1VKjNJ9Q&bvm=bv.86956481,d.d2s

⁷⁴ FORET, M. a kol. *Cestovní ruch v regionálním rozvoji (1. díl.)*. 1. vyd. Brno: Mendlova univerzita v Brně, 2014. str. 33-35. ISBN 978-80-7509-049-2.

PRAKTICKÁ ČÁST

CR přispívá ke zvyšování zaměstnanosti v daném regionu, vytváří nové pracovní příležitosti a podporuje nové investiční aktivity. Z těchto důvodů plyne tomuto odvětví značná podpora veřejných institucí a veřejné správy a samosprávy. CR se může stát významným nástrojem regionálního rozvoje za předpokladu, že daný region disponuje vhodným přírodním potenciálem. Zda je vhodné cestovní ruch v daném regionu podporovat, musí vycházet z důsledné ekonomické analýzy. Pouhé zvyšování veřejných výdajů na podporu cestovního ruchu v daném regionu by nemuselo vést k požadovaným výsledkům. Smyslem regionální politiky je podporování harmonického a vyváženého rozvoje regionů, snižování nezaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů, snižování regionálních disparit, ochrana životního prostředí a zabezpečení rovných příležitostí pro muže i ženy.

Cílem této části diplomové práce je vypracování konkrétního doporučení lepšího využití přírodních předpokladů v daném regionu NUTS III – Jihomoravský kraj. Je vymezena vybraná destinace z pohledu cestovního ruchu a tvorby strategií. Jsou zpracovány konkrétní výstupy analýz a dotazníkového šetření. Dále je provedena analýza jednotlivých strategických dokumentů cestovního ruchu v závislosti na TIC a použita SWOT analýza Jihomoravského kraje jako sekundární zdroj pro vytvoření konkrétního doporučení. Jako primární zdroj jsou použity výsledky dotazníkového šetření u TIC působících na území Jihomoravského kraje, který měl za hlavní úkol objasnit, jakým způsobem a do jakých aktivit jsou TIC zapojeny v rámci cestovního ruchu před samotným vytvořením závěrečného doporučení. V této části jsou zpracována data primárních a sekundárních analýz, z nichž vyplývá zjištění, jak TIC působí v cestovním ruchu daného regionu.

První podkapitola praktické části diplomové práce vymezuje region NUTS III – Jihomoravský kraj. Druhá podkapitola se potom zabývá jednotlivými strategickými dokumenty CR a je zde provedena analýza těchto dokumentů. Podkapitola cestovní ruch v Jihomoravském kraji zpracovává jediný primární zdroj v praktické části a to SWOT analýzu, kterou publikuje Jihomoravský kraj v podkapitole turistická informací centra v Jihomoravském kraji. Hlavním primárním zdrojem diplomové práce je dotazníkového šetření, tyto dotazníky jsou publikovány samostatně v příloze B diplomové práce. V příloze A je uvedeno celé zadání dotazníkového šetření tak, jak byla oslovena jednotlivá turistická informační centra.

4 NUTS III – JIHMORAVSKÝ KRAJ

4. 1 Víceletý finanční rámec EU

Zdravé a kvalitní životní prostředí je nedělitelnou součástí dobré životní úrovně obyvatel ČR. Prioritou je minimalizovat negativní dopady lidské a průmyslové činnosti na životní prostředí, a to nejen na národní, ale také na regionální úrovni. Důležitou oblastí je podpora růstu ekonomiky, zaměstnanosti a vzdělávání. Do společného balíčku evropských fondů byly v souladu s rozpočtovým rámcem EU pro období 2014 - 2020 zařazeny fondy zaměřené na podporu politiky soudržnosti, politiky rozvoje venkova a společné rybářské politiky. Přestože jedním z hlavních principů pro nové programové období je pokračovat v nastaveném systému využívání evropských fondů, v systému se objevují některé novinky. Kromě rozšíření počtu zapojených fondů je to zejména jejich nasměrování k naplňování cílů Strategie Evropa 2020 a stanovení dvou základních cílů - Implementace politiky soudržnosti a využití programů Evropských strukturálních a investičních fondů jako nástrojů pro uskutečňování priorit Strategie Evropa 2020. Struktura programů, které jsou spolufinancovány z fondů v ČR, je detailním odrazem priorit indikovaných v předchozích fázích přípravy a analýz a zároveň odrazem pozitivních i negativních zkušeností s čerpáním prostředků EU. Oblast ekonomiky a podpory konkurenceschopnosti je koncentrována do operačních programů a to investice a potřeby vzdělávání pro ekonomiku a její konkurenceschopnost. Soustředěná podpora růstu a regionů je zajištěna územní tematickou dimenzí pomocí schválených programů rozvoje venkova a programu rybářství. Základem úspěšné realizace celého příštího programového období spočívá v nastavení finančních toků a v jednotných pravidlech. Pravidla jsou dána Dohodou o partnerství. Cílem je zjednodušit administrativní postupy, upravit legislativu pro přidělování podpory, umožnit snadnější orientaci v systému, zlepšit komunikaci mezi žadatelem a příjemcem, optimalizovat administrativní lhůty.

Dohoda členských států o rozpočtu EU pro programové období 2014 – 2020, o rozpočtové kázní a spolupráci v rozpočtových záležitostech byla schválena v prosinci 2013 mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí. Víceletý finanční rámec pro období 2014 – 2020 zahrnuje šest výdajových oblastí. V první jsou zahrnuty výdaje na konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost, její financování je prováděno z fondů zaměřených na unijní programy pro vědu a výzkum Horizont 2020. Další programy podporující tuto oblast jsou

program COSME na podporu malých a středních podniků, vzdělávací program Erasmus, programy významné pro sociální oblast a také infrastrukturní programy jako Galileo nebo Copernicus. Dále první oblast zahrnuje výdaje na hospodářskou, sociální a územní soudržnost, lze je čerpat prostřednictvím fondů EFRR, ESF, FS a také z fondu pro Iniciativu na podporu zaměstnanosti mládeže. Druhá oblast se zabývá výdaji na přírodní zdroje, jejich rozvoj a udržitelný růst. Patří sem společná zemědělská politika a je určena k financování zemědělských subjektů, na rozvoj venkova členských států unie s pomocí EZFRV, ENRF a také na ochranu životního prostředí a boj s klimatickými změnami. Třetí oblast obsahuje výdaje určené na podporu ochrany a bezpečnosti občanů EU. Což představuje prostředky na Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost, ale také prostředky na Schengenský informační systém a Informační systém pro víza. Do oblasti ochrany a bezpečnosti patří výdaje na programy podporující veřejné zdraví a ochranu spotřebitele. Čtvrtou oblastí výdajů se označuje společná zahraniční politika. Patří sem výdaje na podporu kandidátských států, států sousedících s EU a rozvojových zemí. Pátá oblastí výdajů je určena na financování administrativy EU. Patří sem výdaje na instituce a orgány EU. Šestou oblast výdajů představují náhrady pro státy, které k EU čerstvě přistoupily. Plánované výdaje na jednotlivé nástroje, fondy a programy v rámci víceletého finančního rámce 2014 - 2020 ukazuje následující tabulka.⁷⁵

Tabulka 2: Víceletý finanční rámec EU 2014 - 2020

mil. EUR v běžných cenách	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Růst konkurenceschopnosti a zaměstnanosti	63 972	66 812	69 304	72 342	75 270	78 751	82 46
Udržitelný růst: přírodní zdroje	59 304	59 598	59 908	60 191	60 297	60 344	60 422
Bezpečnostní politika	2 179	2 246	2 378	2 514	2 655	2 801	2 950
Globální Evropa	8 335	8 750	9 142	9 432	9 824	10 269	11 254
Administrativa	8 721	9 076	9 483	9 919	10 346	10 787	11 254
Kompenzace	29	0	0	0	0	0	0

Zdroj:⁷⁶

⁷⁵ Ministerstvo financí ČR. *Víceletý finanční rámec 2014 – 2020*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-20] Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/vicelety-financni-ramec/vicelety-financni-ramec-2014--2020-2023>

⁷⁶ Tamtéž

EU může mít další výdaje mimo tento finanční rámec, které jsou v případě potřeby čerpány. Jedná se o Fond pro přizpůsobení se globalizaci, Fond solidarity EU a Rezerva pro mimořádné události. Pro financování rozvojové pomoci slouží Evropský rozvojový fond, který stojí také mimo finanční rámec EU.

Česká republika získala z kohezní politiky na období 2014 – 2020 23,1 mld. EUR, což představuje čtvrté nejvyšší přidělení prostředků pro výdaje na obyvatele, v porovnání se stejně vyspělými státy jako je ČR. Podařilo se vyjednat takové podmínky, které zásadním způsobem usnadní přístup k finančním prostředkům z fondů EU. Jedná se o oblasti jako zachování uznatelnosti DPH pro kohezní prostředky, zavedení uznatelnosti DPH pro rozvoj venkova, zachování míry spolufinancování projektů pro méně rozvinuté regiony a pravidlo pro čerpání prostředků, které umožňuje čerpat prostředky těchto fondů ještě v průběhu následujících tří let. V oblasti Společné zemědělské politiky Česká republika obdrží 6,1 mld. EUR na přímých platbách a 2,2 mld. EUR na rozvoj venkova. Celkově příjmy České republiky z rozpočtu EU a SZP dosáhnou 8,3 mld. EUR a významně tak převýší příjmy z období 2007-2013, kdy příjmy z rozpočtu EU a SZP činily 7,4 mld. EUR.⁷⁷

Tabulka 3: Rozvoj regionů v ČR

Mil. EUR v běžných cenách	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Méně vyspělé regiony	2 055	2 096	2 139	2 181	2 225	2 269	2 315
Hlavní město Praha	11	12	12	12	12	13	13
Kohezní fond (bez CEF)	835	856	876	895	913	932	949
Evropská územní spolupráce	16	24	35	63	65	66	67
Z toho na přeshraniční spolupráci	14	21	30	55	56	58	59
Z toho na nadnárodní spolupráci	2	3	4	8	8	8	8
Přímé platby pro zemědělství	875	874	873	872	872	872	872
Rozvoj venkova	314	312	311	310	308	307	305

Zdroj:⁷⁸

⁷⁷ Ministerstvo financí ČR. Víceletý finanční rámec 2014 – 2020. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-20] Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/vicelety-financni-ramec/vicelety-financni-ramec-2014--2020-20232>

⁷⁸ Tamtéž

4. 2 Dohoda o partnerství

Tato dohoda vznikla pro programové období 2014 – 2020 a stanoví priority a opatření České republiky pro společný strategický rámec Evropské unie. Stanoví základní závazky a odpovědnost a způsob řízení a implementace pro fungování Evropských strukturálních a investičních fondů na našem území. Cílem této dohody je stanovit pravidla řízení a činností pro jednotlivé aktéry zapojených do struktury Evropských fondů na základě společné rozvojové strategie. Dohoda obsahuje, jak vyhodnocovat zprávu o pokroku implementace, které ukládá nařízení Evropského parlamentu a Rady.

Dle zkušeností z předchozího programového období 2007 – 2013 v oblasti efektivity implementace fondů EU byla odvozena doporučení systému řízení a koordinace pro tuto Dohodu o partnerství, aby mohla Česká republika čerpat přidělené finanční prostředky z fondů EU, zejména z fondů EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF. Tuto dohodu lze chápat jako systém řízení jednotlivých subjektů na všech úrovních veřejné správy a soukromého sektoru a jako systém řízení o rozhodování a odpovědnosti za čerpání prostředků z fondů. V programovém období 2014 – 2020 bude důsledně vyžadováno naplňování stanovených cílů v projektu a uplatňována hodnota za vydané peníze. V této dohodě jsou stanoveny oblasti řízení, monitorování a vyhodnocování projektů. Oblast řízení výsledků zahrnuje koordinaci průběžného plnění cílů jednotlivých programů, včasné upozorňování na překážky a nedostatky, které by mohly negativně ovlivnit dosažení stanoveného cíle. V oblasti financování bude kladen důraz nejen na včasné vyčerpání přidělených prostředků, ale především na vazbu profinancování prostředků a na dosažené výsledky. Oblast procesního řízení zabezpečuje nastavení odpovědnosti za projekt, optimalizaci průběhu projektu a zajištění kontroly dodržování jednotlivých postupů. Oblast řízení lidských zdrojů musí dodat kvalitní pracovníky, kteří zajistí dosažení stanovených cílů, jejich kvalitní vzdělávání a stabilizace týmu na jednotlivých úrovních řízení. Z těchto oblastí budou definovány procesy prováděné na centrální úrovni, sledování jejich průběhu a vyhodnocování. Pravidla řízení dohody představují základnu pro nastavení systému řízení a koordinace Dohody o partnerství jako základního strategického dokumentu realizace fondů EU v ČR.

Obsahem Dohody o partnerství budou operační programy zaměřené na růst a zaměstnanost, územní spolupráce a programy spolufinancované EZFRV a ENRF. Dohoda o partnerství bude vymezovat vazby mezi programy, včetně zapojení podpory Fondu soudržnosti a Nástroje pro propojení Evropy. Dohoda také obsahuje analýzu rozvojových

potřeb pro udržitelný růst, stanoví tematické cíle pro implementaci fondů, dále stanoví programy na územní rozvoj. Součástí dohody jsou i základní parametry a indikátory výstupu. V této dohodě bude partnerství zahrnovat regionální a místní orgány realizující systémy udržitelného rozvoje v rámci svých území společně se sociálními a hospodářskými partnery. Dále zahrnuje zástupce nevládních organizací, zástupce univerzit a výzkumných institucí, obchodních komor a podnikatelských organizací. Tito partneři budou zapojeni do analýzy problémů a potřeb, do výběru cílů a priorit, které by se měly řešit prostřednictvím fondů EU, a také do koordinačních mechanismů zavedených k využití synergií mezi nejrůznějšími dostupnými nástroji a podporami, které mají napomáhat inteligentnímu a udržitelnému růstu a začleňování.

Legislativně je stanovena v různých dokumentech Evropské unie, např. v návrhu nařízení EP a Rady o podpoře rozvoje venkova z EZFRV, v nařízení č. 966/2012 EP a Rady ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu EU. V České republice jsou to různá usnesení vlády, např. č. 664 z roku 2011 k dalšímu postupu přípravy monitorovacího systému strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programové období 2014+, č. 42 z roku 2012 a související Soubor Rámcových pozic k návrhům nařízení pro fondy Společného strategického rámce EU pro období 2014–2020 týkajících se strukturálních fondů (Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu), Fondu soudržnosti a evropského seskupení pro územní spolupráci, nebo č. 184 o Doporučení ke zjednodušení administrativní zátěže pro žadatele a příjemce při čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie v programovém období 2014–2020, č. 345 z roku 2013 ke Koncepci jednotného metodického prostředí jako součásti pro naplňování cílů Dohody o partnerství. Na státní úrovni vznikl Národní orgán pro koordinaci a řízení Dohody o partnerství, který bude pro toto programové období 2014 – 2020 zajišťovat plnění cílů dohody. Plnění cílů Dohody o partnerství bude průběžně monitorováno a vyhodnocováno v souladu s požadavky návrhu obecného nařízení EU. Dohoda bude zajišťovat systém řízení v rámci fondů, aby byl dostatečně účinný a efektivní po celou dobu implementace programového období 2014-2020, tato činnost bude zajištěna z úrovně MMR. V nařízeních EU pro oblast politiky soudržnosti, rozvoje venkova a společné rybářské politiky v programovém období 2014–2020 se objevují prvky, které vyžadují řízení a koordinaci na centrální úrovni tak, aby bylo dosaženo cílů Dohody o partnerství. Toto centrální řízení je spojeno i s řízením finančním, kontrolou a auditem. Auditní orgány, certifikované Ministerstvem financí, budou zajišťovat řízení kontroly za použití vhodného vzorku operací

a ověřování roční účetní závěrky. Ministerstvo zemědělství bude gestorem Společné zemědělské politiky a Společné rybářské politiky. Podmínky této politiky jsou upraveny zvláštními nařízeními EP a Rady, ministerstvo plní podle usnesení vlády č. 867 z roku 2012 funkce řídicího orgánu pro Program rozvoje venkova a operační program Rybářství.

Plnění cílů Dohody o partnerství bude průběžně vyhodnocováno a zároveň bude hodnoceno, jak Dohoda o partnerství přispívá k plnění strategie Evropa 2020. Návrh obecného nařízení stanoví povinnost ve stanovených letech 2017 a 2019 předložit Komisi EU a dalším institucím Evropské unie zprávu o pokroku implementace dohody. Obsahem této zprávy budou změny rozvojových potřeb členského státu, pokrok při dosahování strategie EU pro udržitelný růst a výkonnostní rámec na podporu cílů v oblasti změny klimatu, provádění mechanismů k zajištění koordinace mezi fondy a dalšími nástroji EU, pokrok dosažený v prioritních oblastech stanovených pro spolupráci a případně přijatá opatření k posílení způsobilosti orgánů a příjemců spravovat a využívat fondy EU, popřípadě plánovat opatření v rámci programů zaměřených na snížení administrativní zátěže pro příjemce. Vytvoření výše uvedené zprávy by mělo být opřeno o hodnocení, podrobněji viz Metodika řízení programů.⁷⁹

4. 3 Integrovaný regionální operační program 2014 – 2020

Integrovaný regionální operační program soustřeďuje několik priorit na úrovni národní i regionální, které přihlížejí k požadavkům rozvoje území regionů. Sjednání intervencí, které byly doposud realizovány na centrální nebo regionální úrovni, umožňuje dosažení optimálního časového i rozvojového efektu na daném území. Strategie integrovaného regionálního operačního programu (dále jen IROP) je působí intervenčně na národní úrovni, jako prostředek posílení konkurenceschopnosti regionů s důležitým zohledněním potřeb v jednotlivých regionech. Potřeba provádění intervencí pomocí IROP je v rozvoji regionů České republiky nezbytná pro rozvoj stagnujících oblastí. Tato strategie je v souladu s Národním programem reforem ČR 2014, který představuje koncepční národní hospodářské

⁷⁹ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Podklad pro přípravu Dohody o partnerství pro programové období 2014–2020 - Vymezení programů a další postup při přípravě České republiky pro efektivní čerpání fondů Společného strategického rámce.* [online]. © 2014 [cit. 2014-10-12] Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.strukturalni-fondy.cz%2Fgetmedia%2F69476268-297e-42a9-856f-dd3ebd2ed228%2FObdobi-2014-2020_dokumnet-projednany-vladou-CR.pdf%3Fext%3D.pdf&ei=DchYVZyMOMmP7AaGIYIQ&usg=AFQjCNFwgGgTNTVNLvNBdykhGCm_wulVRQ&sig2=O-hQH_CfvF4gUPxpf_6Pgw&bvm=bv.93564037,d.ZGU

politiky v souladu s EU. Program reforem určuje strategii vlády ČR na podporu ekonomické prosperity ČR k plnění Strategie EU 2020. Zaměření IROP vychází ze základních cílů regionální politiky ČR pro roky 2014 – 2020, zvyšování konkurenceschopnosti, zmírnění regionálních rozdílů, posílení udržitelného růstu a optimalizaci rozvoje regionů. Vizí tohoto programu je vytvořit konkurenceschopné obce a regiony, které potom vytvoří konkurenceschopnou ČR. Cílem této vize je zajistit rozvoj území, zlepšit veřejné služby a veřejnou správu a zajistit udržitelný rozvoj regionů.⁸⁰

Tento program má hlavní faktory rozvoje koncipované v osách, které přispějí k dosažení stanoveného cíle programu.

Prioritní osa 1: Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony, tato osa si klade za cíl zvýšit konkurenceschopnost regionu zejména zlepšením dostupnosti ekonomických center a zkvalitněním infrastruktury.

Prioritní osa 2: Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů, které je podmíněno existencí kvalifikované pracovní síly a dostupností veřejných služeb. Cílem v této oblasti je zajištění lepšího přístupu k veřejným službám v regionu, rozvoj lidských zdrojů v regionech s podmínkou zvyšování vzdělanosti obyvatel. Přínosem pro kvalitu životního prostředí budou opatření zaměřená na energetickou účinnost v oblasti bydlení.

Prioritní osa 3: Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí, která má posílit a modernizovat institucionální a administrativní kapacity veřejné správy. Interakce mezi ní, obyvateli, neziskovým a podnikatelským sektorem představuje předpoklad pro inteligentní růst na regionální a národní úrovni. Významným nástrojem pro udržitelný rozvoj regionů je kvalitní územní plánování. To dává veřejné správě jasná pravidla, jak rozhodovat rychleji, efektivněji a transparentněji. Tyto nástroje jsou prioritami Strategie Evropa 2020 růstu podporující zvyšování ekonomiky a vysokou zaměstnanost a vyznačující se územní soudržností.

Prioritní osa 4: Komunitně vedený místní rozvoj, který navazuje na předchozí tři osy za použití metod komunitně vedeného místního rozvoje. Smyslem je vytváření strategií na principu decentralizovaných aktivit a využití místního partnerství a spolupráce zpracované do strategie rozvoje regionu.

⁸⁰ Jihomoravský kraj. *Integrovaný regionální operační program pro období 2014-2020*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-19] Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=205298&TypeID=2>

Prioritní osa 5: Technická pomoc vycházející ze zkušeností z předchozího programovacího období, odstraňování komplikovanosti a administrativní náročnosti implementace programu, snižování náročnosti operací při příjmu žádostí o dotaci, sledování realizace projektu, proplácení a kontroly a v neposlední řadě dopad nového služebního zákona.

Nezbytným prvkem moderních, fungujících institucí ústřední a územní veřejné správy je zajištění kvalitních informačních systémů, které jsou efektivním nástrojem inovací. Česká republika se řadí při využívání eGovernmentu do evropského průměru. Jsou značné výkyvy ve využívání služeb eGovernmentu mezi skupinami uživatelů. V ČR byly kroky ke zvýšení vybavenosti a využití nových technologií pro výkon veřejné správy započaty v programovém období 2007–2013. Díky zahájení procesu elektronizace a sdílení dat se podařilo zpřístupnit přesná a spolehlivá data a tím umožnit jednodušší a rychlejší kontakt občanů a podnikatelů s veřejnou správou. Vybudování sítě kontaktních míst CzechPOINT umožnilo vyhledat a získat ověřené výstupy díky projektu základních registrů, které vytvořily datovou základnu veřejné správy. Řada dalších projektů v oblasti eGovernment bude vycházet ze Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky 2014+ a na něj navazujících implementačních plánů. Definované cíle Strategického rámce jsou v souladu s cíli Evropské unie. Podporovány budou projekty na modernizaci infrastruktury a datových úložišť a specifických informačních komunikačních technologií, které přinesou nové funkcionality pro zvýšený komfort občanů například v době mimořádných událostí. Na výzvy uvedené v doporučeních přijatých v Evropském parlamentu se uvádí, že potenciál pro úspory energie je stále značný. Předcházení rizikům z hlediska jejich intenzity a frekvence výskytu a jejich efektivního řízení, jsou v ČR aktuálním tématem. Klimatické změny ohrožují odolnost infrastruktury, preventivní investice směřují k předcházení rizikům mimořádných událostí a posílí tak odolnost území, kde dochází ke kumulaci těchto jevů. Pro dlouhodobou konkurenceschopnost regionů je třeba reagovat na výskyt a intenzitu mimořádných situací s cílem ochrany života a zdraví osob, majetku a hospodářských aktivit. Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů zvyšuje potenciál ekonomiky, konkurenceschopnosti a udržitelného rozvoje regionů.

Velký význam v dlouhodobém rozvoji regionů představuje kulturní dědictví. Zpřístupnění a efektivnímu využívání tohoto kulturního dědictví brání dopravní infrastruktura, která by sloužila všem návštěvníkům. V IROP je stěžejní průmyslová politika pro věk globalizace, která má zvýšit konkurenceschopnost evropského odvětví cestovního

ruchu. Digitalizace sbírkových fondů kulturního dědictví je stěžejní iniciativou EU a směřuje k inteligentnímu růstu, protože umožňuje snadný přístup k těmto fondům. Podpora udržitelné dopravy patří ke klíčovým cílům tohoto programu. Kvalita dopravní dostupnosti je dalším faktorem konkurenceschopnosti regionů. V návaznosti na pokračující ekonomické procesy roste význam regionální dopravy a bez jejího rozvoje na regionální úrovni nebudou dostatečně efektivní ani projekty podporované z Operačního programu Doprava na síti TENT a na silnicích I. třídy. Silniční síť ČR je nejhustší v Evropě, ale provázanost regionální dopravní infrastruktury a napojení na celostátní je nedostatečná. Nízká je také kvalita sítě regionálních komunikací. Na poskytnutých údajích z Ministerstva dopravy ČR a Ředitelství silnic a dálnic lze ilustrovat význam jednotlivých kategorií silnic v dopravní infrastruktuře. Kraje mají ve své správě více silnic II. a III. třídy a musejí zabezpečit jejich údržbu, aby nedošlo ke snížení nebo ohrožení jejich konkurenceschopnosti. Kvalita a funkčnost zdaleka nedosahují úrovně původních členských států EU a představují jednu z hlavních překážek dosahování vyššího tempa hospodářského růstu ČR a vyváženého růstu regionů. Projekty financované z IROP se dotýkají jen části těchto komunikací. Nedostatečná a nekvalitní infrastruktura má za následek zvýšení zátěže pro životní prostředí. Pro udržitelný růst v regionech je žádoucí podporovat co nejšetrnější dopravu k životnímu prostředí. Problematika dopravy a dopravní infrastruktury je v IROP řešena v souladu se Strategií Evropa 2020 a přispívá k realizaci regionální mobility. Tento program vychází z Evropské dopravní politiky, základní strategií pro dopravu je Bílá kniha – Plán jednotného evropského dopravního prostoru pro vytvoření konkurenceschopného dopravního systému.

Další důležitou oblastí, kterou se IROP zabývá, je vzdělání a jeho diferenciaci na všech stupních. Problémem je trend zvyšujících se regionálních a místních rozdílů v dostupnosti vzdělávání v důsledku nerovnoměrného demografického vývoje, migračních trendů a dalších faktorů. Jedním z problémů odborného vzdělávání je nesoulad s požadavky regionálních trhů práce, proto se míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů středních škol pohybuje vysoce nad celkovou mírou nezaměstnanosti a má rostoucí trend. Kvalita odborného vzdělávání je limitována nedostatečným materiálně-technickým vybavením škol a absencí moderních výukových pomůcek s vazbou na získávání vědomostí a dovedností využitelných v praxi. To se negativně ovlivňuje zájem uchazečů o studium právě v oborech, které zaměstnavatelé vysoce poptávají a jsou klíčové pro další konkurenceschopnost regionů a celé České republiky. Rychle se měnící vývoj hospodářství klade požadavky na znalosti a dovednosti pracovních sil.

V oblasti veřejné správy je potřeba realizovat další opatření, která posílí účast veřejnosti na správě věcí veřejných, opatření pro zajištění transparentnosti a opatření ke snížení byrokratické zátěže. Důležitým předpokladem trvalého růstu a zvýšení schopnosti konkurence regionů je stabilita, udržitelnost rozvoje území, které jsou závislá na rozhodování veřejné správy. Důležitým nástrojem veřejné správy je územní plánování a to slouží ke komplexnímu řešení problematiky vybavenosti území regionů. Na národní úrovni se územní plánování realizuje na základě strategie regionálního rozvoje 2014 – 2020.

IROP používá ke zvýšení transparentnosti veřejné správy, také dokumenty územního rozvoje. Součástí dokumentu IROP jsou sdělení evropské komise a stanoviska Evropského hospodářského a sociálního výboru pro zelenější Evropu. Klíčovým činitelem v oblasti zelené infrastruktury jsou místní a regionální samosprávy. Tato koncepce propojení ekosystémů, jejich ochranu a poskytování ekosystémových služeb a má přímou vazbu na regionální politiku a politiku soudržnosti.

4. 4 Přírodní a administrativní vymezení regionu

Jihomoravský kraj je pro svoji výhodnou polohu na hranicích se dvěma zeměmi unie a na spojnici Středozeří se střední a severní Evropou možné považovat za křižovatku Evropy. Jihomoravský kraj je tvořen 7 okresy - okresy Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo, 673 obcí je rozděleno do 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Přírodní podmínky v Jihomoravském kraji jsou různorodé a mají samozřejmě vliv na způsob využívání krajiny a na způsob života v konkrétní lokalitě. V rámci kraje lze rozlišit čtyři odlišné charakterystiky základních krajinných typů. Rozsáhlé jeskynní komplexy Moravského krasu v severní části kraje, známé především propastí Macochou o hloubce 138,5 metrů, skalními úbočími a množstvím chráněných lokalit. Řada jeskyní této unikátní oblasti, která se řadí k ekologicky nejčistším v ČR, je zpřístupněna a hojně navštěvována našimi i zahraničními turisty. Jižní část kraje je převážně rovinatá oblast polí, luk a vinic se zbytky lužních lesů podél řeky Dyje. Národní park Podyjí v jihozápadním cípu kraje je ukázkou výjimečně zachovalého říčního údolí v bohatě zalesněné krajině. Symbolem této části jižní Moravy je Pálava a Lednicko – valtický areál. Milovníci všech vodních sportů a rybaření navštěvují každoročně vodní dílo Nové Mlýny. Za řekou Moravou ve východní

části se krajina postupně zdvihá do kopců Bílých Karpat. Tato biosférická rezervace patří k nejcennějším přírodním oblastem v Evropě. Krajina v okolí Brna je sice ovlivněna existencí velké městské aglomerace, přesto je okolí města považováno za jedno z nejkrásnějších v republice. Na severu k němu těsně přiléhají lesy Moravského krasu, na jihu jsou otevřené roviny jižní Moravy a přímo k hranicím města přiléhá Brněnská přehrada. Rozlohou 7 195 kilometrů čtverečních se Jihomoravský kraj řadí na čtvrté místo v republice. Nejvyšší nadmořskou výšku dosahuje území kraje v okrese Hodonín na trojmezí se Zlínským krajem a Slovenskem v blízkosti kóty Durda (842 m n. m). Okres Břeclav se může pochlubit nejjižněji položenou obcí Moravy Lanžhotem, na jehož katastru se nachází také nejnižší položený bod kraje - soutok řek Moravy a Dyje (150 m n. m.).⁸¹

Jihomoravský kraj patří k regionům s významným ekonomickým potenciálem. Vytvořený HDP kraje představuje desetinu HDP České republiky. Vzhledem k průmyslové tradici Brna a jeho okolí má stále dominantní postavení v ekonomice kraje zpracovatelský průmysl, nelze opomenout ani obchod a opravy spotřebního zboží a tzv. komerční služby. Tradičním odvětvím především jižních oblastí kraje je zemědělství, neboť téměř 60 % celkové rozlohy kraje tvoří zemědělská půda, z níž připadá 83 % na ornou půdu. Nejvyšší stupeň zornění (podíl orné půdy na celkové zemědělské půdě) mají okresy Vyškov a Znojmo. Z hlediska výrobních oblastí je zemědělství zaměřeno především na obiloviny, řepku a cukrovku. Nadprůměrná úroveň přírodních předpokladů umožňuje nadále pokračovat v dlouhodobé tradici specializovaných oborů zemědělské výroby s vazbou na specifické regionální rysy. Je to především vinařství, ovocnářství a zelinářství. V kraji se nachází více než 90 % plochy vinic ČR. Vinohradnictví je rozvinuto především v okrese Břeclav, kde je podíl 46 % plochy všech vinic v ČR, ale i v okresech Hodonín, Znojmo a částečně také Brno-venkov. V rámci živočišné výroby zaujímá Jihomoravský kraj jedno z předních míst v chovu prasat a drůbeže. Znečištění ovzduší, hluk a podobné nepříznivé vlivy jsou pouze lokálního charakteru, především u velkých průmyslových center. Jihomoravský kraj jako celek má relativně kvalitní ovzduší. Přirozené spádové centrum celé jižní Moravy je krajská metropole Brno, ležící na soutoku Svratky a Svitavy. Město s významným regionálním postavením, situované na křižovatce dálnic ve směru Praha, Vídeň, Bratislava a Olomouc, je střediskem tradičních mezinárodních výstav a veletrhů, které podtrhují jeho status rušného

⁸¹ Jihomoravský kraj. Popis území. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-14] Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=39391&TypeID=12>

mezinárodního obchodního centra.⁸² Druhé největší město republiky má také značný nadregionální význam. Je jednak sídlem řady institucí celostátního významu, především soudnictví, ale i významným centrem kultury a vysokého školství. Jihomoravský kraj je krajem turisticky atraktivním. Jsou zde dvě místa, která jsou zapsána do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Na prvním místě je třeba jmenovat Lednicko – valtický areál. Jedinečnost meziválečné moderní architektury zastupuje vila Tugendhat v Brně.⁸³ Významnou součástí Jihomoravského kraje jsou také dvě biosférické rezervace UNESCO a to Dolní Morava a Bílé Karpaty, mezi přírodními atraktivitami vyniká také Národní park Podyjí. Výsadní postavení se svými kulturními památkami zaujímá i metropole Brno. Jihomoravský kraj se může pyšnit bohatou historií, což dokládají mnohá archeologická naleziště, ale také velké množství hradů a zámků, z nichž se některé řadí k nejnavštěvovanějším v zemi. Na jižní Moravě ovšem najdeme i řadu cenných přírodních lokalit (CHKO, NP). Z hlediska ekonomického, ale také turistického je významným faktorem rozvoje kraje vinařství. V kraji se nachází až 90 % všech vinic ČR. Kraj zaznamenává v posledních letech nárůst počtu ekonomických subjektů podnikajících v cestovním ruchu, dle statistik vymezených jako ubytovací a stravovací služby. Rovněž roste i podíl ekonomických subjektů podnikajících v cestovním ruchu na celkovém počtu ekonomických subjektů. Vysoké procento podnikajících subjektů v ČR a rovněž vysoké procento osob zaměstnaných v ČR, připadá především na okolí obcí ležících na jihu kraje při rakouské hranici. Nutné je ovšem poznamenat, že tyto datové výstupy pochází z dat ČSÚ za roky 2003 - 2005 a jsou tak značně zastaralé. Námi sledovaný Jihomoravský kraj zaujímá v tvorbě HDP/obyvatele po Praze hned druhé místo. Z dat souvisejících s cestovním ruchem, v tomto případě představující odvětví ubytování, stravování a pohostinství, vidíme, že podíl tohoto odvětví na celkové zaměstnanosti v krajích v roce 2012 dosáhl nejvyšší hodnoty v Karlovarském kraji, následovaným s výrazným odstupem Prahou a Libereckým krajem. Jihomoravský kraj ve sledovaném ukazateli dosahuje 3,3 % (stejně jako kraj Moravskoslezský), což je o tři desetiny méně než celorepubliková hodnota. Z uvedených dat lze tedy konstatovat, že z hlediska zaměstnanosti není odvětví ubytování, stravování a pohostinství v Jihomoravském kraji tak významné, jako v ostatních krajích.

⁸² Charakteristika biogeografických podprovincií a bioregionů v České republice [online]. © 2014 [cit. 2014-12-15] Dostupné z:

related:user.mendelu.cz/xfriedl/Fytocenologie%20+%20lesnick%E1%20typologie%20LI/Studijni%20materialy/Biogeografick%E9%20%E8len%ECn%ED%20%C8R%20-%20Culek%20Martin.pdf biogeografické členění české republiky culek pdf

⁸³ Tamtéž

Vhodné podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v Jihomoravském kraji jsou rozdílné a převážně se vyskytují v menších a lokálních střediscích. Některé z těchto středisek mají nadregionální až mezinárodní význam a lákají velké množství zahraničních i domácích turistů.⁸⁴

Jedním z klíčových lokalizačních faktorů cestovního ruchu jsou přírodní předpoklady. Ty ovlivňují funkční využitelnost území pro cestovní ruch. Reliéf Jihomoravské kraje je modelován ve směru jihozápad - severovýchod, ve kterém jsou řazena pásma vysočin a pahorkatin oddělená pásmy nížin. Podél středního toku Dyje a Svratky se rozprostírá Dyjsko – svratecký úval, podél dolního toku Moravy Dolnomoravský úval. Severní a severozápadní část kraje je pokryta vrchovinami. Na severu leží Dražanská vrchovina, jejíž součástí je Moravský kras. Do západní části kraje zasahuje Českomoravská vrchovina. Dolnomoravský úval je nížina, jejíž nadmořská výška se pohybuje mezi 150 - 200 metry. Celá tato oblast díky úrodné černozemi patří mezi jedny z nejúrodnějších oblastí ČR. Místy můžeme na tomto území najít vyčnívající kopce. Patří mezi ně Ťerotín, Horní Hory, Domanínský kopec, Náklo, Staré hory a Doubrava. Na severozápadě tohoto úvalu nalezneme pohoří Chřiby. Dražanská vrchovina je horský hřeben táhnoucí se od Brna po Prostějov. Můžeme ji rozdělit na 3 odlišné části. Nejznámější je Moravský kras. Dále jsou to Adamovská vrchovina a Konická vrchovina. Adamovskou vrchovinu bychom našli na sever od Brna, její povrch tvoří hřbety četných, převážně zalesněných kopců. Naopak Konická vrchovina je náhorní planinou pouze s malými výškovými rozdíly. Nejvyšším vrcholem Dražanské vrchoviny je Skalkyně (735 metrů). Krajina Dražanské vrchoviny je poměrně řídko osídlena. Díky tomu tady nalezneme velké plochy neporušených lesů. Kolem řeky Dyje se nalézá Dyjsko – svratecký úval. Tato nížina vytváří jedinečný říční kaňon s četnými skalními útvary. Na území kraje nalezneme zajímavé a mezinárodně významné prvky. Nachází se zde celkem 4 velkoplošná chráněná území o rozloze 41 771 hektarů a také maloplošná chráněná území v celkovém počtu 290 a o rozloze 8 641 hektarů.⁸⁵

„Jihomoravský kraj představuje turisticky atraktivní území s vyváženou kombinací přírodního a kulturního potenciálu. Rozvojové podmínky cestovního ruchu jsou však v kraji velmi diferencované, soustřeďující se spíše do menších oblastí či jednotlivých lokalit

⁸⁴ Charakteristika biogeografických podprovincií a bioregionů v České republice [online]. © 2014 [cit. 2014-12-15] Dostupné z: related:user.mendelu.cz/xfriedl/Fytocenologie%20+%20lesnick%E1%20typologie%20LI/Studijni%20materialy/Biogeografick%E9%20%E8len%ECn%ED%20%C8R%20-%20Culek%20Martin.pdf biogeografické členění české republiky culek pdf

⁸⁵ Tamtéž

(středisek). Některé z nich dosahují nadregionálního až mezinárodního významu a oslovují tak v hojném počtu nejen domácího návštěvníka, ale i zahraničního návštěvníka (druhý nejnavštěvovanější kraj v ČR). Méně atraktivní přírodní předpoklady ale limitují časovou i funkční využitelnost území kraje. Dominantní funkcí je poznávací a pobytově – relaxační turistika s převážně letní sezónou. Absence horských pásem v podstatě neumožňuje v masovém měřítku rozvíjet zimní rekreaci s důrazem na sjezdové lyžování. Navíc je tato skutečnost v kombinaci s tím, že se v kraji nenachází velké lázeňské rezorty, hlavní příčinou toho, že se kraj řadí v délce pobytu návštěvníků na poslední místo v České republice.⁸⁶

Obrázek 2: Geografická mapa NUTS III - Jihomoravský kraj

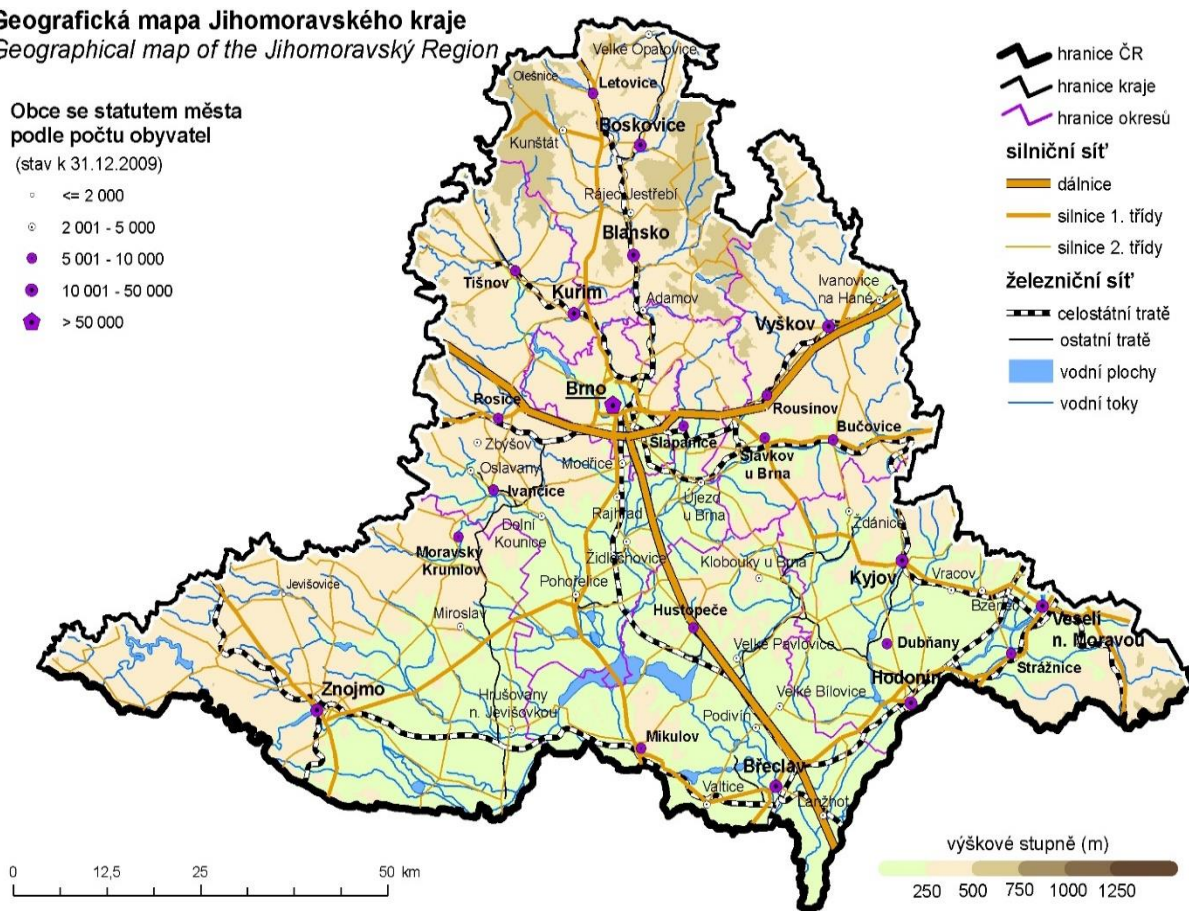
Geografická mapa Jihomoravského kraje

Geographical map of the Jihomoravský Region

Obce se statutem města podle počtu obyvatel

(stav k 31.12.2009)

- ≤ 2 000
- ⊙ 2 001 - 5 000
- 5 001 - 10 000
- 10 001 - 50 000
- ◆ > 50 000

Zdroj: ⁸⁷

⁸⁶ Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje. *Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na období 2014-2020, analytická část.* [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <https://www.google.cz/#q=Program+rozvoje+cestovni%C3%ADho+ruchu+Jihomoravsk%C3%A9ho+kraje+na+obdob%C3%AD+2014%E2%80%932020.>, str. 30

⁸⁷ Český statistický úřad. *Geografická mapa Jihomoravského kraje.* [online]. © 2015 [cit. 2015-01-09] Dostupné z: [http://csugeo.i-server.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/F50030FB78/\\$File/64101110m001.jpg](http://csugeo.i-server.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/F50030FB78/$File/64101110m001.jpg)

4. 5 Předpoklady daného regionu v cestovním ruchu

Soubor územních podmínek a přírodních předpokladů pro rozvoj CR vytváří složitý systém. Přírodní předpoklady CR představují souhrn přírodních a antropogenních aspektů. Nejčastěji jsou členěny na lokační, selektivní a realizační. Pro kvantifikace tohoto systému jsou však sotva použitelné, protože některé prvky působí nehmotně a neměřitelně. Podmínkou pro zkoumání tohoto systému je proto jeho zjednodušení a rozčlenění na měřitelné segmenty, vystupující v pozici dílčích potenciálů a celkový potenciál je pak koncipován jako jejich souhrn. V bodovém vyjádření je dílčím segmentům přiřazován určitý počet bodů. Konečný součet bodů pak představuje daný potenciál cestovního ruchu – samozřejmě v limitech nutného zjednodušení souboru podmínek a předpokladů pro jeho možný rozvoj. Aktivity vytvářející segmenty potenciálu CR mohou být chápány rozdílně. V úzkém pojetí jde jen o takové danosti a aktivity, které ho bezprostředně a přímo ovlivňují. Patří sem existence významného hradu nebo chráněné území v regionu. Naopak široké pojetí zvažuje nejen tento primární typ, ale také aktivity, které působí odvozené služby a atrakce pro návštěvníky v podhradí a také např. sítě cyklostezek. Šíře pojetí segmentů potenciálu cestovního ruchu má souvislost s tím, zda se některé danosti a aktivity, které s ním souvisejí, mají považovat ještě jako součásti jeho potenciálu, nebo již jako atributy využití potenciálu CR. Je nepochybné, že potenciál CR různých regionů je využíván v České republice značně rozdílně. Segmenty potenciálu CR lze seskupit do dvou dílčích potenciálů⁸⁸, jimiž jsou:

- Atraktivita cestovního ruchu jsou reálným vyjádřením cílů návštěvníků regionu – zámky, hrady, botanické zahrady, golfové hřiště, lázeňská místa a další, ale i přírodní pozoruhodnosti jako jeskyně, skalní města. Některé atraktivity jsou bodové např. zámek, jeskyně, jiné jsou územně komplexnější např. lázeňské město, jádro historického města, skalní město. Opět jiné atraktivity spočívají v konkrétních objektech jako např. obce s vinařským nebo pivovarským věhlasem. Zvláštní význam pro chování účastníků CR má přiznání vyššího statutu pro určité lokality, pokud je tento statut obecně známý. Zařazením dané lokality na seznam UNESCO, se přidává výrazná

⁸⁸ Ústav územního rozvoje. *Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice*. [online]. © 2014 [cit. 2014-10-22] Dostupné z:

http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0CCkQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.uur.cz%2Fimages%2Fuzemnirozvoj%2Fcestovniroch%2FpotencialCR%2FPotencialCR-text.pdf&ei=eIXtVJfoCeSnygOdo4Bw&usg=AFQjCNHnqVqRw6girb22MeR_LwVMOSZBQ&sig2=bC-w1upyryEsZP1VKjNJ9Q&bvm=bv.86956481,d.d2s

hodnota atraktivity, např. jádro historického města Telč, Český Krumlov, sakrální památky. Méně obecně známý je statut některých měst jako městská památková rezervace či městská památková zóna, proto se jako přidaná hodnota neprojevuje.

- Tento druhý sektor je vyhraněně potenciální, má širší územní předpoklady pro rozvoj CR. Nejnázornější je to v případě krajinných typů, které hrají významnou roli pro přírodně orientovaný CR a rekreaci – od nejhodnotnějšího horského typu po nejméně hodnotný nížinný bezlesý typ. Mezi tyto plochy se obecně řadí zóny v blízkosti sjezdů z dálnic a rychlostních silnic, protože zvyšují kvalitu dálkové dostupnosti území. Naopak plochy s obecně omezujícím vlivem na cestovní ruch představují zejména areály hnědouhelných dolů a velké plochy průmyslu. V menší intenzitě se takto projevují urbanizovaná území. Čím větší je v obvodu obce s rozšířenou působností podíl ploch s obecně podporujícím vlivem na CR, tím příznivější potenciální podmínky daný obvod ORP vykazuje. Jsou i další aspekty přidané hodnoty na základě obecně známého vyššího statutu některých ploch; nejzřetelněji takto působí národní parky, v míře o něco nižší pak chráněné krajinné oblasti. Linie pak vyjadřují délku významných silnic, železnic a úseků řek vhodných ke splouvání. Vypovídají o podmínkách snadné dostupnosti území individuální i hromadnou dopravou. Při hodnocení v podmínkách nestejně velkých obvodů ORP je účelné délky těchto linií v ORP koeficientově vztahovat k rozloze daného ORP.⁸⁹

Použitá metodika vyhodnocení potenciálu CR vychází z jeho výše uvedeného pojetí a konkretizuje ho. Většina atraktivit je diferencována podle jejich významu pro CR do dvou až tří významových stupňů (A, B resp. A, B, C). Základem významové diferenciacce patří za prvé konkrétně zjistitelné parametry. Tento postup lze použít u historických městských a vesnických souborů, u hradů, zámků, archeologických památek, sakrálních, technických, vojenských památek a pietních památníků – do nejvyššího stupně řadíme objekty, které mají statut národní kulturní památky. Za druhé, v takových místech kde podobná hierarchizace

⁸⁹ Ústav územního rozvoje. *Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice*. [online]. © 2014 [cit. 2014-10-22] Dostupné z:

http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0CCKQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.uur.cz%2Fimages%2Fuzemnirozvoj%2Fcestovniroch%2FpotencialCR%2FPotencialCR-text.pdf&ei=eIXtVJfoCeSnygOdo4Bw&usg=AFQjCNHnqVqcRw6girb22MeR_LwVMOSZBQ&sig2=bC-w1upyryEsZP1VKjNJ9Q&bvm=bv.86956481,d.d2s

neexistuje, je použit odhad obecného významu příslušného objektu pro CR. Některé atraktivita jako golfové hřiště jsou hodnoceny jen v jednom stupni. V ČR existuje velké množství drobnějších zámků, městských i vesnických kostelů, menších tvrzí či hradních zřícenin či vojenských památek, které je třeba hodnotit pouze v jednom stupni. Závěrečným metodickým krokem je přiřazení bodových hodnot atraktivitám CR v jejich významových stupních a k plochám a liniím v jejich intenzitních stupních.

Tabulka 4: Potenciál cestovního ruchu

Obvod ORP	Potenciál CR v bodovém vyjádření		
	Celkový	Aktivní	Ploch a linií
Blansko	1340	1000	340
Boskovice	1100	750	360
Brno	1785	1185	600
Břeclav	1150	870	280
Bučovice	535	145	390
Hodonín	660	460	200
Hustopeče	765	415	350
Ivančice	595	235	360
Kuřim	475	85	390
Kyjov	465	355	110
Mikulov	985	460	345
Moravský Krumlov	455	255	200
Pohořelice	350	50	300
Rosice	570	140	430
Slavkov u Brna	545	225	320
Šlapanice	560	310	250
Tišnov	780	390	390
Veselí nad Moravou	1000	525	475
Vyškov	630	455	175
Znojmo	1790	1415	375
Židlochovice	305	215	90

Zdroj: ⁹⁰

Tabulka přehledně ukazuje bodové hodnocení potenciálu CR na území Jihomoravského kraje v obvodech obcí s rozšířenou působností. Rozložení hodnot celkového potenciálu CR, který by mohli obce využívat a na kolik bodů tento potenciál aktivně

⁹⁰ Vlastní zpracování, Ministerstvo pro místní rozvoj. *Ústav územního rozvoje*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-15] Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3690>

využívají. U sloupce potenciál ploch a linií je daný počet bodů k plošné výměře obvodů ORP volný pro další využití v ČR. Z toho vyplývá, že potenciál atraktivit ve větších městech je efektivně využíván.

4. 6 SWOT analýza Jihomoravského kraje

Na základě provedených analýz byly identifikovány určité typy (kategorie) území nebo funkčních celků, v nichž je účelné řešit daný problém větší intenzitou podpory či cíleně soustředit podporu z ESI fondů z důvodů efektivnějšího řešení problému či posílení jeho potenciálu. Jedná se o území, na nichž se koncentrují sociální problémy, tam kde je potřeba se soustředit na posílení trhu práce a podnikatelského sektoru. Byla provedena lokalizace území s cílem efektivní podpory rozvoje oblasti vzdělávání a sociální oblasti na základě identifikovaných potřeb řešených ve funkčních regionech, s potřebou koncepčního řešení dopravní dostupnosti. Byla vymezena území se specifickými potřebami v oblasti životního prostředí. Cílem je zkvalitnění péče o zvláště chráněná území včetně území soustavy NATURA 2000 a zvýšení kapacity ekosystémů pro zajištění klíčových služeb včetně obnovy retenčních schopností krajiny a soustavná analýza a prevence dopadů přírodních katastrof souvisejících především se změnou klimatu. K tomu slouží marketingové nástroje a základním postupem je SWOT analýza. Na první pohled se vše jeví jednoduše, ale často bývají výsledky překvapivé a mnohdy plné chyb. Pro potřeby vytvoření doporučení diplomové práce je zde uvedena SWOT analýza Jihomoravského kraje tak, jak je zpracována v Programu rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na období 2014 – 2020, jako sekundární analýza, která bude použita pro potřeby stanovení doporučení lepšího využití přírodních potenciálů daného regionu.

Do silných stránek Jihomoravského kraje je zde zahrnut bohatý přírodní a kulturní potenciál, což je faktor, který posiluje vysokou návštěvnost kraje. Další silnou stránkou kraje je dobrá dostupnost všemi druhy dopravy v rámci střední Evropy. Rovněž sem patří fakt, že Jihomoravský kraj je nejnavštěvovanějším krajem ČR hned za první destinací, hlavním městem Prahou. Tento kraj má také vysoký podíl konkurenceschopnosti v rámci střední Evropy v oblasti vinařské a veletržní turistiky.

Tabulka 5: SWOT analýza cestovního ruchu Jihomoravského kraje

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizace množství projektů v opatření PRCR JMK (2007–2013) ✓ Infrastruktura pro cykloturistiku ✓ Infrastruktura pro poznávací a kulturní cestovní ruch ✓ Významná stabilizační role pro systém šíření informací o CR prostřednictvím TIC v regionu ✓ Existence významného veletržního areálu brněnského výstaviště a konání veletrhů ✓ Posílení návštěvnosti kraje zlepšením kvality služeb vinařské turistiky a jejím účelným rozvinutím ✓ Postupný rozvoj kongresové turistiky ✓ Celkově dobrá dopravní dostupnost kraje v rámci Střední Evropy ✓ Efektivní a již zavedený systém veřejné hromadné dopravy ✓ Nejvýznamnější nárůst návštěvnosti ze strany ruských turistů ✓ Vysoká a rostoucí celková spokojenost návštěvníků s Jižní Moravou ✓ Významně pozitivní konkurenceschopnost kraje v rámci střední Evropy v oblasti vinařské a veletržní turistiky 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Významné rozdíly v územním rozložení realizovaných projektů ✓ Specifika přírodního potenciálu v kraji (chybí vysoké hory a divoké řeky) omezení možnosti jeho využití pro zimní a vodní turistiku ✓ Dlouhodobě nízké využití lůžek a pokojů v kraji ✓ Překryvy v marketingu mezi CCR JM a samotným JMK a absence marketingové strategie u Jihomoravského kraje ✓ Dlouhodobá absence efektivního modelu koordinace a řízení CR v linii kraje ✓ Absence destinačního managementu v jednotlivých turistických oblastech kraje, vyjma Slovácka ✓ Nedostatečná obsluha turistickou dopravou (cyklobusy, cyklovlaky) v jihovýchodní až jižní části kraje ✓ zvýšení počtu pravidelných leteckých linek pro dynamičtější rozvoj cestovního ruchu, a to zejména na centrální letiště v zahraničí ✓ Horší dostupnost severní a západní části kraje ✓ Dlouhodobý pokles přenocování hostů v kraji i přes jejich relativně stabilizovaný počet ✓ Průběžný pokles absolutního počtu i průměrné doby přenocování německých turistů

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Budoucí evropská dotační podpora na rozvoj CR, kultury, dopravy nebo životního prostředí ✓ Spolupráce na příhraničních i nadregionálních projektech se slovenskými, rakouskými nebo i maďarskými partnery ✓ Sladění cílů regionální politiky ČR a EU s potřebami rozvoje území Jihomoravského kraje ✓ Stanovení jednotných podmínek koordinace a řízení rozvoje CR na jednotlivých územních úrovních v rámci celé ČR ✓ Zvýšení zájmu leteckých společností s pravidelnými linkami o letiště Brno – Tuřany ✓ Prodloužení rekreační plavby po řece Moravě ✓ Růst návštěvnosti tradičních i nových akcí v kraji (Grand Prix, vinobraní, různé kulturní festivaly) ✓ Využití preferencí a chování převažujících návštěvníků ve věku 26 –45 let ✓ Využití velkých zahraničních akcí (např. EXPO 2015 v Miláně) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Projevy další celosvětové ekonomické krize a jejich důsledků ✓ Nerespektování principů udržitelnosti rozvoje v legislativním a ekonomickém prostředí ČR ✓ Nevhodné nastavení „zákona o cestovním ruchu“, případně jeho další časový odklad ✓ Nedostatek finančních prostředků v rozpočtu centrálních orgánů ✓ Nesoulad cílů a priorit v nových národních strategických dokumentech v porovnání s existujícími krajskými dokumenty. ✓ Rychlejší rozvoj konkurenčních letišť ✓ Ztráta kraje na konkurenceschopnosti v oblastech lázeňské a kongresové turistiky v rámci střední Evropy ✓ Nekontrolovatelný stavební rozvoj v atraktivních střediscích CR ✓ Zvyšující se frekvence výskytu negativních jevů počasí ✓ Náhlé zhoršení mezinárodní bezpečnostní situace ve střední Evropě

Zdroj:⁹¹

⁹¹ Vlastní zpracování, Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje. Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na období 2014-2020, analytická část. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z:

<https://www.google.cz/#q=Program+rozvoje+cestovni%C3%ADho+ruchu+Jihomoravsk%C3%A9ho+kraje+na+obdob%C3%AD+2014%E2%80%932020>, str. 57 – 58,

Na území Jihomoravského kraje je cestovní ruch realizován na principu Dohody o partnerství, která působí jak na celém území ČR, tak v jednotlivých krajích. Prostřednictvím opatření v rámci NUTS III a principu koncentrace jsou realizovány projekty v rámci výzev zacílených na konkrétní typy území. Z těchto principů vychází také strategie rozvoje NUTS III - Jihomoravského kraje.

Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020

Realizace programů je úzce provázána s realizací Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 - 2020. Vychází z navržených priorit a opatření samotné strategie a zároveň reaguje na aktuální potřeby v oblasti regionálního rozvoje a regionální politiky ČR. Její financování je zajišťováno ze zdrojů EU, švýcarských nebo norských fondů, ze státního rozpočtu ČR a také pomocí krajských či obecních dotačních programů. Základním nástrojem této strategie je sjednotit aktivity regionálních akčních plánů s operačními programy. Zpracování regionální strategie bude pro každý obvod kraje NUTS III. Regionální strategie obsahuje aktivity a cíle, které budou realizovat a naplňovat tematické cíle operačních programů rozvoje území obvodu Jihomoravského kraje. V rámci rozpracování Regionální strategie bude brán zřetel na zajištění v oblasti vzdělávací a sociální sféry, také řeší dopravní dostupnost NUTS III. Plnění Regionálních strategií bude každoročně vyhodnocováno z úrovně MMR.⁹²

Program rozvoje Jihomoravského kraje 2014 – 2017

Jihomoravský kraj se dlouhodobě zaměřuje na podporu rozvoje znalostní ekonomiky jako klíčového motoru růstu regionu. Ekonomika regionu je konkurenceschopná podle aktuálně platné Strategie rozvoje Jihomoravského kraje. Je založena primárně na dalším rozvoji znalostní ekonomiky a plném využití inovačních kapacit pro ekonomický rozvoj kraje. Základem pro rozvoj znalostní ekonomiky je silná vědecko-výzkumná základna, která generuje výstupy, jichž je možné ekonomicky využít a které umožňují vývoj a produkci produktů s vysokou přidanou hodnotou, a to i v globálním měřítku. V regionu je investováno do budování nebo modernizace vědecko-výzkumné infrastruktury, a to především s finanční

⁹² Strategie rozvoje Jihomoravského kraje. *Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CCgQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.kr-jihomoravsky.cz%2FDefault.aspx%3FPubID%3D182101%26TypeID%3D7&ei=IIVwVKKUGc_naraXgOAE&usg=AFQjCNEhx9pUAqWUNeasTs_7pXuVL_nGMA&sig2=-LsmIjcpYHEgdau9T7OLZg

spoluúčastí strukturálních fondů EU. Aktuálně se buduje celá řada vědecko-výzkumných center s nejmodernějším přístrojovým vybavením a dalším zázemím nezbytným pro jejich uspokojivé fungování, na které přispívá EU ze strukturálních fondů. V nastávajícím období je proto nutné zaměřit plnou pozornost především na lidskou složku vědecko-výzkumné základny kraje a pomocí vhodných veřejných intervencí docílit, aby v Jihomoravském kraji vznikaly špičkové vědecko-výzkumné týmy v globálním měřítku, které by na vybudované infrastrukturu realizovaly vědu a výzkum světové úrovně s výstupy využitelnými v regionální ekonomice a začlenily kraj do globálních sítí programu Výzkum a vývoj. Toto „nastartování“ vybudované infrastruktury představuje jednu z vůbec největších výzev. Zásadním přínosem výsledků, které jsou takto generovány do fungování podnikatelských subjektů, je jejich komerční zhodnocení. K dosahování těchto cílů rozvoje ekonomiky proto musí být posíleny procesy transferu technologií a obecně spolupráce mezi vědecko-výzkumnými institucemi a aplikační sférou, která napomůže rozvoji inovací. Aktivity vyžadují, mimo jiné, další posílení veřejné infrastruktury, která tyto procesy koordinuje a zprostředkovává.

Páteří ekonomiky kraje jsou malé a střední podniky v průmyslu i službách. Pro zajištění ekonomického rozvoje je proto nutné stabilizovat a dále rozvíjet prostředí, v němž tyto firmy podnikají a usilují o svůj všestranný rozvoj. Další zásadní podmínkou pro ekonomický rozvoj regionu je atraktivita kraje pro investice, a to především v oborech s vysokou přidanou hodnotou. Takové investice vytvářejí nejen nová pracovní místa a potenciál pro spolupráci se sektorem výzkumu a vývoje v ČR, ale rovněž stimulují rozvoj sektoru malých a středních podniků v rámci svých subdodavatelských řetězců. Mimo iniciativy na bezprostřední atrakci nových investic a vytváření nabídky je další nezbytnou podmínkou pro atraktivitu regionu především dostupnost vysoce kvalifikované pracovní síly, jejíž vzdělání odpovídá potřebám potenciálních investorů.⁹³

4. 7 Dotazníkové šetření

Tato kapitola diplomové práce je zaměřena na zkoumání toho, jak se TIC na území Jihomoravského kraje zapojují do odvětví ČR. Dotazníkové šetření se zaměřuje na otázky týkající se činností v cestovním ruchu, v jakém procentu jsou tyto činnosti v aktivitách TIC zastoupeny. Další otázky se pokoušejí získat informace o zaměření TIC na oblast cestovního

⁹³Jihomoravský kraj. *Program rozvoje Jihomoravského kraje 2014-2017*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=212277&TypeID=2>

ruchu, a jaké projekty na dané období 2014-2020 připravují. Další oblast otázek je zacílena na vzájemnou spolupráci TIC. Základním prvkem zkoumání je dotazníkové šetření, které bude primární analýzou k navržení zlepšení využití přírodního potenciálu CR v regionu.

Tabulka 6: TIC v Jihomoravském kraji, pouze členové ATIC ČR

Název TIC	Ulice a číslo popisné	Město	PSČ	Třída
Blanenská informační kancelář Blanka"	Rožmitálova 6	Blansko	678 01	B
Městské informační středisko Boskovice Informační centrum Boskovicko	Masarykovo nám. 3/1	Boskovice	680 01	B
Turistické informační centrum města Brna	Radnická 2	Brno	658 78	A
Turistické informační centrum města Brna	Kapucínské nám. 5	Brno	602 00	B
Turistické informační centrum Židovské obce Brno	Nezamyslova 27	Brno	615 00	B
Turistické informační centrum Čejkovice, Vino Sýkora s.r.o.	Příhon 1	Čejkovice	696 15	B
Turistické informační centrum města Hodonína	Národní třída 36	Hodonín	695 35	B
Turistické informační centrum Hustopeče	Dukelské nám. 23	Hustopeče	693 01	B
Informační centrum města Kyjov	Svatoborská 26	Kyjov	697 01	B
Turistické informační centrum Lanžhot	Na Šlajsi 35	Lanžhot	696 51	C
Turistické informační centrum Mikulčice	Mikulčice 238	Mikulčice	696 19	C
Turistické informační centrum Mikulov	Náměstí 1	Mikulov	692 01	B
Turistické informační centrum Mikroregion Pernštejn	Nedvědice 42	Nedvědice	592 62	B
Turistické informační centrum Pasohlávky	Pasohlávky	Pasohlávky	691 22	C
Turistické informační centrum Strážnicko	Vinohradská 35	Strážnice	696 62	B
Informační centrum Suchý	Suchý 99	Suchý	680 01	C
Informační centrum Mikroregionu Malá Haná	Žleb 264	Velké Opatovice	679 63	C
Turistické centrum Veselska	náměstí Míru 664	Veselí nad Moravou	698 01	B
Informační centrum města Vracova	nám. Míru 48	Vracov	696 42	C
Turistické informační centrum Vyškov	Masarykovo nám. 1	Vyškov	682 01	C
Turistické informační centrum Vinařství Nosreti	Vinařská 479	Zaječí	691 05	B
1. Mezinárodní cykloturistické centrum služeb a informací v ČR	Centrum Vodárna, U Obří hlavy 7	Znojmo	669 02	C
Turistické informační centrum Znojmo	Obroková 10	Znojmo	669 02	B

Zdroj:⁹⁴

⁹⁴Vlastní zpracování

4. 7. 1 Zadání dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření proběhlo na území Jihomoravského kraje od 5. do 20. 1. 2015. Bylo osloveno všech 23 TIC působících na území Jihomoravského kraje začleněných v Asociaci turistických a informačních center České republiky, jejich soupis je uveden v tabulce 3. Z celkového počtu 23 dotázaných respondentů, jich odpovědělo 17, úspěšnost dotazníku je tedy celých 73 %.

Na území Jihomoravského kraje se nachází 23 turistických informačních center, zapojených v ATIC ČR, která působí ve 20 obcích s rozšířenou působností, v krajském městě Brně jsou 3 TIC. Dotazníkové šetření bylo provedeno pro zjištění zapojení těchto TIC v regionálním CR. Dotazník je zaměřen výhradně na činnosti TIC a obsahuje dvacet čtyři otázek, kdy zástupci TIC odpovídali na otázky typu: Jak se TIC zapojuje do cestovního ruchu, v kolika procentech se tyto aktivity v jeho činnosti objevují, kolik projektů cestovního ruchu už realizovaly.

4. 7. 2 Výsledky dotazníkového vyšetření

Výsledky dotazníkového šetření jsou použity jako primární analýza, která je podkladem pro vypracování doporučení lepšího využití přírodního potenciálu v regionu. Kompletní výsledky tohoto dotazníkového šetření, zpracované formou přehledných tabulek, jsou uvedeny v příloze B diplomové práce. V praktické části diplomové práce jsou výsledky prezentovány pomocí popisu a celkového shrnutí. Podstatné otázky dotazníku pro průzkum byly formulovány následovně:

Jakým procentem jsou v celkových aktivitách Vašeho centra zastoupeny aktivity v oblasti cestovního ruchu?

Všechny TIC, které působí na území Jihomoravského kraje, mají být svou činností regionu prospěšné, aby docházelo ke zlepšování životních podmínek místních občanů a k ekonomickému růstu. Cestovní ruch je jednou z oblastí, která napomáhá tyto cíle naplňovat. Tomu odpovídají i výsledky dotazování. 83 % respondentů uvedlo, že se nějakým způsobem do oblasti cestovního ruchu zapojuje. Naproti tomu jen velice malá část TIC (17 %) uvádí, že se ve svých aktivitách zatím na tuto oblast nezaměřila, že poskytují pouze informace příchozím turistům, přičemž tato TIC jsou otevřena pouze v letní turistické sezóně. Celkově

lze otázku vyhodnotit tak, že převážná většina TIC se již do aktivit cestovního ruchu na území své působnosti úspěšně zapojuje. Na dotazníkové šetření reagovalo 17 z 23 TIC působících v regionu Jižní Morava a tato centra za posledních pět let zorganizovala 61 různých projektů v rámci cestovního ruchu regionu. Jejich aktivity jsou tedy na oblast cestovního ruchu velmi dobře zaměřeny. Vzhledem k tomu, že cestovní ruch dokáže ekonomiku výrazně rozpohybovat, vytvořit nová pracovní místa a přilákat investory, bylo by dobré, aby se TIC společně na tuto oblast cíleně zaměřily a pravidelně vytvářely plány akcí pro propagaci regionu z hlediska cestovního ruchu.

Na jakou oblast cestovního ruchu se Vaše projekty zaměřovaly?

hotelnictví průvodcovství zájezdy someliérství gastronomie jiné

Odpovědi respondentů byly překvapivé, bylo zjištěno, že se TIC nezaměřují na CR obecně, ale úzce se specializují především na sezónní aktivity. Ze souhrnných výsledků odpovědí jsou tyto směry patrné. V kolonce odpovědi jiné se objevily tyto možnosti: cyklotrasy, trasy pro pěší, naučné stezky, kulturní akce, turistické akce, propagace města, památek a zajímavostí, zážitková turistika. Dle odpovědí lze odvodit, že aktivity jednotlivých TIC jsou velmi dobře přizpůsobeny regionálním potřebám TIC, bohužel jsou tyto aktivity zaměřeny z většiny především na letní sezonu.

Ze strany TIC je potřeba intenzivní zájem o dění v regionu s ohledem na vznik nových atraktivit, které je třeba okamžitě zařadit do svého informačního a propagačního systému daného území. Důležitá je rovněž úzká spolupráce mezi všemi TIC v regionu, nejlépe vznik jejich propojené sítě. Návštěvníci lokalit totiž dnes očekávají nejen informace o místních atrakcích, ale mají zájem také o doporučení návštěv dalších oblastí daného regionu, což vyžaduje větší propojení, spolupráci a propracovanost nabídky TIC v regionu.

Zapojuje se Vaše centrum nějakým způsobem do vzdělávání pracovníků v CR?

U této otázky byla kladná odpověď většinová, do vzdělávání zaměstnanců v cestovním ruchu se TIC z velké části zapojují, jak je vidět v souhrnných výsledcích dotazníkového šetření v příloze B diplomové práce. TIC se zaměřují nejvíce na vzdělávání svých

zaměstnanců v oblasti průvodcovství, další vzdělávání se děje v oblasti znalostí o vínech neboli someliérství a také gastronomie.

Pro pracovníky centra je důležitá také jazyková vybavenost, asociace A.T.I.C. ČR vyžaduje u TIC zařazených do kategorie A poskytování informací ve 2 světových jazycích. Pracovníci TIC se tedy nejméně jednou ročně zúčastňují vzdělávacího programu A.T.I.C. ČR, CzechTourism, nebo jiného vzdělávacího programu v oblasti cestovního ruchu.

Zapojuje se Vaše centrum aktivně do akcí na podporu cestovního ruchu na území Vaší obce/ Vašeho města?

Z dotazníku vyplynulo, že TIC se samosprávou obce/města spolupracují, především na propagaci akcí pořádaných na území působnosti daného TIC. Spolupráce spočívá rovněž v získávání podnětů na zlepšení a reakcí místních občanů na akce pořádané v regionu. Převážná většina TIC (60 %) se na aktivitách obce/města spolupodílí, pouze 14 % TIC, která jsou otevřená pouze v letních měsících, uvádí, že se zapojují pouze do propagace své obce.

Spolupracujete na projektech v rámci cestovního ruchu s některým dalším centrem z Jihomoravského kraje?

TIC jsou sice členy Asociace turistických informačních center České republiky, ale nemají předepsanou žádnou formu spolupráce, ať se jedná o ostatní neziskové organizace a spolky nebo o další TIC. 52 % respondentů však v dotazníku uvedlo, že s nějakým dalším TIC spolupracuje. Tato partnerství TIC mohou přinášet jak rozšíření oblasti vlastních aktivit, tak další náměty pro vytváření projektů i znalost nabídky partnerských TIC. V další podotázce měli respondenti odpovědět, s kolika TIC navázali spolupráci. Zde 39% respondentů uvádí, že spolupracují se dalšími dvěma TIC. Poslední otázka je zaměřena na zjištění oblasti spolupráce TIC. Nejčastěji se tato spolupráce týká oblastí someliérství (21%), průvodcovství (17%), gastronomie (4%), v kolonce jiné uvedli respondenti spolupráci v oblasti kulturních akcí, zážitkové turistiky, propagace měst a cyklotras.

Uved'te prosím, kolik projektů na podporu cestovního ruchu bylo Vaším centrem realizováno v posledních pěti letech?

V posledních pěti letech nebyla do oblasti cestovního ruchu zapojena všechna dotazovaná centra, jedno z nich vzniklo totiž až v roce 2014, ostatní centra se různými způsoby aktivně zapojovala. Celkem se tato centra v oblasti cestovního ruchu spolupodílela na 61 projektech. Aktivity TIC se zaměřovaly především do oblasti propagace města a jeho kulturních památek, vznikaly nové různé trasy, např. naučné pěší stezky a cyklotrasy, rovněž byly pořádány různé kulturní akce, například hudební a filmové festivaly, folklorní slavnosti atp. Všechny tyto aktivity si kladly za cíl přilákat do regionu návštěvníky a měly snahu, aby se návštěvníci do regionu v příštích letech opakovaně vraceli.

Účastní se Vaše centrum nějakých společných setkání s ostatními centry, které působí na území Jihomoravského kraje na téma: Jak podpořit cestovní ruch ve Vaší obci/ Vašem městě?

Pro TIC je důležitá vzájemná spolupráce a sdílení informací. Z odpovědí respondentů vyplývá, že TIC spolupracují ve 44 % za účelem výměny informací o projektech a pořádaných akcích v regionu NUTS III Jihomoravský kraj. Z doplňujících otázky dále vyplynulo, že 35% respondentů se setkává méně než jedenkrát ročně. Dotazníkem bylo zjištěno, že celých 30% TIC se žádných setkání v rámci kraje neúčastní. Přitom aktivní spolupráce a předávání informací o projektech a akcích má být podstatnou formou spolupráce těchto center.

Má Vaše centrum pro období 2014-2020 strategii využití přírodních zdrojů na území Vaší obce/ Vašeho města?

Převážná většina (70%) TIC uvádí, že nemá v této chvíli zpracovanou žádnou strategii využití přírodních zdrojů na území své obce/města. Přitom přírodní zdroje hrají v odvětví cestovního ruchu primární roli. Jedná se o nejdostupnější prostředek pro vytvoření atraktivní nabídky pro cestovní ruch a TIC by měla svou pozornost na přírodní zdroje zaměřit a vytvořit plán jejich využití pro své projekty a nabídky aktivit.

Jak Vaše centrum vnímají občané Vaší obce/ Vašeho města, shromažďujete jejich náměty, připomínky, doporučení?

Jak ukazují výsledky, 60 % dotazovaných TIC se aktivně zajímá o názory a připomínky místních občanů, dotazuje se na náměty a doporučení. Doplňující podotázka o způsobu sběru informací zjistila, že nejčastější formou získávání námětů, připomínek a doporučení místních obyvatel v současné době moderních technologií logicky probíhá pomocí internetu (79%). Přes výzvu, která je vyvěšena na úřední desku, podají písemné připomínky a podněty občané v počtu 21%.

Existují nějaké aktivity, které po Vás v rámci podpory cestovního ruchu vyžaduje Jihomoravský kraj?

Zapojení TIC v cestovním ruchu má napomáhat propagaci a rozvoji aktivit ve svém regionu. V této otázce 52 % respondentů uvádí, že krajské instituce nevyžadují v tomto směru žádné aktivity, pouze 22 % respondentů udává, že od nich správní úřady aktivity v rámci podpory cestovního ruchu vyžadují. Jedná se především o zveřejňování kulturních akcí na webové stránky TIC a zpracovávání statistických informací o činnosti TIC. Z dotazníku není patrné, z jakého titulu je plnění vyžadováno, ale lze předpokládat, že je to z důvodů realizovaných dotací.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že TIC za posledních pět let realizovala 61 projektů zaměřených na cestovní ruch. Jednalo se převážně o jednorázové kulturní, zájmové a zážitkové akce v rámci obce/města, dále i projekty dlouhodobého rázu, jako vybudování naučných stezek a cyklostezek, které jsou v regionu trvale propagovány a využívány v rámci CR. V dotazníku byla umístěna i otázka ohledně spolupráce s místním obyvatelstvem, případně jakou formou jsou od nich náměty pro další projekty získávány. Jak ukazují výsledky, 60 % dotazovaných TIC se o názory a připomínky místních občanů aktivně zajímá, dotazuje se na náměty a doporučení. Nejčastější formou získávání námětů, připomínek a doporučení místních obyvatel je internet (79%) nebo úřední deska (21%).

Dotazník rovněž přinesl zjištění o využívání dotací z fondů EU. Z odpovědí respondentů vyplývá, že pouze jedno TIC využilo v minulém programovém období 2007 - 2013 možnosti financovat svůj projekt z fondů EU. Přestože byl dotazník anonymní, z uvedených informací o konkrétním projektu vyplynulo, že se jednalo o TIC hlavního města

regionu. V aktuálním programovém období 2014 - 2020 doposud žádné TIC dotace z evropských fondů nijak nevyužilo.

4. 8 Doporučení lepšího využití přírodních předpokladů v regionu

Na základě zjištěných skutečností bylo vypracováno konkrétní doporučení lepšího využití přírodních předpokladů v regionu NUTS III – Jihomoravský kraj. Jako zdroj primárních dat byly použity výsledky dotazníkového šetření a jako sekundární zdroj posloužily SWOT analýza cestovního ruchu Jihomoravského kraje a následující programy - Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 – 2020, Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na období 2014 – 2020, Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020 a Program rozvoje Jihomoravského kraje 2014 – 2017.

Doporučení vzniklo v první fázi jako dokument pro TIC, jako pomůcka pro realizaci jejich činnosti v budoucích obdobích. Zpracovává výsledky primárních a sekundárních analýz autora diplomové práce a stanovuje doporučení pro TIC v zapojení se do cestovního ruchu ve větším rozsahu. Doporučení je možno aplikovat nejlépe jako celek nebo i jen jeho určitou část, dle možností daného TIC. Cílem doporučení pro TIC je vzájemná spolupráce v rámci celého regionu NUTS III - Jihomoravský kraj.

Na oblast cestovního ruchu je důležité nahlížet jako na podnikatelskou činnost. Má-li být tato činnost úspěšná a zisková, je potřeba nabídnout pestrou nabídku služeb a atrakcí, nejlépe v originálním pojetí a rovněž umět tuto nabídku správně prezentovat. Pro cestovní ruch v regionu je důležité přilákat svými atraktivními nabídkami návštěvníky, kteří v regionu stráví svůj volný čas a využijí nabízených služeb ubytování, stravování, volnočasových aktivit, což přinese regionu kýžené finanční prostředky pro jeho další rozvoj ve všech směrech. Je důležité, aby návštěvníci byli s čerpanými službami, jejich úrovní a kvalitou spokojeni, region dále doporučili a rovněž se sem opakovaně vraceli. Cestovní ruch je důležitý z hlediska konkurenceschopnosti daného území a multiplikuje velké množství pracovních příležitostí pro obyvatele regionu, což má pozitivní dopad na zaměstnanost kraje.

TIC zprostředkovávají návštěvníkům první kontakt s regionem, protože v současné době jsou již návštěvníci zvyklí při příjezdu do oblasti vyhledat nejbližší TIC a získat zde co nejvíce informací o regionu, jeho nabídce a možnostech ubytování, stravování a způsobech trávení volného času. Proto je při tomto prvním kontaktu důležité příjemné vystupování, ochota a vstřícnost pracovníků TIC a následně kvalita nabízených služeb. Pracovník TIC

by měl být schopen nabídnout návštěvníkovi takové služby a produkty, které budou pro něj zajímavé. Jak TIC uvedla v dotazníkovém šetření, již v tuto chvíli se aktivně věnují průvodcovství. Zaměstnanec centra proto musí být schopen touto nabídkou návštěvníka natolik zaujmout, aby si prohlídku města s průvodcem vybral, neboť i zde platí zákon trhu. TIC by měly přinášet i nabídky z dalších oblastí regionu, aby se návštěvníci v daném regionu zdrželi co nejdéle a nepřenesli uspokojení svých potřeb do regionu jiného.

Výsledky dotazníku ukázaly, že TIC se málo zaměřují na komplexní vzdělávání svých zaměstnanců v oblasti CR. Všeobecný přehled a široká škála znalostí je podstatná při cílené prezentaci nabídky. Neméně důležité je lingvistické vzdělání, aby byli uspokojeni i zákazníci přijíždějící do regionu ze zahraničí. Pracovníci TIC by měli ovládat alespoň dva cizí jazyky na komunikační úrovni. Výsledky analýzy Jihomoravského kraje ukazují, že výkonné orgány státní správy s organizacemi TIC bohužel nepočítají. Přitom v programu rozvoje CR Jihomoravského kraje na období 2014 – 2020 jsou stanoveny strategické cíle jako tvorba nových pracovních příležitostí, zkvalitnění základní a rozšíření doprovodné turistické infrastruktury, což jsou pole působnosti, kde mohou být TIC velmi užitečná. Ve Strategii regionálního rozvoje je jako cíl stanovena podpora zvyšování konkurenceschopnosti regionu, kde mohou být aktivity TIC rovněž podstatným přínosem k naplnění cíle. Další oblastí je spolupráce s místní veřejnou správou. V tomto dokumentu jsou sice TIC oblastí, která je potřeba podporovat, ovšem žádná další významnější spolupráce zmíněna není. V koncepci státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 – 2020 se opět jako strategické cíle objevuje posilování kvality nabídky CR a zvýšení kvality lidských zdrojů. Ve strategii rozvoje Jihomoravského kraje 2020 a Programu rozvoje Jihomoravského kraje 2014 – 2020 jsou potom jasně stanoveny snahy o snižování regionálních rozdílů v kraji.

Sekundární SWOT analýza CR Jihomoravského kraje odhaluje slabé i silné stránky, příležitosti a hrozby, které ovlivňují CR v kraji. Ze slabých stránek je možno vytvořit budoucí cíle do strategie doporučení lepšího využití přírodních předpokladů pro TIC, patří sem například sezónnost kraje nebo chybějící turistická ekologická doprava.

Zmírnění dopadů sezónnosti Jihomoravského kraje

Sezónnost v kraji vychází hlavně ze samotného přírodního potenciálu. Jak ukazují výsledky různých šetření, Jižní Morava je nejnavštěvovanější v období léta, kdy může návštěvníkům nabídnout lákavé možnosti mnoha různých způsobů vyžití. V zimních měsících se turistická nabídka rapidně snižuje. Právě proto je do doporučení zařazen i strategický cíl

zmírňování dopadů sezónnosti kraje. Pro TIC by mělo být stěžejní vytvořit marketingový plán akcí a tyto postupně vypracovat a realizovat, jde především o pořádání naučných i zábavných filmových festivalů nebo akcí v čase adventu, zimní hudební festivaly a kongresy spojené s propagací vína, nebo gastronomická setkání. Podstatná je cílová skupina seniorů, kteří v dnešní době touží trávit volný čas cestováním po České republice v kterémkoliv ročním období, protože je ve všech regionech snadno dostupná zdravotní péče bez jazykových bariér a rovněž je pro tuto cílovou skupinu domácí trh cenově dostupnější v porovnání se zahraničními pobyty.

Vytvoření sítě TIC

Bylo zjištěno, že TIC spolupracují pouze s nejbližšími sousedícími oblastními TIC a pouze za účelem výměny informací o aktuálně probíhajících projektech a akcích pořádaných v regionu NUTS III. Pro lepší propagaci regionu jako celku je rozhodně nutné navázání kontaktů a provozování spolupráce na osobní úrovni, nejlépe formou pravidelných setkání a pořádání workshopů všech TIC v rámci celého regionu.

Vzdělávání zaměstnanců v cestovním ruchu

Pro TIC je velkou hodnotou permanentní vzdělávání pracovníků. Vzdělávání ve všech směrech CR je aktivitou, která je pro ně nezbytná, aby dokázali držet krok s technologiemi a novými směry ve vývoji nabídek CR, kam řadíme hotelnictví, gastronomii, someliérství, volnočasové aktivity a v neposlední řadě také prodejně zaměřená školení, kde se zaměstnanci budou učit, jak správně nabízet a propagovat regionální produkty daného území. Užitečné je i navázání spolupráce s regionálními školami se zaměřením na oblast cestovního ruchu, tak aby byla taková spolupráce prospěšná pro obě strany. Jasným přínosem bude lepší uplatnění studentů na trhu práce a zvýšení kvalifikace pracovníků TIC.

Přírodní zdroje

V rámci kraje lze rozlišit čtyři základní charakteru typu krajiny.

1. Rozsáhlé jeskynní komplexy Moravského krasu v severní části kraje, známé především propastí Macocha a množstvím chráněných lokalit. Řada jeskyní této oblasti, která seřadí k ekologicky nejčistším, je zpřístupněna a hojně navštěvována našimi i zahraničními turisty.

2. Jižní část kraje je převážně rovinatá oblast polí, luk a vinic se zbytky lužních lesů podél řeky Dyje. Symbolem této části jižní Moravy je Pálava a Lednicko – valtický areál. Milovníci všech vodních sportů a rybaření navštěvují každoročně vodní dílo Nové Mlýny.
3. Za řekou Moravou ve východní části se krajina postupně zdvihá do kopců Bílých Karpat. Tato biosférická rezervace patří k nejcennějším přírodním oblastem v Evropě.
4. Krajina v okolí Brna je sice ovlivněna existencí velké městské aglomerace, přesto je okolí města považováno za velmi krásné, na severu k němu přiléhají lesy Moravského krasu, na jihu jsou otevřené roviny jižní Moravy a přímo k hranicím města přiléhá Brněnská přehrada.

Jihomoravský kraj je z hlediska přírodních zdrojů celkově turisticky velmi atraktivní území, tento region je druhým nejnavštěvovanějším krajem ČR, jeho využití pro cestovní ruch je zde však roztrženo spíše do menších lokalit. Některé jsou sice celostátního až mezinárodního významu a lákají mnoho domácích i zahraničních návštěvníků, ale pro dlouhodobý udržitelný rozvoj regionu to zatím není dostačující. Převažuje zde využití pobytové – relaxační a poznávací turistiky povětšinou pouze v období léta. Fakt, že v regionu chybí pohoří, značně omezuje realizaci zimní rekreace turistického ruchu, především lyžování. V kraji nejsou rovněž významná lázeňská místa, která by návštěvníky lákala k dlouhodobým a opakovaným návštěvám regionu. Z těchto důvodů se region NUTS III - Jihomoravský kraj řadí v délce pobytu návštěvníků na poslední místo v České republice. Z této slabiny je potřeba vytvořit silnou stránku, je ovšem nutná provázanost a spolupráce nejen TIC, ale i vybraných podnikatelských subjektů. Pomocí této spolupráce TIC a vybraných podnikatelských subjektů, nabízejících v regionu své služby, vytvořit různé cenově zajímavé „regionální cestovní pobytové balíčky“ například v týdenním turnusu na více místech tohoto regionu. Například: dvoudenní pobyt na koňské farmě v Lednici na Pálavě s vyjížděnkou do Aqualandu Pasohlávky, další dva navazující dny pobyt v Moravském Krumlově a další tři dny pobyt ve Znojmě za účelem vinařské turistiky a výletem do nákupního centra Freeport Hatě.

Fondy Evropské unie

Fondy Evropské unie pomáhají ve veřejném sektoru, v soukromém podnikání, zlepšují ekonomickou situaci a projekty neziskových organizací, napomáhají hendikepovaným či jinak znevýhodněným občanům zapojit se do pracovního procesu. Pro ekonomiky jednotlivých evropských zemí má velký význam podpora podnikání a vytváření nových pracovních

příležitostí v různých oblastech národního hospodářství. V tomto programovém období 2014 - 2020 je možné čerpat dotace pro různé projekty z těchto fondů:

- Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci financuje projekty na pomoc pracovníkům propuštěným v důsledku globalizace,
- Evropský fond pro regionální rozvoj se zaměřuje na modernizaci a posilování hospodářství,
- Evropský námořní a rybářský fond financuje aktivity týkající se mořského i vnitrozemského rybolovu (např. odbahňování rybníků), investice na modernizaci zpracovatelského průmyslu, modernizace plavidel, podpory likvidace starých a již nedostačujících plavidel, zlepšování akvakultury apod.
- Evropský sociální fond podporuje aktivity v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů,
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny nebo kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova,
- Fond solidarity poskytuje rychlou a flexibilní finanční pomoc při velké přírodní katastrofě,
- Fond soudržnosti je určen na podporu rozvoje chudších států.

Stručné shrnutí doporučení

1. Zmírnění negativního dopadu sezónnosti pomocí vytvoření marketingového plánu akcí, jejich postupné vypracování a realizace - naučné a zábavné filmové festivaly, akce v čase adventu, zimní hudební festivaly, kongresy spojené s propagací vína, gastronomická setkání; zacílení na seniory provozující turistiku v rámci ČR.
2. Vytvoření vzájemně propojené sítě TIC v rámci celého regionu NUTS III - Jihomoravský kraj pro dosažení lepší informovanosti návštěvníků, vzájemné podpory TIC a rozšíření portfolia aktivit.
3. Permanentní vzdělávání pracovníků TIC ve všech směrech CR s cílem držet krok s technologiemi a novými směry ve vývoji nabídek CR a strategiemi prodeje produktů cestovního ruchu.
4. Cestovní pobytové balíčky po regionu NUTS III - návštěva a pobyt na několika místech regionu v rámci jednoho turnusu.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zmapovat současný stav přírodních zdrojů regionu pomocí dotazníkové primární analýzy, sekundární SWOT analýzy strategického rozvoje Jihomoravského kraje pro programové období 2014 - 2020, dále pomocí koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 - 2020; vytvořit strategii doporučení lepšího využití přírodních předpokladů cestovního ruchu v daném regionu NUTS III - Jihomoravský kraj. Cestovní ruch je důležitým odvětvím, neboť se zde navzájem ovlivňují všechny oblasti lidské činnosti a to jak v socioekonomickém, environmentálním tak i v kulturním prostředí, což se odráží v neustále se vytvářejících nových formách cestovního ruchu. Všechny nové formy a typy tohoto odvětví národního hospodářství by měly dbát na uplatňování základního principu udržitelného rozvoje cestovního ruchu. Jedná se totiž o specifické odvětví, které je ovlivněno řadou skutečností. K rozvoji cestovního ruchu je potřeba přistupovat s hledem na potřeby a specifika daného regionu. Na úrovni regionů je nutná spolupráce a partnerství mnoha subjektů a uplatňování principů destinačního managementu. Specifické potřeby a výzvy přeshraničních regionů vyžadují investice do veřejné infrastruktury a zefektivnění ochrany a rozvoje kulturních hodnot a přírodního bohatství, jako je ochrana krajiny nebo biodiverzity. Česká republika v rámci přeshraniční spolupráce zefektivňuje přístup k životnímu prostředí a jeho ochraně na straně jedné a na straně druhé lépe využívá potenciál k dalšímu ekonomickému rozvoji.

Cestovní ruch může významnou mírou přispívat ke zvyšování zaměstnanosti v daném regionu, vytvářet nové pracovní příležitosti a podporovat nové investiční aktivity. To jsou důvody, proč toto odvětví neustále rozvíjet. Do silných stránek Jihomoravského kraje je zde zahrnut bohatý přírodní a kulturní potenciál, což je kladný faktor, který posiluje vysokou návštěvnost kraje. Další silnou stránkou kraje je dobrá dostupnost všemi druhy dopravy v rámci střední Evropy. Rovněž sem patří fakt, že Jihomoravský kraj je nejnavštěvovanějším krajem ČR hned za první destinací, hlavním městem Prahou. Tento kraj má také vysoký podíl konkurenceschopnosti v oblasti vinařské a veletržní turistiky v rámci střední Evropy. Jihomoravský kraj je pro svoji výhodnou polohu na hranicích se dvěma zeměmi unie a na spojnici Středozeří se střední a severní Evropou možné považovat za křižovatku Evropy. Jihomoravský kraj je tvořen 7 okresy - okresy Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo; 673 obcí je rozděleno do 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Přírodní podmínky v Jihomoravském kraji jsou různorodé a mají

samozřejmě vliv na způsob využívání krajiny a na způsob života v konkrétní lokalitě. Rozlohou 7 195 kilometrů čtverečních se Jihomoravský kraj řadí na čtvrté místo v republice. Nejvyšší nadmořskou výšku dosahuje území kraje v okrese Hodonín na trojmezí se Zlínským krajem a Slovenskem. V okrese Břeclav se nachází také nejnižší položený bod kraje - soutok řek Moravy a Dyje, pouhých 150 m.n.m. Jihomoravský kraj patří k regionům s významným ekonomickým potenciálem. Vytvořený HDP kraje představuje desetinu HDP ČR. Vzhledem k průmyslové tradici Brna a jeho okolí má stále dominantní postavení v ekonomice kraje průmysl zpracovatelský, dále obchod a komerční služby. Tradičním odvětvím jižních oblastí je zemědělství, neboť 2/3 celkové rozlohy kraje tvoří zemědělská půda. Z hlediska výrobních oblastí je zemědělství zaměřeno především na obiloviny, řepku a cukrovku. Nadprůměrná úroveň přírodních předpokladů umožňuje nadále pokračovat v dlouhodobé tradici specializovaných oborů zemědělské výroby, především se jedná o oblast vinařství, ovocnářství a zelinářství. V kraji se nachází více než 90 % plochy vinic ČR. Vinohradnictví je rozvinuto především v okrese Břeclav, Hodonín, Znojmo a částečně také Brno-venkov. V rámci živočišné výroby zaujímá Jihomoravský kraj jedno z předních míst v chovu prasat a drůbeže. Znečištění ovzduší, hluk a podobné nepříznivé vlivy jsou pouze lokálního charakteru, především u větších měst, Jihomoravský kraj jako celek má relativně kvalitní ovzduší. Centrem celé jižní Moravy je krajské město Brno, ležící na soutoku řek Svatky a Svitavy. Město má významné regionální postavení, je střediskem tradičních mezinárodních výstav a veletrhů a je příznivě situované na křižovatce dálnic ve směru Praha, Vídeň, Bratislava a Olomouc.

V cestovním ruchu mluvíme vždy o specifické formě osobní spotřeby, která uspokojuje společensky uznávané potřeby jako je odpočinek, poznání, léčení, dále kulturní a sportovní vyžití a zábava. Během této spotřeby dochází k účasti na cestovním ruchu, což je změna místa pobytu v jiném než pracovním a domácím prostředí a jde o využití volného času.

Na oblast cestovního ruchu je důležité nahlížet jako na podnikatelskou činnost. Má-li být tato činnost úspěšná a zisková, je potřeba nabídnout pestrou nabídku služeb a atrakcí, nejlépe v originálním pojetí a rovněž je třeba umět tuto nabídku správně prezentovat. Pro cestovní ruch v regionu je důležité přilákat svými atraktivními nabídkami návštěvníky, kteří v regionu stráví svůj volný čas a využijí nabízených služeb ubytování, stravování a volnočasových aktivit, což přinese regionu kýžené finanční prostředky pro jeho další rozvoj ve všech směrech. Je důležité, aby návštěvníci byli s čerpanými službami, jejich úrovní a kvalitou spokojeni, region dále doporučili a rovněž se sem opakovaně vraceli. Cestovní ruch

je důležitý z hlediska konkurenceschopnosti daného území a multiplikuje velké množství pracovních příležitostí pro obyvatele regionu, což má pozitivní dopad na zaměstnanost kraje.

TIC zprostředkovávají návštěvníkům první kontakt s regionem, protože v současné době jsou návštěvníci zvyklí při příjezdu do oblasti vyhledat nejbližší TIC a získat zde co nejvíce informací o regionu, jeho nabídce a možnostech ubytování, stavování a způsobech trávení volného času. Proto je při tomto prvním kontaktu důležité příjemné vystupování, ochota a vstřícnost pracovníků TIC a následně kvalita nabízených služeb. Pracovník TIC by měl být schopen nabídnout návštěvníkovi takové služby a produkty, které budou pro něj zajímavé. Například rodina s dětmi bude mít jiné požadavky na volnočasové aktivity než dva starší manželé nebo parta lidí na kolech. Toto je potřeba umět zhruba odhadnout, popř. několika správnými otázkami zjistit, o jaké atraktivity mají tito lidé zájem. TIC se již aktivně věnují průvodcovství. Zaměstnanec centra proto musí být schopen touto nabídkou návštěvníka natolik zaujmout, aby si prohlídku města s průvodcem vybral, neboť i zde platí zákon trhu. TIC by měly přinášet i nabídky z dalších oblastí regionu, aby se zde návštěvníci zdrželi co nejdéle a nepřenesli uspokojení svých potřeb do jiného regionu. TIC by se měla více zaměřit na komplexní vzdělávání svých zaměstnanců oblasti CR. Všeobecný přehled a široká škála znalostí je podstatná při cílené prezentaci nabídky. Neméně důležité je lingvistické vzdělání, aby byli uspokojeni i zákazníci přijíždějící do regionu ze zahraničí. Česká republika je již od roku 2004 součástí EU a naším cílem by tedy mělo být zatraktivnit zahraničním turistům návštěvy regionu. Pracovníci TIC by měli ovládat alespoň dva cizí jazyky na komunikační úrovni. Výsledky analýzy Jihomoravského kraje ukazují, že výkonné orgány státní správy s organizacemi TIC nepočítají. Pro aktuální programové období 2014 - 2020 Evropská unie nevyčlenila prostředky pro oblast CR. Nové projekty CR budou muset hledat finanční podporu na realizaci v rámci jiných operačních programů a fondů.

Z diplomové práce vyplývá toto doporučení pro lepší využití přírodních předpokladů v regionu NUTS III – Jihomoravský kraj. Pro zmírnění negativního dopadu sezónnosti je třeba postupně realizovat naučné nebo zábavné filmové festivaly, jejichž téma se bude každoročně obměňovat; pořádat zimní hudební festivaly nebo kongresy spojené s propagací vína a gastronomická setkání; pokračovat ve vzdělávání pracovníků TIC s technologiemi a novými směry ve vývoji nabídek cestovního ruchu; vytvářet cestovní pobytové balíčky po regionu NUTS III, aby turisté mohli navštívit několik míst regionu v rámci jednoho turnusu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BAJER, P. a MATYÁŠ, J. *Praktický průvodce dotacemi z fondů Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Eurospolečnost, a.s., 2009. s. 123. ISBN 978-80-254-4017-9.
- DUŠEK, J. a PÁNA, L. *Udržitelný rozvoj v evropských regionech*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. s. 400. ISBN 978-80-86708-90-4.
- FIALA, P. a PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. s. 803. ISBN 978-80-7325-223-6.
- FORET, M. a kol. *Cestovní ruch v regionálním rozvoji (1. díl.)* 1. vyd. Brno: Mendlova univerzita v Brně, 2014. s. 107. ISBN 978-80-7509-049-2.
- FORET, M. a kol. *Cestovní ruch v regionálním rozvoji (2. díl.)* 1. vyd. Brno: Mendlova univerzita v Brně, 2014. s. 73. ISBN 978-80-7509-050-8.
- FORET, M. *Marketingová komunikace*. 2. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2008b. s. 451. ISBN 80-251-1041-9.
- FORET, M. *Marketing místního rozvoje a cestovního ruchu*. 1. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická, 2008. s. 119. ISBN 978-80-903914-3-7.
- FORET, M. *Marketingový průzkum*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2008c. s. 121. ISBN 978-80-251-2183-2.
- FORET, M. a FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a. s., 2001. s. 178. ISBN 80-247-0207-X.
- FORET, M. a kol. *Cestovní ruch v regionálním rozvoji*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. s. 137. ISBN 978-80-7375-739-7.
- FORET, M. a STÁVKOVÁ, J. *Marketingový výzkum: jak poznávat svoje zákazníky*. vyd. 1. Praha: Grada Publishing a. s., 2003. s. 160. ISBN 80-247-0385-8.
- GAVLASOVÁ, I., BINEK, J., HOLEČEK, J., CHABIČOVSKÁ, K., SYCZYRBA, Z. a kol. *Průmysl cestovního ruchu*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2008. s. 262. ISBN 978-80-87147-06-1.
- GAVLASOVÁ, I. a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. s. 140. ISBN 80-251-20-9.

- HAGUE, P. *Průzkum trhu*. vyd. 1. Brno: Computer Press, a. s., 2003. s. 234. ISBN 80-7226-917-8.
- HOLEŠÍNSKÁ, A. *Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzity v Brně, 2012. s. 154. ISBN 978-80-210-5847-7.
- HUČKA, M. *Strukturální politika a její regionalizace*. Ostrava: Repronis, 2001. s. 114. ISBN-80-86122-90-5.
- MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2005. s. 524. ISBN 80-247-0906-6.
- PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu, Jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006, s. 348. ISBN 80-247-1014-5.
- PALATKOVÁ, M. *Marketingový management destinací: strategický marketing destinace turismu, systém marketingového řízení destinace a jeho financování, řízení kvality v destinaci a informační systém destinace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2011. s. 208. ISBN 978-80-247-3749-2.
- PÁSKOVÁ, M. a ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. s. 448. ISBN 80-239-0152-4.
- PETRÁŠ, R. *Právo v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2013. s. 217. ISBN 978-80-7452-032-7.
- TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011. s. 200. ISBN 978-80-247-3842-0.
- VYSTOUPIL, J. a ŠAUER, M. *Základy cestovního ruchu: destinační studijní opora*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, ekonomicko-správní fakulta, 2006. s. 163. ISBN 80-210-4205-2.
- WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2003. s. 356. ISBN 80-245-0517-7.
- WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 475. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2006. s. 140. ISBN 80-7357-138-2.

- WOKOUN, R. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 3. vyd. IFEC, 2001. s. 264. ISBN: 80-86412-08-3.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

- KOTLER, P., ARMSTRONG, G. and ed. *Principles of Marketing*. 2. Milan: Rotolitolombarda, Prentice Hall Europe, 1990. s. 1028. ISBN 0-13-262254-8.
- UNWTO. *Indicators of Sustainable Development for Tourism Destinations: A guidebook*. Madrid: UNWTO, 2004. s. 516. ISBN 92-844-0726-5.

Seznam použitých internetových zdrojů

- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. *O AOPK ČR*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-09] Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz>
- Asociace turistických a informačních center. *Jednotná klasifikace TIC*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-11] Dostupné z: <http://www.aticcr.cz/jednotna-klasifikace-turistickych-informacnich-center-cr/ds-1087/p1=1916>
- CENIA. *Česká informační agentura životního prostředí*. [online]. © 2014 [cit. 2014-10-14] Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/publikace-cenia>
- Czech Tourism. *O Czech Tourism*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-14] Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/o-czechtourism/zakladni-informace/>
- Český statistický úřad. *Geografická mapa Jihomoravského kraje*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-09] Dostupné z: [http://csugeo.i-server.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/F50030FB78/\\$File/64101110m001.jpg](http://csugeo.i-server.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/F50030FB78/$File/64101110m001.jpg)
- Český statistický úřad. *Počet pracovních míst a zaměstnaných osob v cestovním ruchu v ČR podle odvětví v roce 2012*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-09] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/modul_zamestnanosti_cestovniho_ruchu
- Dotační info. *Evropský zemědělský fond*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-15] Dostupné z: <http://www.dotacni.info/evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova/>
- Europa. *Bílé knihy*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-16] Dostupné z: http://ec.europa.eu/white-papers/index_cs.htm

- Evropská komise. *Evropská komise*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-20] Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1096_cs.htm
- Evropská komise. [online]. © 2014 [cit. 2014-10-15] Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/financing_opportunities/index_cs.htm
- Evropská komise. *Zelené knihy*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-16] Dostupné z: http://ec.europa.eu/green-papers/index_cs.htm
- Jihomoravský kraj. *Integrovaný regionální operační program pro období 2014-2020*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-19] Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=205298&TypeID=2>
- Jihomoravský kraj. *Program rozvoje Jihomoravského kraje 2014-2017*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-20] Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=212277&TypeID=2>
- Jihomoravský kraj. *Popis území*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-14] Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=39391&TypeID=12>
- Ministerstvo financí ČR. *Víceletý finanční rámec 2014 – 2020*. [online]. © 2015 [cit. 2015-01-20] Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/vicelety-financni-ramec/vicelety-financni-ramec-2014--2020-20232>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Operační programy*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-20] <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>
- Ministerstvo pro místní rozvoj. *Cestovní ruch pro všechny VŠE Praha*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-10] Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/4fa1846e-ee0c-40d7-ae2e-a43007314a2e/GetFile14_1.pdf
- Ministerstvo pro místní rozvoj. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014-2020*. [online]. © 2014 [cit. 2014-10-12] Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/dac4627c-c5d4-4344-8d38-f8de43cec24d/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na-obdobi-2014-2020.pdf>
- Ministerstvo pro místní rozvoj. *Mapa ukazuje skladbu 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II)*. [online]. © 2014 [cit. 2014-10-12] Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

- Ministerstvo pro místní rozvoj. *Podklad pro přípravu Dohody o partnerství pro programové období 2014–2020 - Vymezení programů a další postup při přípravě České republiky pro efektivní čerpání fondů Společného strategického rámce.* [online]. © 2014 [cit. 2014-10-12] Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.strukturalni-fondy.cz%2Fgetmedia%2F69476268-297e-42a9-856f-dd3ebd2ed228%2FObdobi-2014-2020_dokumnet-projednany-vladou-CR.pdf%3Fext%3D.pdf&ei=DchYVZyMOMmP7AaGIYIQ&usg=AFQjCNFwgGgTNTVNLvNBdykhGcm_wulVRQ&sig2=O-hQH_CfvF4gUPxpf_6Pgw&bvm=bv.93564037,d.ZGU
- Ministerstvo pro místní rozvoj. *Ústav územního rozvoje.* [online]. © 2014 [cit. 2014-12-15] Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3690>
- Ministerstvo pro místní rozvoj. *Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.* [online]. © 2015 [cit. 2015-1-15] Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>
- NATURA 2000. *Co je Natura 2000.* [online]. © 2015 [cit. 2015-01-14] Dostupné z: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub.php?id=1802>
- Portál Gov. *Zákon č. 148/2000Sb., o podpoře regionálního rozvoje.* [online]. © 2014 [cit. 2014-11-14] Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49565&fulltext=&nr=248~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>
- Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje. *Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na období 2014-2020, analytická část.* [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <https://www.google.cz/#q=Program+rozvoje+cestovn%C3%ADho+ruchu+Jihomoravsk%C3%A9ho+kraje+na+obdob%C3%AD+2014%E2%80%932020>
- Strukturální fondy. *Informace o fondech EU.* [online]. © 2014 [cit. 2014-11-15] Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

- Strategie rozvoje Jihomoravského kraje. *Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CCgQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.kr-jihomoravsky.cz%2FDefault.aspx%3FpubID%3D182101%26TypeID%3D7&ei=IIVwVKKUGc_naraXgOAE&usg=AFQjCNExh9pUAqWUNeaSTs_7pXuVL_nGMA&sig2=-LsmIjcpYHEgdau9T7OLZg
- Ústav územního rozvoje. *Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice*. [online]. © 2014 [cit. 2014-10-22] Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0CCkQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.uur.cz%2Fimages%2Fuzemnirozvoj%2Fcestovni ruch%2FpotencialCR%2FPotencialCR-text.pdf&ei=eIXtVJfoCeSnygOdo4Bw&usg=AFQjCNHnqVqcRw6girb22MeR_LwVMOSZBQ&sig2=bC-w1upyryEsZP1VKjNJ9Q&bvm=bv.86956481,d.d2s
- Ústav územního rozvoje. *Vývoj cestovního ruchu v ČR a jeho prostorové organizace v letech 1990-2009*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/12_vyvoj%20cestovniho.pdf
- Úřední věstník Evropské unie L 347/470. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1300/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1084/2006*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>
- Úřední věstník Evropské unie L 347/259. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1299/2013 ze dne 17. prosincem 2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1299>.
- Úřední věstník Evropské unie L 347/289. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-22] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1301>

Seznam ostatních zdrojů

- Ministerstvo pro místní rozvoj; *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 – 2020*, Praha, 2014. s. 135. ISBN 978-80-87147-40-5.
- PALATKOVÁ, M., Š. TITTELBACHOVÁ a VALSKÁ, T. *Marketingová koncepce cestovního ruchu 2013 – 2020*. Praha: Institute for Strategic Studies on Tourism, o.p.s. (CzechTourism), 2012. s. 178
- Charakteristika biogeografických podprovincií a bioregionů v České republice [online]. © 2014 [cit. 2014-12-15] Dostupné z: <related:user.mendelu.cz/xfriedl/Fytocenologie%20+%20lesnick%E1%20typologie%20OLI/Studijni%20materialy/Biogeografick%E9%20%E8len%ECn%ED%20%C8R%20-%20Culek%20Martin.pdf> biogeografické členění české republiky culek pdf

SEZNAM ZKRATEK

- ATIC ČR – Asociace turistických center v České republice
CR – Cestovní ruch
ČR – Česká republika
DPH – Daň z přidané hodnoty
EAFRD – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EFG – Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci
EFRR/ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj
EIB – Evropská investiční banka
EIF – Evropský investiční fond
EMFF – Evropský námořní a rybářský fond
ESF – Evropský sociální fond
EUSF – Fond solidarity
EU – Evropská unie
EZFRV – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FS – Fond soudržnosti
HDP – Hrubý domácí produkt
IROP – Integrovaný regionální operační program
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
MA21 – Místní agenda 21
MF – Ministerstvo financí
MZ – Ministerstvo zemědělství
např. – například
ORP – Obec s rozšířenou působností
OPRV – Operační program pro rozvoj venkova
OPRVMZ – Operační program pro rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
PRV – Program rozvoje venkova
SWOT – Silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby
TIC – Turistická informační centra
UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu)
UNWTO – United Nations World Tourism Organisation (Světová organizace cestovního ruchu)
WTO - World Trade Organization (Světová obchodní organizace)

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Mapa NUTS II a NUTS III	31
Obrázek 2: Geografická mapa NUTS III - Jihomoravský kraj	60

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Společné ukazatele výstupů	29
Tabulka 2: Víceletý finanční rámec EU 2014 - 2020	48
Tabulka 3: Rozvoj regionů v ČR	49
Tabulka 4: Potenciál cestovního ruchu	63
Tabulka 5: SWOT analýza cestovního ruchu Jihomoravského kraje	65
Tabulka 6: TIC v Jihomoravském kraji, pouze členové ATIC ČR	69

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Dotazník pro Turistická informační centra	I
Příloha B: Kompletní výsledky dotazníkového šetření	IV

Příloha A: Dotazník pro Turistická informační centra

Dotazník pro Turistické informační centrum – Hodnocení potenciálu přírodních předpokladů cestovního ruchu v regionu NUTS III – Jihomoravský kraj.

Vážený zástupce Turistického informačního centra,

dovoluji si Vás oslovit s krátkým dotazníkem ohledně využití regionálních přírodních předpokladů v oblasti cestovního ruchu, jehož zodpovězení mi bude nápomocno při méj diplomové práci. Jmenuji se Petra Hrdličková a jsem studentkou Univerzity Jana Amose Komenského Praha, obor Hospodářská politika a správa, Management cestovního ruchu. Zpracovávám diplomovou práci na téma „Hodnocení potenciálu přírodních předpokladů cestovního ruchu v regionu NUTS III – Jihomoravský kraj“. Cílem práce je zmapovat současný stav přírodních zdrojů regionu NUTS III – Jihomoravský kraj a na základě zjištěných skutečností koncipovat doporučení dalšího rozvoje využití přírodních zdrojů v místním cestovním ruchu a rovněž nabízím poskytnutí této práce k Vašemu praktickému využití pro budoucí období.

Vaše Turistické informační centrum působí na území Jihomoravského kraje, a proto bych Vás tímto chtěla požádat o spolupráci. Tímto dotazníkem bych chtěla zjistit stávající stav zapojení Vašeho informačního centra do cestovního ruchu. Získané informace budou použity pouze pro potřeby mé diplomové práce a o výsledné formě strategie zapojení do cestovního ruchu, Vás budu v případě Vašeho zájmu písemně informovat. Vyplňte, prosím, dotazník pravdivě, přispějete tím k objektivnímu vyhodnocení získaných údajů.

Odpovědi, prosím, zakřížkujte nebo čitelně vypište.

K dotazníku přikládám ofrankovanou obálku, prostřednictvím které prosím o zaslání vyplněného dotazníku, nejpozději do 20. 1. 2015.

Na území Jihomoravského kraje je dvacet tři turistických a informačních center zapojených v asociaci A.T.I.C. ČR, pro zdar méj diplomové práce je proto rozhodující každý dotazník.

Dotazník je anonymní, proto ho nepodepisujte ani neoznačujte razítkem Vašeho centra.

Velice děkuji za čas, který vyplnění dotazníku věnujete.

S pozdravem

Bc. Petra Hrdličková

1. Zapojuje se Vaše centrum nějakým způsobem do aktivit cestovního ruchu? (pokud je Vaše odpověď záporná přejděte k otázce č. 20)

ano ne

2. Jakým procentem jsou v celkových aktivitách Vašeho centra zastoupeny aktivity v oblasti cestovního ruchu? Vyjádřete v procentech přibližně.

méně než 50% 50% 60% 70% více než 70%

3. Na jakou oblast cestovního ruchu jsou Vaše projekty zaměřeny? (možno vypsát více oblastí)

hotelnictví průvodcovství zájezdy someliérství gastronomie

jiné

4. Zapojuje se Vaše centrum nějakým způsobem do vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu? (pokud je Vaše odpověď záporná přejděte k otázce č. 6)

ano ne

5. Pokud ano, na jaké oblasti ve sféře cestovního ruchu se zaměřujete?

hotelnictví průvodcovství zájezdy someliérství gastronomie

jiné

6. Zapojuje se Vaše centrum aktivně do akcí na podporu cestovního ruchu na území Vaší obce/ Vašeho města?

ano ne

7. Spolupracujete na projektech v rámci cestovního ruchu s některým dalším centrem z Jihomoravského kraje? (pokud je Vaše odpověď záporná přejděte k otázce č. 11)

ano ne

8. Pokud ano, kolik jich je?

1 2 3 4 více

9. V jaké oblasti cestovního ruchu spolupracujete?

hotelnictví průvodcovství zájezdy someliérství gastronomie

jiné.....

10. Uved'te prosím kolik projektů na podporu cestovního ruchu, bylo Vaším centrem realizováno v posledních pěti letech?

.....

11. Účastní se Vaše centrum nějakých společných setkání s ostatními centry, které působí na území Jihomoravského kraje na téma: Jak podpořit cestovní ruch ve Vaší obci/ Vašem městě? (pokud je Vaše odpověď záporná přejděte k otázce č. 13)

ano ne

12. Pokud ano, jak často se tyto akce do roka pořádají?

1 2 3 více méně často

13. Má Vaše centrum pro období 2014 - 2020 strategii využití přírodních zdrojů na území Vaší obce/ Vašeho města? (pokud je Vaše odpověď záporná přejděte k otázce č. 16)

ano ne

14. Jak Vaše centrum vnímají občané Vaší obce/ Vašeho města, shromažďujete jejich náměty, připomínky, doporučení?

ano ne

15. Pokud ano, jakým způsobem tyto informace sbíráte?

- papírovým dotazníkem vyvěšením výzvy k vyjádření na webu
 na úřední desce obce/města výzvu k vyjádření zveřejníte v regionálním tisku
 jiné.....

16. Spolupracujete při plánování strategických cílů s ostatními centry na území Jihomoravského kraje? (pokud je Vaše odpověď záporná přejděte k otázce č. 18)

ano ne

17. Pokud ano, týkají se tyto cíle podpory rozvoje cestovního ruchu?

ano ne

18. Existují nějaké aktivity, které po Vás v rámci podpory cestovního ruchu vyžaduje Jihomoravský kraj? (pokud je Vaše odpověď záporná přejděte k otázce č. 20)

ano ne

19. Pokud ano, o jakou aktivitu se jedná?

.....

Příloha B: Kompletní výsledky dotazníkového šetření

Tabulka 1: Návratnost dotazníku

Varianty	Třídění		Celkový součet
	Odpovědělo	Neodpovědělo	
Celkem	74 %	26%	100 %

Zdroj:⁹⁵

Z celkového počtu 23 dotazovaných turistických informačních center zapojených v Asociaci turistických informačních center, které působí na území Jihomoravského kraje, odpovědělo 17 TIC, úspěšnost dotazníku je tedy celých 74 %.

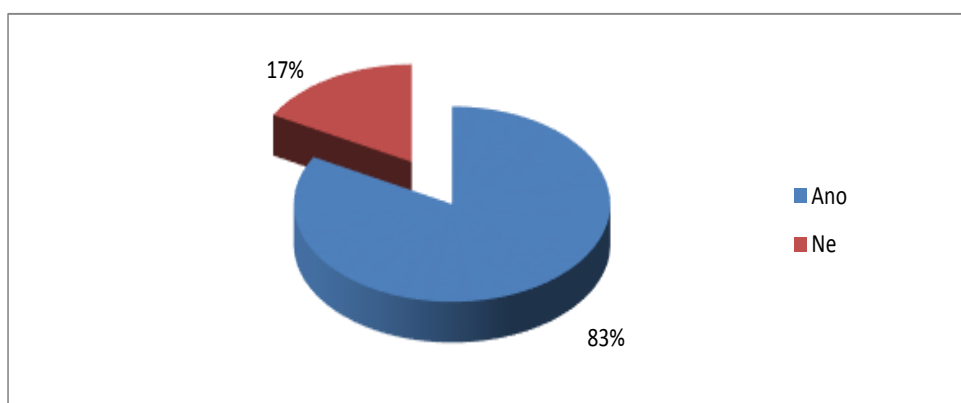
1. Zapojuje se Vaše centrum nějakým způsobem do aktivit cestovního ruchu?

Tabulka 2: Zapojení TIC do aktivit cestovního ruchu

Varianty	Třídění		Celkový součet
	Ano	Ne	
Celkem	83 %	17 %	100 %

Zdroj:⁹⁶

Graf 1: Zapojení TIC do aktivit cestovního ruchu

Zdroj:⁹⁷

⁹⁵ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

⁹⁶ Tamtéž

⁹⁷ Tamtéž

2. Jakým procentem jsou v celkových aktivitách Vašeho centra zastoupeny aktivity v oblasti cestovního ruchu?

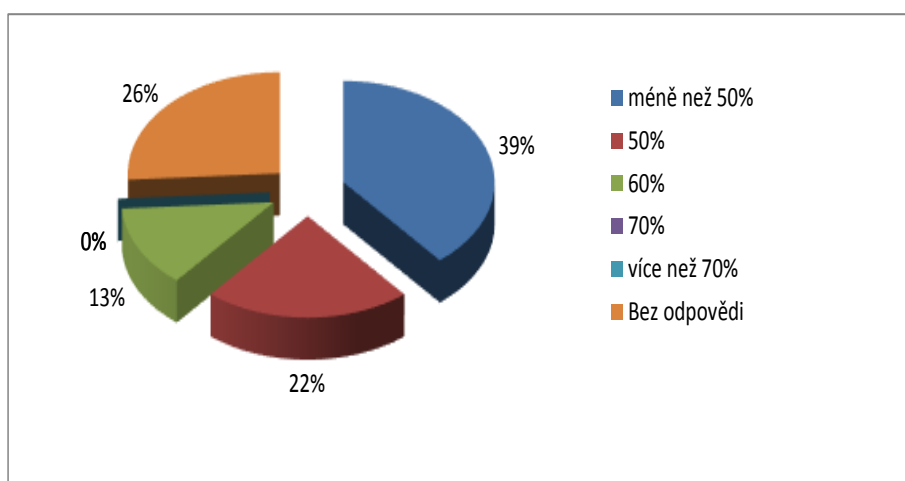
Ve vyhodnocení je vidět, že centra se do činností CR zapojují maximálně v 60 %, nejvíce center se zapojuje v míře menší než 50 %. Činnosti TIC mají pomáhat regionu, aby docházelo ke zlepšování ekonomických a životních podmínek občanů. Tomu odpovídají i výsledky dotazování. 83 % dotázaných TIC zapojených v A.T.I.C ČR uvedlo, že se nějakým způsobem do oblasti CR zapojují. Naproti tomu jen malá část TIC (17 %) uvádí, že ve svých aktivitách zatím nemají cestovní ruch obsažen. Tato TIC jsou otevřena jen v sezóně a pouze poskytují informace příchozím návštěvníkům.

Tabulka 3: Procentuální zastoupení aktivit TIC v oblasti cestovního ruchu

VARIANTY	TRÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ						Celkový součet
	Méně než 50 %	50 %	60 %	70 %	Více než 70 %	Bez odpovědi	
Celkem	39 %	22 %	13 %	0 %	0 %	26 %	100 %

Zdroj:⁹⁸

Graf 2: Procentuální zastoupení aktivit TIC v oblasti cestovního ruchu

Zdroj:⁹⁹

⁹⁸ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

⁹⁹ Tamtéž

3. Na jakou oblast cestovního ruchu jsou Vaše projekty zaměřeny?

hotelnictví průvodcovství zájezdy someliérství gastronomie jiné

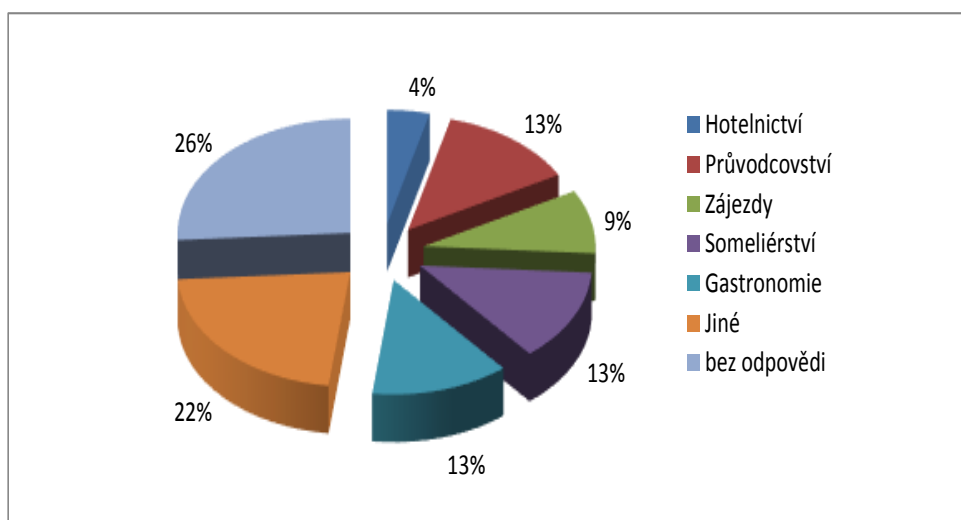
Ve výsledcích otázky je patrné, že oblasti zaměření TIC přesahují nabízené možnosti. V odpovědi jiné se tedy objevilo: cyklotrasy, trasy pro pěší, naučné stezky, kulturní akce, turistické akce, propagace města, památek a zajímavostí, zážitková turistika. Dle odpovědí lze odvodit, že aktivity jednotlivých TIC jsou úzce přizpůsobeny regionálním potřebám TIC.

Tabulka 4: Zaměření projektů v oblasti cestovního ruchu

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ							Celkový součet
	Hotelnictví	Průvodcovství	Zájezdy	Someliérství	Gastro.	Jiné	Bez odpovědi	
Celkem	4 %	13 %	9 %	13 %	13 %	22 %	26 %	100 %

Zdroj:¹⁰⁰

Graf 3: Zaměření projektů v oblasti cestovního ruchu

Zdroj:¹⁰¹

¹⁰⁰ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹⁰¹ Tamtéž

4. Zapojuje se Vaše centrum nějakým způsobem do vzdělávání pracovníků v CR?

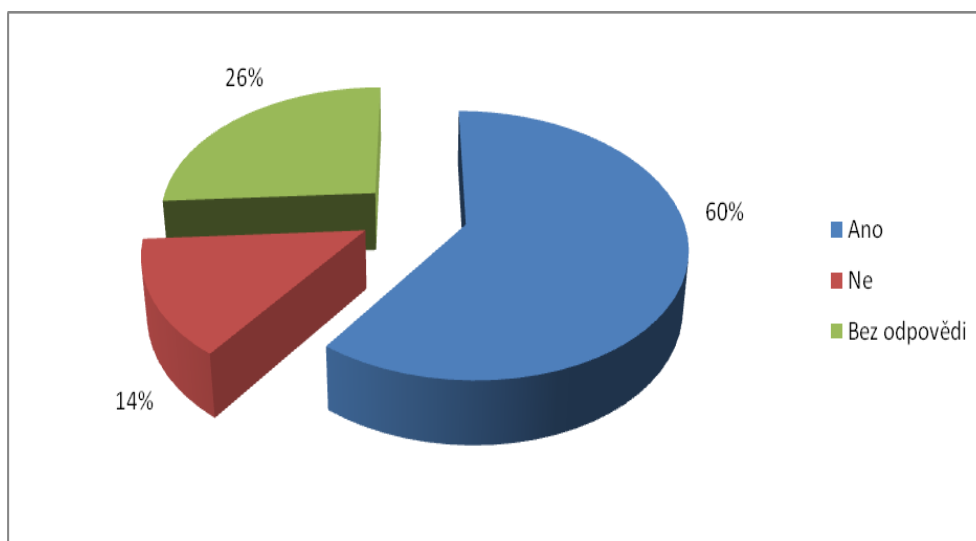
Centra se zapojují do vzdělávání pracovníků v oblasti CR z 60%, zaměřují se však především na oblast průvodcovství. Je důležité všeobecné vzdělávání v celkové cestovního ruchu a v oblasti lingvistiky, kvůli návštěvníkům ze zahraničí.

Tabulka 5: Zapojení centra do vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ			Celkový součet
	Ano	Ne	Bez odpovědi	
Celkem	60 %	14 %	26 %	100 %

Zdroj:¹⁰²

Graf 4: Zapojení centra do vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu

Zdroj:¹⁰³

¹⁰² Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹⁰³ Tamtéž

5. Pokud ano, na jaké oblasti ve sféře cestovního ruchu se zaměřujete?

hotelnictví průvodcovství zájezdy someliérství gastronomie jiné

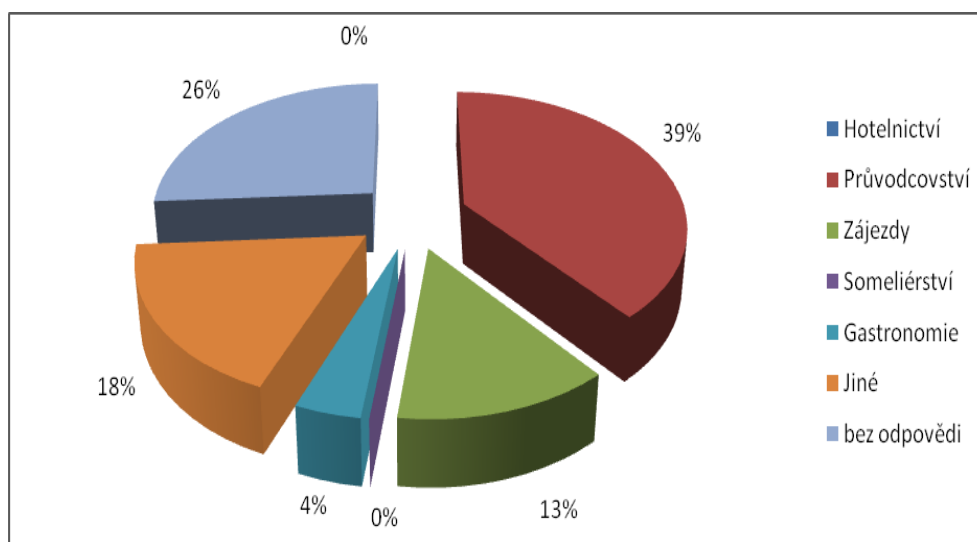
Ve výsledcích je vidět, školení je převážně zaměřeno na oblast průvodcovství (39 %). Druhou variantou pro oblast školení (18 %) jsou jiné oblasti než z uvedených možností. V kolonce jiné uvedly TIC kulturní akce a propagace města. Další oblastí je školení v oblasti pořádání zájezdů a okrajově se TIC věnují školení ve sféře gastronomie (4%).

Tabulka 6: Oblasti vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu

VARIANTY	TRÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ						Celkový součet
	Hotelnictví	Průvodcovství	Zájezdy	Someliérství	Jiné	Bez odpovědi	
Celkem	4 %	39 %	13 %	0 %	18 %	26 %	100 %

Zdroj:¹⁰⁴

Graf 5: Oblasti vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu

Zdroj:¹⁰⁵

¹⁰⁴ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹⁰⁵ Tamtéž

6. Zapojuje se Vaše centrum aktivně do akcí na podporu cestovního ruchu na území Vaší obce/ Vašeho města?

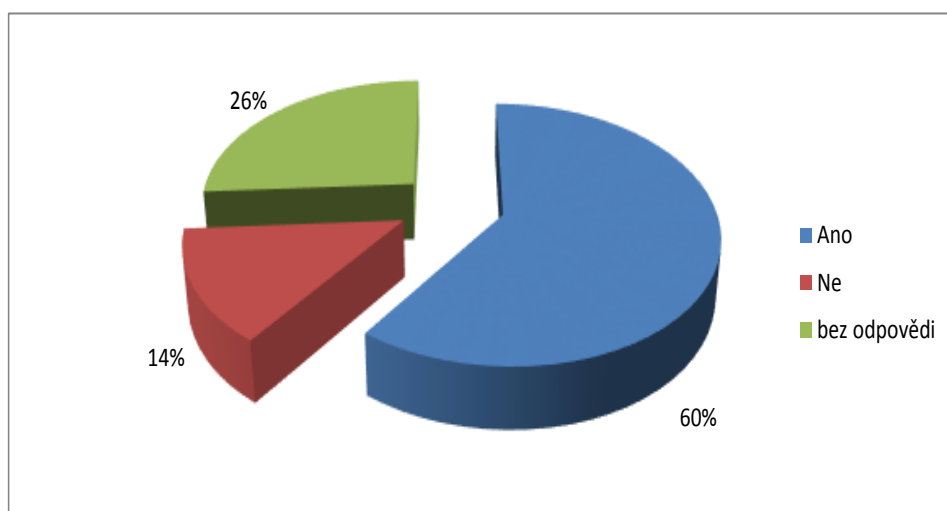
TIC ve spolupráci se samosprávou obce/města spolupracuje, především na propagaci akcí pořádaných na území, na kterém působí. Spolupráce spočívá také v získávání podnětů na zlepšení a reakcí místních občanů. Převážná většina TIC (60 %) se na aktivitách obce/města spolupodílí, pouze 14 % TIC, která jsou otevřená pouze v letních měsících, uvádí, že se zapojují pouze do propagace své obce.

Tabulka 7: Zapojení TIC do akcí na podporu cestovního ruchu

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ			Celkový součet
	Ano	Ne	Bez odpovědi	
Celkem	60 %	14 %	26 %	100 %

Zdroj:¹⁰⁶

Graf 6: Zapojení TIC do akcí na podporu cestovního ruchu

Zdroj:¹⁰⁷

¹⁰⁶ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹⁰⁷ Tamtéž

7. Spolupracujete na projektech v rámci cestovního ruchu s některým dalším centrem z Jihomoravského kraje?

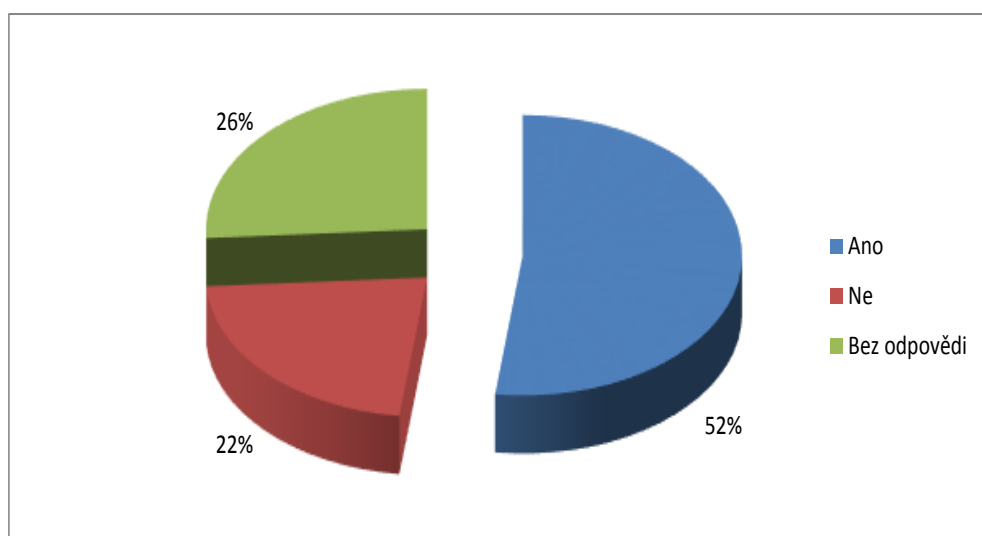
Spolupráce na projektech v cestovním ruchu s dalšími TIC v Jihomoravském kraji probíhá jen mezi některými centry. Jak je vidět z výsledků této otázky, spolupráce mezi jednotlivými TIC ve velké míře probíhá (52 %). Do spolupráce se nezapojuje 22 % center.

Tabulka 8: Spolupráce TIC v rámci Jihomoravského kraje

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ			Celkový součet
	Ano	Ne	Bez odpovědi	
Celkem	52 %	22 %	26 %	100 %

Zdroj:¹⁰⁸

Graf 7: Spolupráce TIC v rámci Jihomoravského kraje

Zdroj:¹⁰⁹

¹⁰⁸ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹⁰⁹ Tamtéž

8. Pokud ano, kolik jich je?

1 2 3 4 více

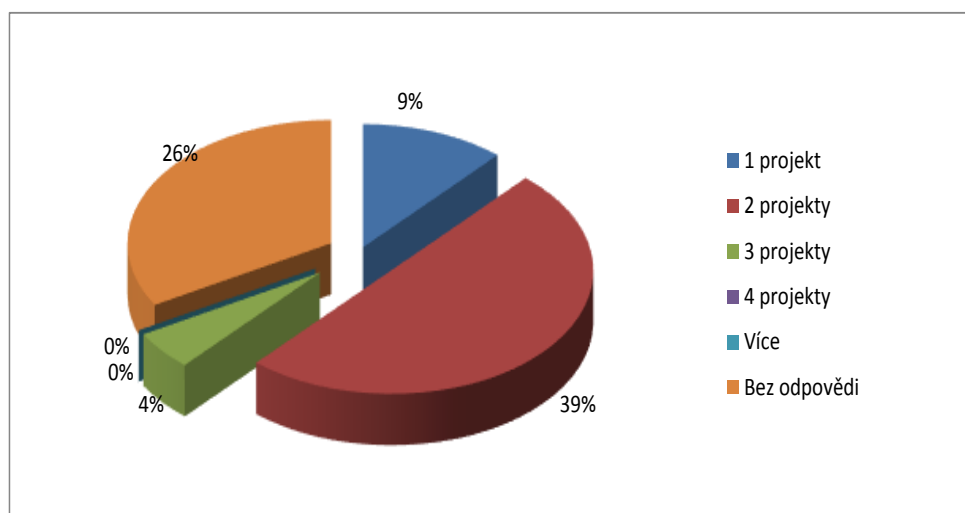
TIC spolupracují s nějakým dalším centrem v Jihomoravském kraji průměrně na dvou projektech (39 %) souvisejících s cestovním ruchem. Na jednom projektu spolupracují centra v 9% a na třech projektech spolupracuje 4% TIC.

Tabulka 9: Spolupráce na projektech

VARIANTY	TRÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ						Celkový součet
	1 projekt	2 projekty	3 projekty	4 projekty	Více	Bez odpovědi	
Celkem	9 %	39 %	4 %	0 %	0 %	26 %	100 %

Zdroj:¹¹⁰

Graf 8: Spolupráce na projektech

Zdroj:¹¹¹

¹¹⁰ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹¹¹ Tamtéž

9. V jaké oblasti cestovního ruchu spolupracujete?

hotelnictví průvodcovství zájezdy someliérství gastronomie jiné

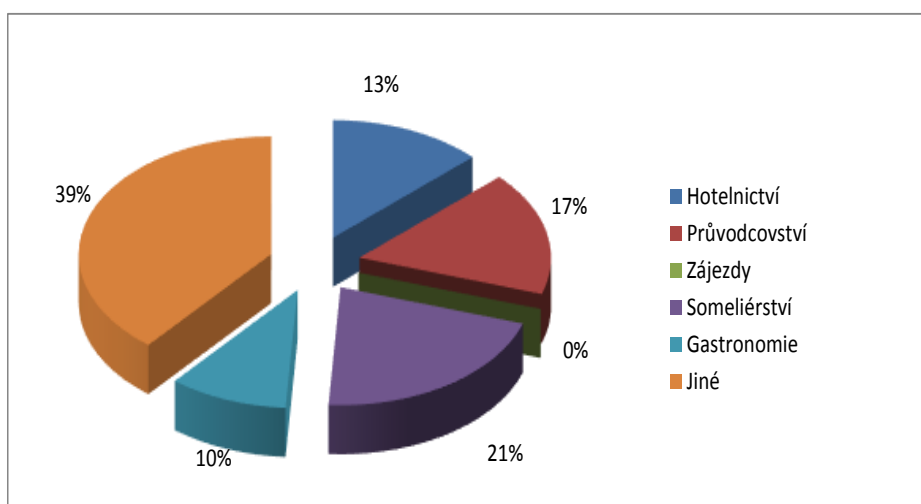
Ve výsledcích této otázky je zjevné, na kterou oblast se TIC zaměřují - jedná se o someliérství (21%), průvodcovství (17%). V odpovědi jiné (39%) se objevily okruhy kulturních akcí, propagace města, cykloturistiky a zážitkové turistiky. Z výsledků odpovědí lze vyvodit, že aktivity jednotlivých TIC se přizpůsobily potřebám jednotlivých regionálních území.

Tabulka 10: Spolupráce TIC v oblasti CR

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ						Celkový součet
	Hotelnictví	Průvodcovství	Zájezdy	Someliérství	Gastro.	Jiné	
Celkem	13 %	17 %	0 %	21 %	10 %	39 %	100 %

Zdroj:¹¹²

Graf 9: Spolupráce TIC v oblasti CR

Zdroj:¹¹³

¹¹² Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹¹³ Tamtéž

10. Uved'te prosím kolik projektů na podporu cestovního ruchu, bylo Vaším centrem realizováno v posledních pěti letech?

V Jihomoravském kraji působí pouze dvacet tři turistických informačních center, která splňují podmínky pro členství v Asociaci turistických informačních center v České republice. V posledních pěti letech nebyla do oblasti cestovního ruchu zapojena všechna dotazovaná centra, jedno z nich vzniklo totiž až v roce 2014, ostatní centra se různými způsoby aktivně zapojovala. Celkem bylo v těchto centrech uskutečněno v oblasti cestovního ruchu 61 projektů. Aktivity TIC se zaměřovaly především do oblasti propagace města a jeho kulturních památek, vznikaly nové různé trasy, např. naučné stezky pěší trasy a cyklotrasy, rovněž byly pořádány různé kulturní akce, například hudební a filmové festivaly, folklorní slavnosti atp. Všechny tyto aktivity si kladly za cíl přilákat do regionu návštěvníky a měly snahu, aby se návštěvníci do regionu v příštích letech opakovaně vraceli. Počet takových propagačních aktivit je pro další období potřeba neustále zvyšovat, protože tyto aktivity v oblasti cestovního ruchu dokážou výrazně napomoci rozvoji regionu, zaměstnanosti a rovněž přilákat potenciální investory.

11. Účastní se Vaše centrum nějakých společných setkání s ostatními centry, které působí na území Jihomoravského kraje na téma: Jak podpořit cestovní ruch ve Vaší obci/ Vašem městě?

12. Pokud ano, jak často se tyto akce do roka pořádají?

- 1 2 3 více méně často

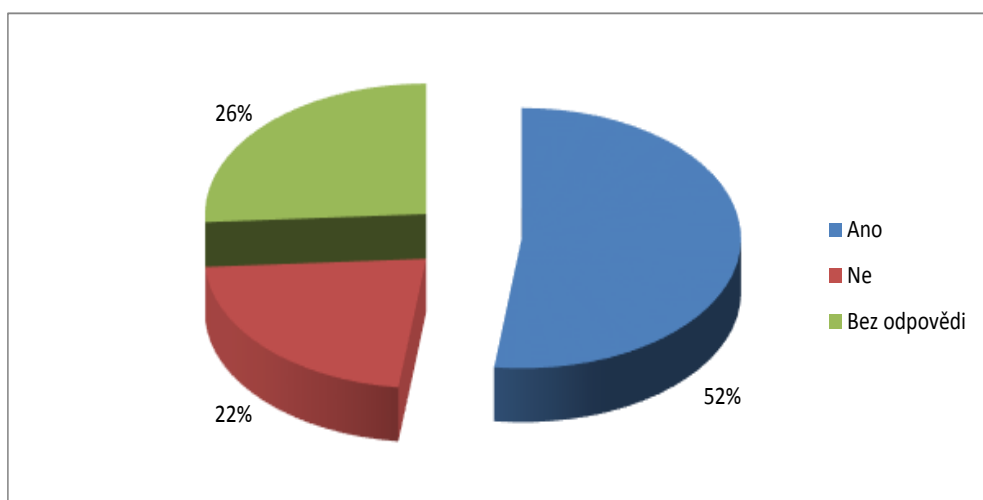
Z odpovědí vyplývá, že TIC spolupracují s ostatními centry v oblasti cestovního ruchu pouze na 44%. Pro lepší propagaci regionu jako celku, nejen na lokální úrovni je nutné navázání kontaktů a spolupráce i s dalšími TIC v rámci celého regionu NUTS III Jihomoravský kraj. Z doplňující otázky kolikrát do roka se tato setkání uskutečňují, tak pouze 17% TIC tato setkání uskutečňují třikrát do roka a 35% TIC se účastní méně než jednou ročně.

Tabulka 11: Setkávání TIC s ostatními centry na území Jihomoravského kraje

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ			Celkový součet
	Ano	Ne	Bez odpovědi	
Celkem	52 %	22 %	26 %	100 %

Zdroj:¹¹⁴

Graf 10: Setkávání TIC s ostatními centry na území Jihomoravského kraje

Zdroj:¹¹⁵

Tabulka 12: Frekvence setkávání TIC

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ							Celkový součet
	1x ročně	2x ročně	3x ročně	4x ročně	Více	Méně častěji	Bez odpovědi	
Celkem	13 %	9 %	17 %	0 %	0 %	35 %	26 %	100 %

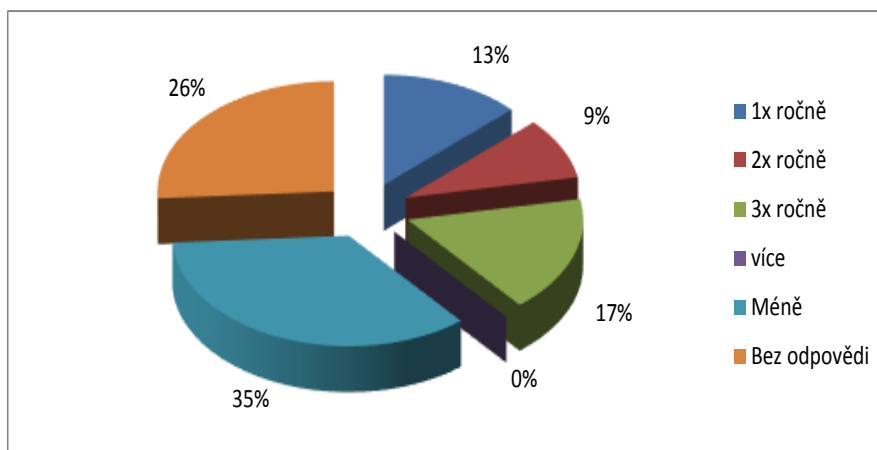
Zdroj:¹¹⁶

¹¹⁴ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹¹⁵ Tamtéž

¹¹⁶ Tamtéž

Graf 11: Frekvence setkávání TIC

Zdroj:¹¹⁷

13. Má Vaše centrum pro období 2014 - 2020 strategii využití přírodních zdrojů na území Vaší obce/ Vašeho města?

70% TIC nemá zpracovanou strategii využití přírodních zdrojů na zemi své obce/města. Přitom přírodní zdroje hrají v odvětví cestovního ruchu důležitou roli. Jedná se o nejdostupnější prostředek pro vytvoření atraktivní nabídky pro cestovní ruch a TIC by měla na přírodní zdroje zaměřit svou pozornost a vytvořit plán jejich využití pro své projekty a nabídky atraktivit.

Tabulka 13: Existence strategie využití přírodních zdrojů

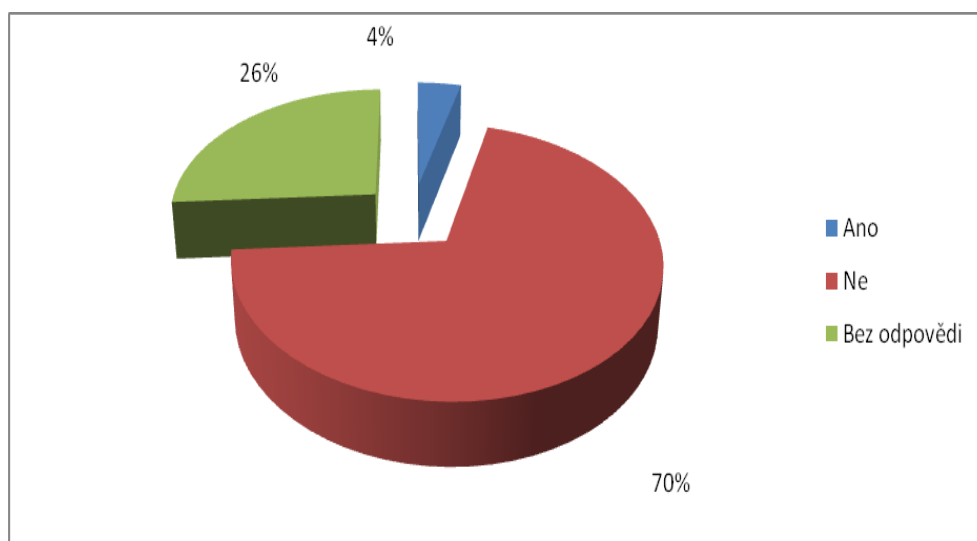
VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ			Celkový součet
	Ano	Ne	Bez odpovědi	
Celkem	4 %	70 %	26 %	100 %

Zdroj:¹¹⁸

¹¹⁷ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹¹⁸ Tamtéž

Graf 12: Existence strategie využití přírodních zdrojů

Zdroj:¹¹⁹

14. Jak Vaše centrum vnímají občané Vaší obce/ Vašeho města, shromažďujete jejich náměty, připomínky, doporučení?

Jak ukazují výsledky, 60 % dotazovaných TIC se zajímá o názory a připomínky místních občanů, dotazuje se na náměty a doporučení. Doplnující podotázka jakým způsobem jsou tyto informace sbírány, přinesla informaci, že nejčastější formou získávání námětů, připomínek a doporučení místních obyvatel, v současné době moderních technologií je přes internet (79%). Přes výzvu, které je podána TIC na úřední desku, je to pouze (21%). Veřejnost na tuto výzvu podává své připomínky a náměty písemnou formou.

Tabulka 14: Spolupráce TIC s občany

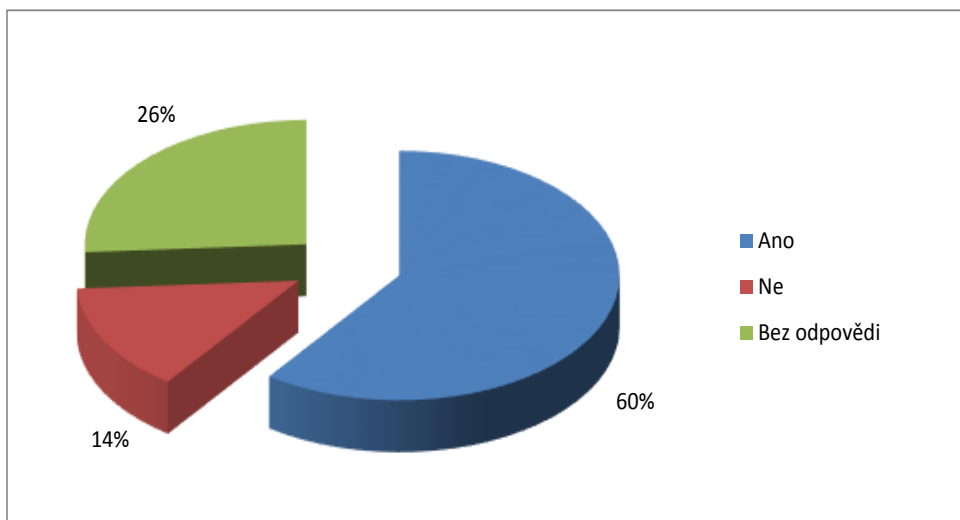
VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ			Celkový součet
	Ano	Ne	Bez odpovědi	
Celkem	60 %	14 %	26 %	100 %

Zdroj:¹²⁰

¹¹⁹ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹²⁰ Tamtéž

Graf 13: Spolupráce TIC s občany

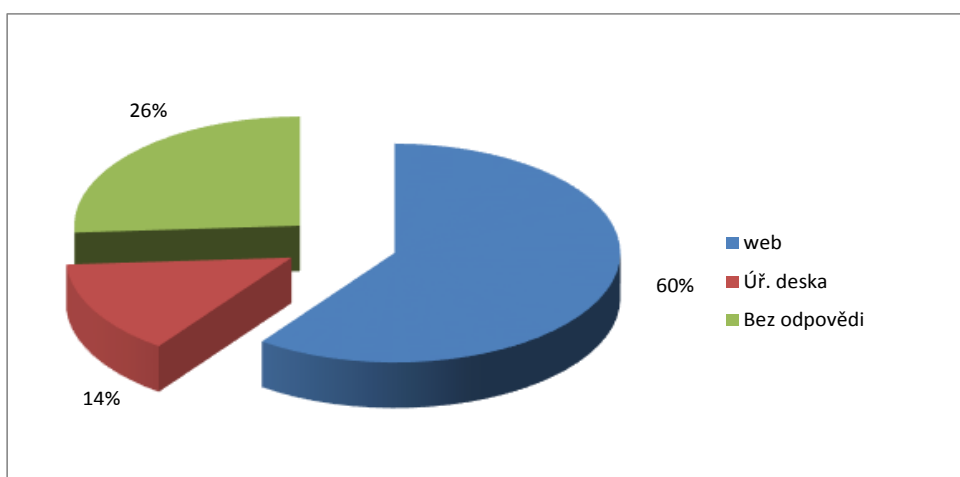
Zdroj:¹²¹

Tabulka 15: Způsob shromažďování dat

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ			Celkový součet
	web	Úř. deska	Bez odpovědi	
Celkem	60 %	14 %	26 %	100 %

Zdroj:¹²²

Graf 14: Způsob shromažďování dat

Zdroj:¹²³

¹²¹ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹²² Tamtéž

¹²³ Tamtéž

16. Spolupracujete při plánování strategických cílů s ostatními centry na území Jihomoravského kraje?

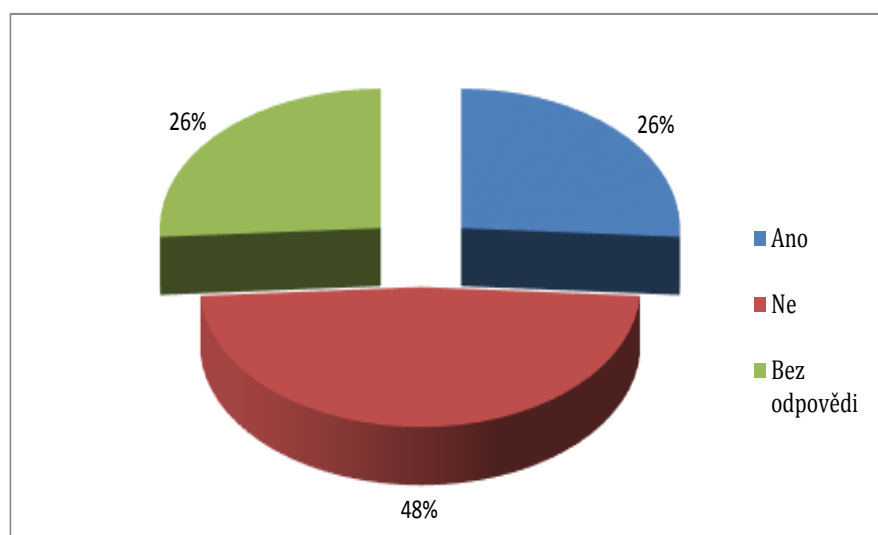
Z odpovědí respondentů je patrné, že pouze 26% TIC vzájemně spolupracují při plánování strategických cílů, především v oblasti vzájemné informovanosti ohledně pořádaných akcí v regionu. V rámci Jihomoravského kraje by se mělo společné setkávání TIC uskutečňovat cíleně z podnětu krajského úřadu. Oblasti spolupráce jednotlivých center je provázána s územním uspořádáním.

Tabulka 16: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ			Celkový součet
	Ano	Ne	Bez odpovědi	
Celkem	26 %	48 %	26 %	100 %

Zdroj:¹²⁴

Graf 15: Spolupráce TIC při plánování cílů

Zdroj:¹²⁵

¹²⁴ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

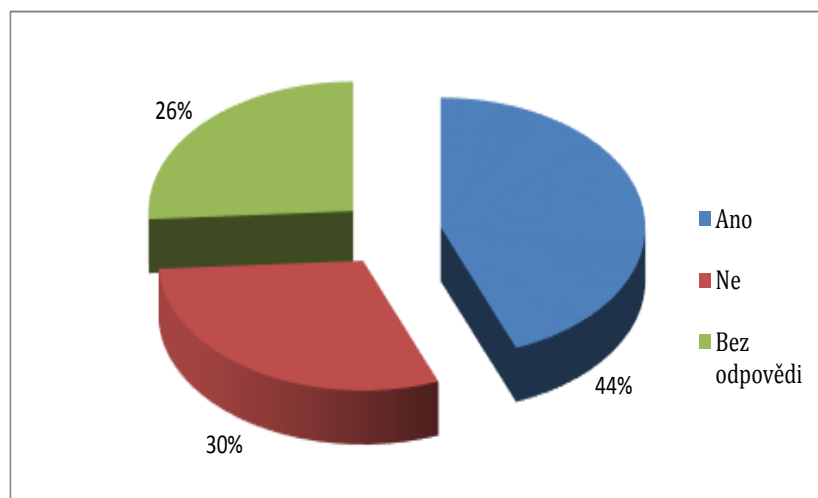
¹²⁵ Tamtéž

Tabulka 17: Spolupráce TIC při plánování rozvoje cestovního ruchu

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ			Celkový součet
	Ano	Ne	Bez odpovědi	
Celkem	44 %	30 %	26 %	100 %

Zdroj:¹²⁶

Graf 16: Spolupráce TIC při plánování rozvoje cestovního ruchu

Zdroj:¹²⁷

18. Existují nějaké aktivity, které po Vás v rámci podpory cestovního ruchu vyžaduje Jihomoravský kraj?

19. Pokud ano, o jakou aktivitu se jedná?

V této otázce 52 % respondentů uvádí, že krajské instituce nevyžadují v tomto směru žádné aktivity, pouze 22 % respondentů udává, že od nich správní úřady aktivity v rámci podpory cestovního ruchu vyžadují. Jedná se především o zveřejňování kulturních akcí na webové stránky TIC a zpracovávání statistických informací o činnosti TIC. Z dotazníku není patrné, z jakého titulu je plnění vyžadováno, ale lze předpokládat, že je to z důvodů realizovaných dotací.

¹²⁶ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

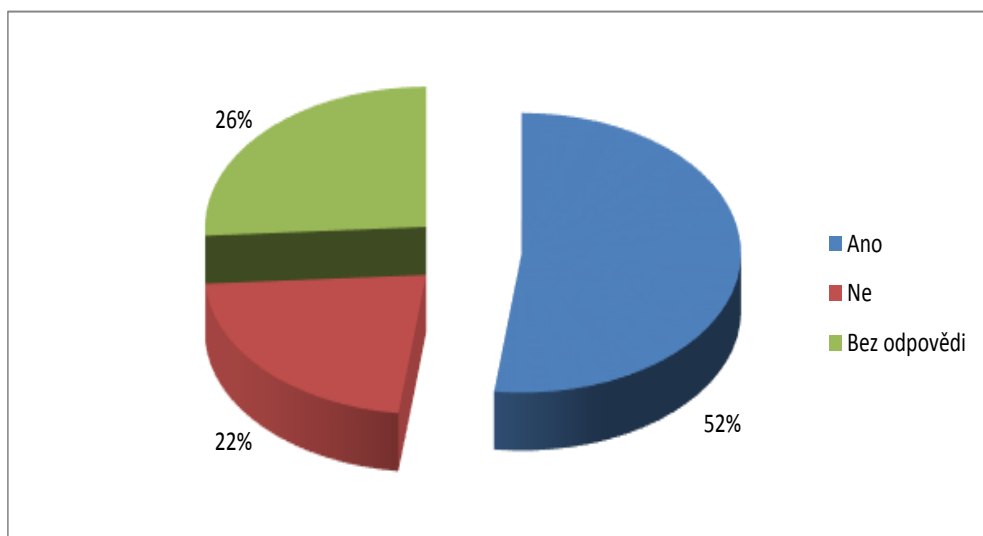
¹²⁷ Tamtéž

Tabulka 18: Spolupráce TIC s orgány Jihomoravského kraje

VARIANTY	TŘÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ			Celkový součet
	Ano	Ne	Bez odpovědi	
Celkem	52 %	22 %	26 %	100 %

Zdroj:¹²⁸

Graf 17: Spolupráce TIC s orgány Jihomoravského kraje

Zdroj:¹²⁹

20. Kolik projektů Vašeho centra bylo financováno z evropských strukturálních fondů v programovém období 2007 - 2013?

21. Uveďte konkrétní projekty Vašeho centra, které byly financovány z evropských strukturálních fondů v programovém období 2007 - 2013?

Dotazník přinesl zjištění o nevyužívání dotací z fondů EU. Z odpovědí respondentů vyplývá, že pouze jedno TIC využilo možnosti financovat svůj projekt z fondů EU v minulém programovém období 2007 - 2013. Přestože byl dotazník anonymní, z uvedených informací o konkrétních projektech vyplynulo, že se jednalo o TIC hlavního města regionu.

¹²⁸ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

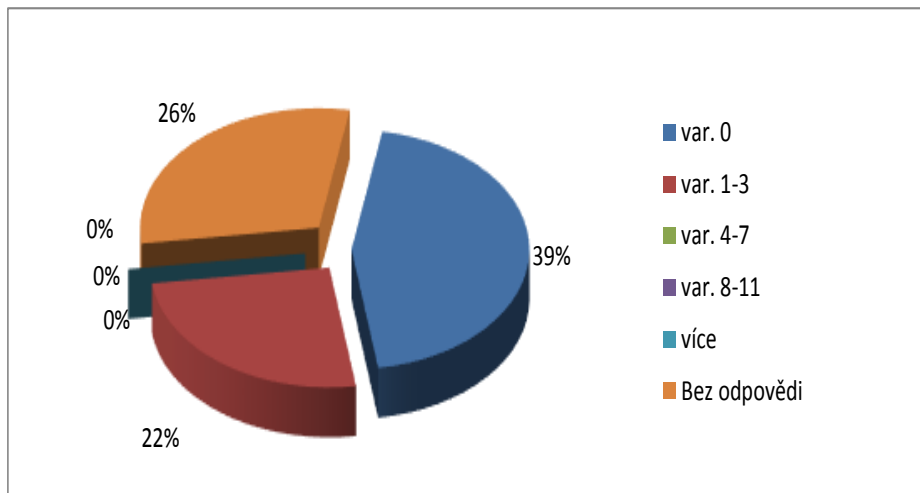
¹²⁹ Tamtéž

Tabulka 19: Financování projektů z fondů EU 2007 - 2013

VARIANTY	TRÍDĚNÍ PRVNÍHO STUPNĚ						Celkový součet
	var. 0	var. 1-3	var. 4-7	var. 8-11	Více	Bez odpovědi	
Celkem	39 %	22 %	13 %	0 %	0 %	26 %	100 %

Zdroj:¹³⁰

Graf 18: Financování projektů z fondů EU 2007 - 2013

Zdroj:¹³¹

22. Kolik projektů Vašeho centra bude financováno z evropských strukturálních fondů v programovém období 2014 - 2020?

23. Uveďte konkrétní projekty Vašeho centra, které jsou financovány z evropských strukturálních fondů v programovém období 2014 - 2020?

V době uskutečnění dotazníkového šetření mělo pouze jedno TIC připravený projekt, který by měl být financován z prostředků Evropské unie. Tento respondent bohužel nevedl jmenovitě, o jaký projekt se jedná ani jaké oblasti cestovního ruchu se projekt týká. Ostatní respondenti v otázce č. 22 nevedli žádnou odpověď a v otázce č. 23 uvedli odpověď nic nebo žádný projekt.

¹³⁰ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

¹³¹ Tamtéž

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Petra Hrdličková

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Hodnocení potenciálu přírodních předpokladů cestovního ruchu v regionu NUTS III – Jihomoravský kraj.

Rok: 2015

Počet stran textu: 76

Celkový počet stran příloh: 22

Počet titulů českých použitých zdrojů: 27

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 2

Počet internetových zdrojů: 32

Vedoucí práce: Ing. et Mgr. Daniel Toth, PhD. et PhD.